KULØRTE SIDER

et blad om tegneserie mediet

Har bibliotekerne en holdning til tegneserier?

Nr. 26-27 . Juni-September 1978 . Kr. 17,75

REDAKTION
Torben Skjødt Jensen
Rørmosen 61, 2.
4000 Roskilde
tlf. 03/36 00 91

PRODUKTION
Torben Skjødt Jensen
tlf. 03/36 00 91

MEDARBEJDERE
Per Vangtoft
Michael Alring
Ole Rasmussen
Ole Hansen
Anders Hjorth Jørgensen
Rune T. Kidde
Ole Lindboe;
Peter Madsen;
Henning Kure
Freddy Milton
Asger Pedersen
Niels Peter Roland
Morten Søndergård
Per Vadmand
Bent Værge
Lars Dahl

TRYK
Stenby Tryk A/S 1978

UDGIVER
Runepress
Krogshøjvej 32
2880 Bagsværd
tlf. 02/98 52 27

ABONNEMENT
6 numre (1 år) kr. 58,-
giro 2 21 29 86
Runepress
Krogshøjvej 32
2880 Bagsværd
Husk at angive med hvilket nummer abonnementet skal begynde
— Du kan også ringe til Bente Hansen på tlf. 02/98 52 27 kl. 8,30-16

ANNONCER
Torben Skjødt Jensen
tlf. 03/36 00 91

KULØRTE SIDER
udkommer hver 2. måned og er et frit, selvstændigt blad, der støttes af de etablerede forlag

FORSIDE
af Hans Peter Friis Clausen

Kulørt Kommentar

I anledning af spørgsmålet i KS nr. 24:
Uanset hvor mange (tåbelige) »fans« der ønsker salgslister mv., så ved jeg (!) at disse spild-sider i KS er med til at flere potentielle abonnenter ikke synes det er værd at abonnere på KS: Ved en skolebibliotekarkonference hvor jeg var indbudt til at holde foredrag om tegneserier, sagde flere bibl: Dette er hvad jeg er enig i. »Bladet er for indforstået for fan's«, sagde de - og osse:

Bent Værge

I KS spørges om læsernes indstilling til Comic Reader-siderne i KS . . . om de skal væk eller blive.

Min mening er: La' dem være hvor de er. Det er en stor fordel. Altid rart at ha' et sted, hvor man kan slå nogenlunde op-til-dato oplysninger om forskellige US-hæfter op - gennem dem kan man via beskrivelserne af hæfterne afgøre med sig selv, om det og det hæfte er værd at investere 4.25 i . . .

Et årshæfte med alle 12 (?) x 4 sider er ingen dårlig idé, men for folk, der f.eks. lige har hittet ud af, hvor de kan købe US-hæfter er det en stor hjælp at ha' noget at rette sig efter . . . så de ikke går hen og f.eks. køber en hel masse lort, som de senere fortryder. Illustrationer o.lign. er også meget nyttige for dem, der bor langt i vold fra Fantask, Octopus, Pegasus etc. Med en lup kan de så se, hva' det er, de køber per post-ordre.

Amerikanske hæfter er som bekendt meget populære i Danmark. 4 (evt. midter-)-sider i KS hver gang også med omtale som hidtil af udviklingen på det amerikanske seriemarked må være en selvfølgelighed i et alsidigt blad som KS. F.eks. kunne man forhindre folk i at dø af et hjerteslag når de opdager, at priserne på DC- og Marvel-serier stiger til 50 cents pr. hæfte, simpelthen ved i nænsomme vendinger at forberede dem på det i KS (hvilket må siges at være en særdeles samfundsnyttig opgave).
Venlig hilsen *Henrik Behrendt Larsen*

Kort fortalt:
Interessen for bladet er dalende.

Hvad ligner det at udsende februarnummeret i september, med deraf følgende halvårgamle anmeldelser?

De amerikanske nyhedsider er jeg overhovedet ikke interesseret i. Jo måske som halv/helårlige opsamlinger på separate ark.

KRITISKE anmeldelser savner jeg (Kritisk analyserende - ikke bare negative).

Og hvor er de kritisk analyserende artikler. Ren fan-reklame og idoldyrkelse og intetsigende forfatter/tegner interviews har jeg meget lidt brug for.

Komplette lister og opgørelser over de forskellige serier og forlag har jeg brug for (synes jeg er interessante. Fordi så kan jeg se hvad der eksisterer).

Oplysninger om udenlandske udgivelser er interessante (dog ikke når de bliver så mastodoniske og kedelige som de amerikanske nyhedssider). Det er heller ikke interessant at vide, hvornår Amor, Commando, o.l. udkommer. Allerhøjst at den slags makværk stadig udsendes hver eneste måned.

FOR ET BEDRE KULØRTE SIDER!
Venlig hilsen
Erik.

Kulørte Sider
Ja, nu I selv foreslår det, så synes jeg, det er en glimrende idé at lade salgslisterne fra DC, Marvel og Warren udgå. Den plads må kunne udnyttes meget bedre. I det hele taget synes jeg, det er lidt for småt med læsestof i KS efterhånden. I det »nyeste« nr. er under halvdelen af siderne læsestof. I et blad om tegneserier skal der selvfølgelig være plads til rigelig med illustrationer, og det giver også et nydelig layout. Jeg ved også godt, at I arbejder ulønnet og alt det der, men kunne man ikke i større grad gøre brug af oversatte artikler? Det ville være rart at få lidt mere information om den europæiske scene, f.eks. spotlight på nogle af alle de spændende kunstnere man møder i »Heevy Metal«.
Med venlig hilsen
Claus Bundgaad
Brigadevej 50, v. 521
2300 København S.

indhold

ARTIKLER

HAR BIBLIOTEKER EN HOLDNING TIL TEGNESERIER?
Spørgsmålet søges besvaret af KS's medarbejder Anders Hjorth Jørgensen, *selv bibliotekar*
side 6

ANDRE FRANQUIN
Far til Splint, Spirillen og Vakse Viggo besøger Danmark, og i den anledning portrætteres han af Freddy Milton, *som også har omredigeret interviewet med Franquin, tidligere trykt i Nemo nr. 3, april 1975.*
side 13

FILM OG TEGNESERIER
Torben S. Jensen *har set på flere versioner af film, bl.a. Nærkontakt af Tredie Grad og en Spider-Manfilm, som vises på Tegneseriefestivalen i oktober.*
side 17

TEGNESERIESEMINAR 1978
blev afholdt den første uge i august på Tvindskolerne ved Ulfborg, arrangeret af Det Danske Tegneserieforbund og en række privatpersoner. Med på turen var Rune Kidde, *medlem af Serieforbundet og medarbejder ved KS.*
side 21

FASTE RUBRIKKER

KULØRT KOMMENTAR
Reaktioner oven på meddelelsen i KS 24 omkring The Comic Reader. Hva' synes du?
side 2

AKTUELT FRA FORLAGENE
Efterårets nye album og hæfter fra Interpresse, Gutenberghus, Carlsen, Leska og Winthers Forlag.
side 3

MEDIENYT FRA SKANDINAVIEN
Nye hæfter og bøger, plus en lille smule punk.
side 4

SERIEMARKEDET
Anmeldelser af album og hæfter fra ind- og udland.
side 31

USA NYT
Nyt om hæfter fra de amerikanske forlag Marvel, DC, Warren osv., som sædvanlig sammensat af Per Vangtoft. *Dennegang krydret med en speciel* UNDERGROUND *sektion om alle de mange hæfter der nu kan fås herhjemme, redigeret af* Torben S. Jensen.
side 41

Aktuelt fra forlagene

INTERPRESSE

I slutningen af august kom følgende mere spændende publicationer: STJERNE-SERIEN 1, en scienes fiction albumtitel. Første album er den amerikanske Star-lord, fra Marvel. UNDERGROUND 4 indeholder Fritz The Cat, den verdensberygtede USA-serie af Crumb. Lidt august-nyt på hæftefronten: Fantomet udkommer nu hver 14. dag, og i nr. 94 indtraf den store begivenhed sig -- Fantomet giftede sig med Diana. SØREN SPÆTTEnr. 8 indeholdt en dansk produceret serie. Skrevet af Jussi Olsen og tegnet af Christian Hagen. Også en side af Freddy Milton. Sally-hæfterne svømmer videre i masser af bare damer, af bidragsydere kan nævnes Gimenez (kendt herhjemme fra sin i SM hedengangne Delta 99). Af de meget originale titler kan nævnes Bimba, Pussy-cat og Damer i dybet.

Vakse Viggo 5, en sand katastrofe og mere Viggo i Minialbum seriens titel nr. 14. Nr. 15 indeholder endnu en stor samling Poeten og Lillemor strips. Splint og Co. 14, Ægget fra fortiden, et genoptryk fra Trumfserien. Børnebladet BOBO er på markedet igen, nr. 6 kom i september. Der forlyder rygter om at Seriemagasinet skal til at komme oftere, nemlig hver tredie uge.

GUTENBERGHUS

Det går heldigvis raskt nu med udgivelsen af Fort Navajo/-Blueberry. Nr. 4 og 5 kom i september måned, hvilket betød at vi fik hele tre albums med Blueberry i år. Dermed er den lange 5-delte historie nu også bragt til ende. Bragt til ende, sådan umiddelbart betragtet, er ASTERIX også blevet. I slutningen af august udkom album 23, det sidste arbejde fra Goscinny. Albummet bærer titlen Obelix og Co. ApS.

Fedtmule jokker videre i klassikerne, vi er nu nået til album nr. 6, som bærer titlen Fedtmule Gutenberg. Samtidigt genudsendes de af de 5 foregående titler, som har været udsolgt et stykke tid. Det er blevet Carl Barks tid igen, ud i September

kom Bedste Historier om Anders And nr. 9, som sædvanlig med et genoptryk af 4 gamle 10-siders og en kortere historie. Og så er der en ny Jumbo-bog ude.

CARLSEN IF

Sidst i august udkom: Buddy Longway 3 og 4, Bernard Prince nr. 5 (som indeholder den seneste franske historie - en ny skulle dog være lige på trapperne, måske endda allerede udkommet), Sibyline nr. 3 og Henrik & Hagbart nr. 6 og 7.

I september kom: En ny Jules Verne - nr. 3 i sin serie, Linda og Valentin 7, som indeholder den først producerede historie Storbyen Der Druknede, plus de 5 sider der blev skåret af dengang (de har tidligere været trykt i Kulørte Sider nr. 2/3), to nye Derib western albums, Blake og Mortimer nr. 1 og 2 og sidst Oliver & Columbine nr. 1 og 2.

Oktober måned byder på bl.a. et nyt bind med SPIRIT, helt i farver endda, et CONAN bind, med Barry Smith's tegninger -- der er tale om de amerikanske hæfter nr. 4 og 6 til 11. Desuden er en række »voksenserier« lige på trapperne, der iblandt et Corto Maltesealbum. SMØLFERNE 6 er ude i oktober, det samme er et nyt FELIX bind, tegnet af danskeren Werner Wejp Olsen. Til slut skal nævnes et jubilæum, der markeres med en markant udgivelse. Gantriss (se KS 24) og Livets gang i Lidenlund fylder 25, derfor bogen 25 i Lidenlund, format 20 x 25 og en pris på over 200 kroner.

WINTHER

Fire farvealbum af 48 sider på markedet fra Winther dette efterår. Nr. 1 indeholder TARZAN, nr. 2 EDDERKOPPEN, nr. 3 KORAK, Tarzans søn og nr. 4 DE FANTASTISKE FIRE.

LESKA

Lige så hurtigt som Leska startede at udgive på det danske marked, lige så hurtigt synes det på vej ud igen. Flagskibet JIPPO holdt til 11 numre på det danske marked, men er altså nu indstillet. Samtidigt er det tredie seriealbum ude fra forlaget, i serien Århundredes Eventyrer. En western Larry Yuma, vestens ensomme mand. Atter en italiensk produktion.

Medienyt Skandinavien

Balder & Brage - det Danske Tegneserieforbunds fællesforlag - har i september måned udsendt deres fællesblad, der fik den altsigende titel PÅ STIBE. Hæftet, der koster 13 kroner, indeholder blandt andet bidrag fra Terkild Marker, Asger Pedersen, Peter Kiellandt Brandt og Rune Kidde.

Serieforbundet er forøvrigt atter igang med planlægningen af årets udstilling af Danske tegneserier, det bliver vel igen i år november og huset i Magstræde.

SECTION A, der ikke hører til nogen milliadærklub har måttet indse at det med økonomi godt kan blive lidt anstrengende, derfor lidt langt imellem udgivelser for tiden, dog er der blevet råd til et ekstranummer af klubskriftet FANSY, formet som et ensides nyhedsbrev med nyheder fra forlagene m.m.

MGLP (sådan sagde også manden ved siden af, da han fik vaffelisen galt i halsen under forevisningen af STAR WARS for et par måneder siden) er et nyt såkaldt »undergrundstegneserieblad« (er det lavet i en kælder?) og udsendt af TEGNESERIENS VENNER. Materialet er dansk, emnerne mangfoldige: Agenter, pyromaner, vikinger, stjernekrige og Anders Bäckstrøm, redaktøren hedder Jørgen Møller, formatet er Spaghetti, sideantallet 24 og prisen 3,75 kr.

Og så er lille Danmark blevet beriget med noget helt specielt. Et punkt/New Wawe magasin. Titlen er DB 110 (jeet.), og det er bare knæhøjt, cornflakes, blåt hår tyk lim -- helt DEVO simpelthen. Og så trues der med en tegneserie i et evt. nummer to. Fedt man'. Oplaget er 200, lay out ganske simpelt smagløs og prisen 5 kr. Fås fra DB 110, Al. Lee Jones P.M. Mullersvej 45, 8000 århus C. - Tjah, sådan noget måtte vel komme fra Århus. Bent Værge, estimeret medarbejder ved KS. og iøvrigt seminarielærer, er blevet redaktør af »nyt om tegneserier« i tidsskriftet Børn & Bøger.

Donaldisten nr. 19 er udkommet, helt deroppe i Norge -- stort, fyldigt, interessant og rodet som sædvanlig. Mest interessant er dog en artikel af Freddy Milton, Tager vi Donaldismen for alvorligt.

Sture Hegerfors har en ny bog om tegneserier ude i Sverige. Titlen er Pratbubblan, og Sture skriver selv i indledningen, at dette er en glad bog om tegneserier. Kort skitserer han tegneseriens udvikling, og går derefter i lag med en formidabel stak serier, forfattere og tegnere som hver har fået bevilliget 2 sider. Bogen anmeldes i næste nummer af KS.

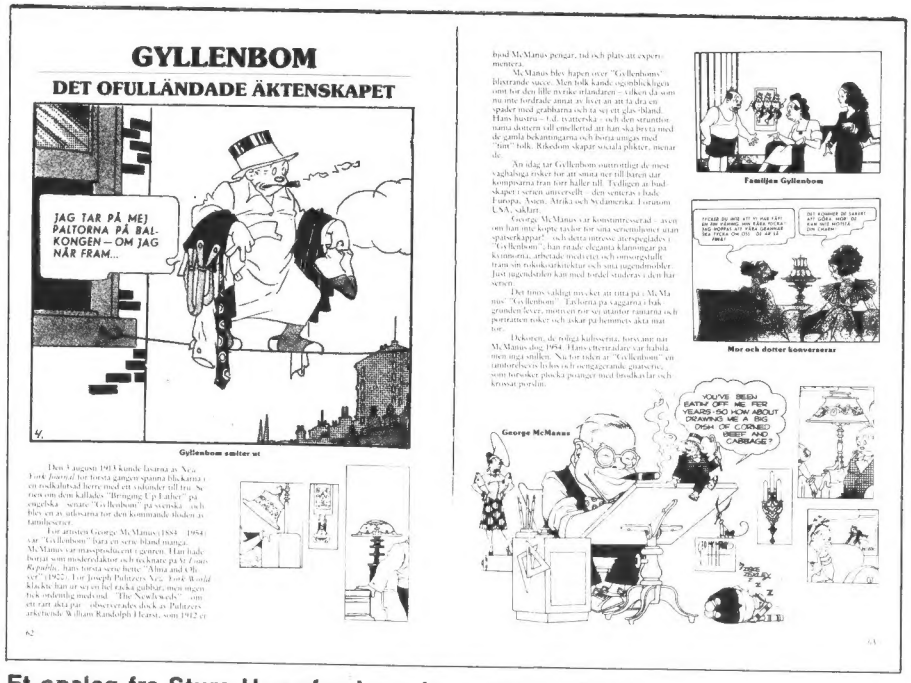
GYLLENBOM
DET OFULLÄNDADE ÄKTENSKAPET
JAG TAR PÅ MEJ PALTORNA PÅ BALKONGEN — OM JAG NÅR FRAM...
Familjen Gyllenbom
Mor och dotter konverserar
George McManus

Et opslag fra Sture Hegerfors' nye bog »Pratbubblan!«.

4. SKANDINAVISKE

TEGNESERIEFESTIVAL

København 6.-7.-8. oktober 1978

DOMUS TECHNICA
VED STRANDEN 18
KØBENHAVN K

UDSTILLINGER
FOREDRAG
PANELER
AUKTION
SHOW
FILM STANDE

Tegnere, udgivere,
redaktører, pædagoger,
bibliotekarer, fans,
samlere og skribenter
fra 6 lande

ANDRÉ FRANQUIN
(Splint & Co., Vakse Viggo)

JEAN-CLAUDE MEZIERES
(Linda og Valentin)

ROBA
(Bulder)

FILM
The Rescuers
Spider-Man

SHOW
Dan Turéll
Gunnar Wille

PANELER
Donaldistpanel:
Göran Ribe
Pål Jensen
Freddy Milton
Horst Scröder
Hans W. Storch
Per Vadmand

Panel om bibliotekernes indkøb og lektørernes anmeldelser:
Jens Peder Agger
Walther Bach Knudsen
Anders Hjorth Jørgensen
Hans Møller
Arne Olesen
Sus Rostrup

STURE HEGERFORS · **SØREN HÅKANSSON** · **MAGNUS KNUTSSON** · **JAKOB STEGELMANN**

ADGANGSKORT

Alle 3 dage ved betaling
senest 1. oktober: Kr. 65,-
Alle 3 dage ved døren: Kr. 75,-
1 dag ved døren: Kr. 30,-
1 dag ved døren, u/12 år: Kr. 10,-
Med hvert adgangskort udleveres
et programhæfte

Bestil pr. check eller giro fra:
Runepress
Krogshøjvej 32
2880 Bagsværd
Giro 2 21 29 86

Adgangskort sælges også i:
Fantask
Skt. Pedersstræde 18
København K

Arrangeret af RUNEPRESS

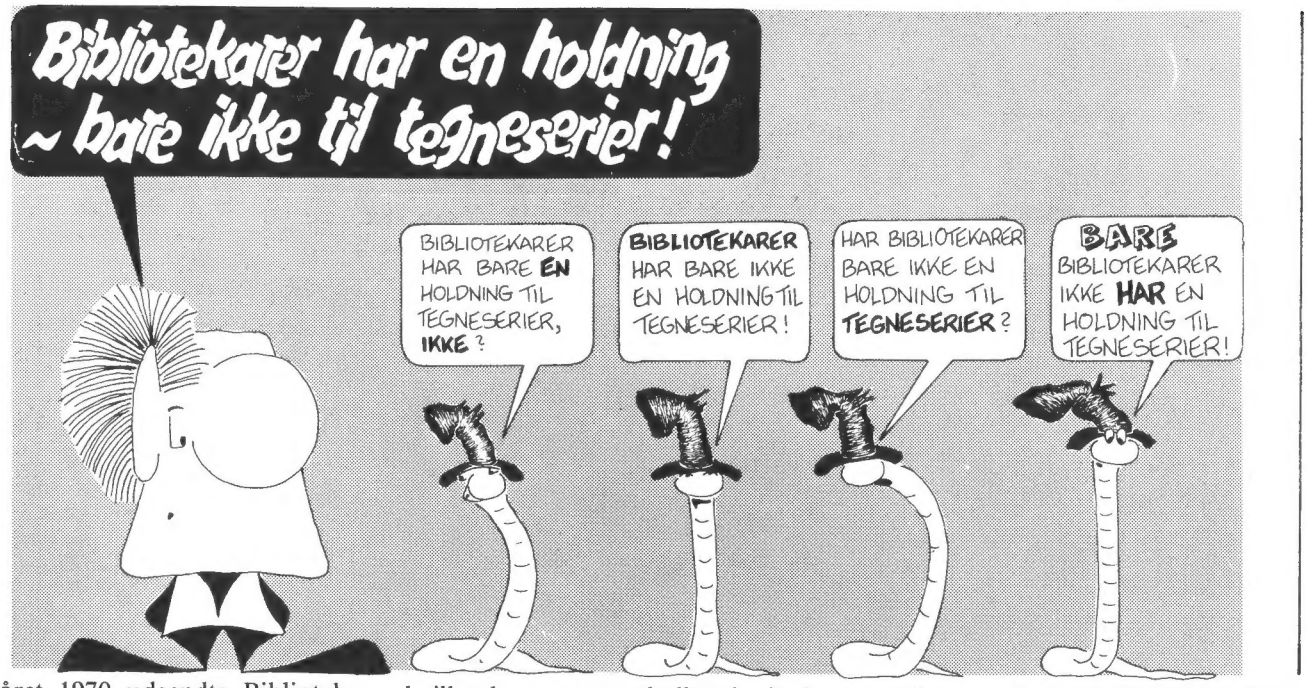
Bibliotekarer har en holdning ~ bare ikke til tegneserier!
BIBLIOTEKARER HAR BARE EN HOLDNING TIL TEGNESERIER, IKKE?
BIBLIOTEKARER HAR BARE IKKE EN HOLDNING TIL TEGNESERIER!
HAR BIBLIOTEKARER BARE IKKE EN HOLDNING TIL TEGNESERIER?
BARE BIBLIOTEKARER IKKE HAR EN HOLDNING TIL TEGNESERIER!

I foråret 1970 udsendte Bibliotekscentralen et spørgeskema vedrørende tegneserier og seriehæfter i børnebibliotekerne. Formålet var bl.a. at undersøge, om bibliotekernes holdning til tegneseriemediet havde ændret sig så meget efter den megen debat i slutningen af 60erne, at det nu var formålstjenligt at optage tegneserieprodukter i den af *Indbindingscentralen* udsendte *seddelfortegnelse* (1).

Da undersøgelsen var tilendebragt, kunne Bibliotekscentralens børnebibliotekskonsulent, Sus Rostrup, konkludere: »Besvarelserne viser generelt en positiv indstilling til selve tegneserieformen, men afslører samtidig en kritisk holdning til det foreliggende materiales kvalitet . . . Som helhed kommer stor usikkerhed m.h.t. materialet og dets anvendelse til udtryk . . . Bibliotekscentralen vil i den udstrækning, det synes rimeligt - med baggrund i spørgeskemaet - optage tegneserier og seriehæfter i seddelfortegnelsen.«

Men selvom et mindre antal tegneserietitler hermed fik det blå stempel fra BC's side, kneb det stadig med at finde en konsekvent holdning til mediet i bibliotekerne.

Voksenbibliotekarernes holdning var konsekvent nok - de behøvede ikke føle nogen forpligtelse overfor dette børnerettede underholdningsprodukt! Det blev helt overladt til børnebibliotekarerne at tage stilling til tegneseriernes biblioteksrelevans, og på trods af debatten (eller måske netop derfor) var det svært at finde ud af, hvilket ben man nu skulle stå på. Og Bibliotekscentralen gjorde ikke meget for at hjælpe. Alle de tegneserier, som vandt indpas på seddelfortegnelsen, blev BS-mærket, hvilket betød, at de var børne- og skolebiblioteksrelevante. Selv de grønne *lektørudtalelser* (2) blev udformet af børne- og skolebibliotekarer, og selvom der nok er en og anden voksenbibliotekar med forstand på tegneserier, som har bedt om at blive tegneserielektør i årenes løb, er vedkommende blevet afvist med den begrundelse, at man kun beskæftiger børnebibliotekarer som tegneserielektører (indenfor folkebibliotekssektoren).

Rimeligheden kan være svær at få øje på, specielt når både børne- og skolelektører så ofte har gjort opmærksom på, at diverse tegneserier ikke henvendte sig til børn, men derimod til unge og voksne.

I 1973 udsendte Birgitte Klingberg-Nielsen et spørgeskema til 134 heltidsbiblioteker og modtog 100 besvarelser. Resultatet af denne undersøgelse foreligger som hovedopgave afleveret til Danmarks Biblioteksskole i 1974. Desuden kan man i Nemo 2/1974 læse en sammenfatning af undersøgelsen under titlen *»Biblioteker/tegneserier«*. Denne artikel er genoptrykt i *»Det bedste fra Nemo«*, udgivet af Danerpress i 1976.

Konklusionen på denne undersøgelse blev i grove træk, at heller ikke i 1973 fandt man en konsekvent holdning til tegneseriemediet blandt danske folkebibliotekarer. På trods af, at mediet var blevet bedre belyst siden 1970 gennem indlæg i fagpresse og aviser og gennem enkelte bogudgivelser, og på trods af at også danske bibliotekarer havde haft mulighed for at studere fænomenet tegneserier på nærmere hold, demonstrerede man stadig en altfor stor usikkerhed, når det drejede sig om bibliotekernes tegneserievalg. Det er også nok værd at bemærke, at man ikke for enhver pris stolede på, hvad IBC's lektørudtalelser sagde. Man tog især forbehold overfor rosende bemærkninger fra lektørernes side!

Disse bibliotekarholdninger (eller mangel på samme) fik lov til at leve i al ubemærkethed indtil *Seriemediet nr. 1* kom på markedet i 1976. Men så blev bladet også taget fra munden med bemærkninger som »bibliotekarerne er nogle skiderikker« og »det er lettere at vride penge fra det kapitalistiske system, end det er at få en børnebibliotekar til at passe sit arbejde«. Og hvorfor nu det?

Grunden var den simple, at de danske folkebiblioteker ikke i tilstrækkelig grad interesserede sig for de såkaldte alternative danske tegneserieudgivelser, f.eks. *»Parakurt«, »Ole og Linda«, »Fliplaus«, »Alice P. Jensen«, »Blandt betonblomster i det danske forsvar« o.l.* I stedet støttede man de etablerede forlag i altfor høj grad gennem bevidstløse og groteske indkøb af tegneseriealbums i store mængder.

Man skal nok være varsom med at generalisere udfra det foreliggende materiale, men der ingen tvivl om, at det giver et fingerpeg om, hvor det bærer hen. På trods af, at tegneseriemediet er blevet grundigt belyst i 70-erne, og på trods af at udbuddet af gode tegneserier er blevet større (positive anmeldelser og omtaler taget i betragtning), har mange danske folkebibliotekarer endnu ikke skaffet sig af med deres usikkerhed overfor mediet, mens andre totalt nægter at anerkende dets eksistens som biblioteksrelevant udtryksform - ihvertfald voksenbiblioteksrelevant. En del af usikkerheden kunne man jo nok komme til livs ved at konsultere foreliggende tidsskrifts anmeldelsessektion (som godt nok tit har været uaktuel p.gr.a. tidsskriftets uregelmæssige udgivelsesfrekvens), eller ved at læse f.eks. »tegneserieinformation« i *Information* (selvom det godt nok kan være svært at tyde, om anmelderen/analytikeren har en positiv eller en negativ holdning til det behandlede stof). Hvis man ser omhyggeligt efter, kan man ovenikøbet være så heldig at finde tegneserieanmeldelser i både *»Politiken«, »Berlingske Tidende«, »Aktuelt«* o.a. af de større danske aviser.

Endelig er der også lektørudtalelserne - disse famøse grønne sedler. Børnebibliotekarerne landet over har vel efterhånden lært at bruge dem. Vi er jo kun tre børnebibliotekarer, som har fundet nåde for IBC's redaktion af lektørudtalelser, og alle vore svage og (evt.) stærke sider er vel efterhånden afsløret. Så vore »læsere« har nok efterhånden lært at tage visse forbehold og tyde vore udgydelser efter fortjeneste!

Det kunne godt være påkrævet med lidt flere tegneserielektører. Hvis IBC virkelig ville give benytterne reel tegneserieinformation, så sørgede man for at ansætte flere lektører, så man på denne måde kunne få *flere meninger repræsenteret.* Og så ansatte man også voksenbibliotekarer, som kunne have lyst til at udtale sig om tegneserier (og som havde en visbaggrund for at gøre det). For hvis voksenbibliotekarerne skal lære at have en *differentieret holdning til tegneserier,* og hvis de skal lære at indse, at nogle tegneserier også er for voksne, så må materialet også behandles som voksenbiblioteksrelevant af de centrale instanser, i dette tilfælde IBC.

Til sidst kunne jeg have lyst til kort at kommentere et indlæg i *»Kulørte sider«* nr. 17 1977 - et indlæg, som ikke direkte har noget med min undersøgelse at gøre - men som har noget med bibliotekernes indkøb at gøre. Udtalelsen kommer fra Bent Værge som et angreb på mit indlæg i *»Kulørte sider«* 14/15 1976/77: »Men følgende sætning er helt fantastisk og bør citeres ordret: »Udstyret betyder alt, når produktet skal benyttes af et rimeligt antal læsere«. Jeg genta'r: »Udstyret betyder *alt* . . .« OK, det mener AHJ altså. Jeg gør det ikke, mildt sagt. Biblioteker skal ikke være prestigeforetagender, der blot skal se pæne ud, men være *funktionelle.«*

Bent Værge har fuldstændig ret. Biblioteker skal være funktionelle institutioner, som til enhver tid afspejler de kulturelle aktiviteter, som foregår i samfundet, uanset politisk holdning. Men, lad os forestille os den situation, at man som bibliotekar sidder med en publikation i hånden, som Interpresse har forsøgt at gøre så billig som overhovedet muligt: billigt, uholdbart papir - papirtyndt omslag - to hæfteklammer i ryggen. Denne publikation skal klargøres til udlån. Indbinding er umulig p.gr.a. materialets karakter (hæftet vil ikke blive mere holdbart af det), derfor nøjes man med en simpel plastbehandling. Hvis hæftet skal være til at bladre i, nytter det ikke noget med en sædvanlig hæfteklammeforstærkning langs med ryggen. Hæftet kommer altså til udlån kun forstærket med plast omkring omslaget.

En uge efter mangler med garanti midtersiderne, fordi forlagets hæfteklammer hurtigt har skåret igennem den dårlige papirkvalitet!

Det nytter ikke, at man gerne vil være funktionel, hvis de udgivelser, som forlagene regner med at bibliotekerne skal købe, er typiske »børn« af *et brug-og-smid-ud-samfund.* Derfor betyder udstyret *alt,* og det er der da heldigvis også mange forlag, som efterhånden har opdaget.

Men det er måske bl.a. grunden til, at så mange biblioteker holder sig væk fra tegneseriehæfterne med det dårlige udstyr, og hvis de køber dem, kun køber dem i få eksemplarer, som kan læses (og slides) på stedet af *mange* lånere - *forbruges* efter hensigten.

Ovenstående var kun nogle få betragtninger over det materiale, som jeg har frembragt om bibliotekernes indkøb af tegneserier. Måske kan man ikke læse mere ud af materialet - måske har jeg allerede læst for meget ud af det. Hvis andre kan læse mere, vil jeg gerne høre noget om det, f.eks. som indlæg her i tidsskriftet.

Endelig vil jeg gerne takke de bibliotekarer, kontorassistenter og biblioteksmedhjælpere, som var så venlige at ofre lidt af deres tid på at give mig de nødvendige oplysninger.

Noter

1) Indbindingscentralen (IBC) hører sammen med Bibliotekscentralen (BC). Forsyner bibliotekerne med forskellige materialer (inventar, indbundne bøger, boglister o.l.). IBC udgiver den ugentlige seddelfortegnelse, som registrerer de biblioteksrelevante bogudgivelser, og hvorefter bibliotekerne kan bestille indbundne bøger og kartotekskort på disse hos IBC. IBC udgiver også

2) lektørudtalelserne. Disse rummer beskrivelser (ikke anmeldelser) af de udkomne titlers biblioteksrelevans. Lektørerne skal være ansat indenfor det danske folkebiblioteksvæsen. Alle børnebøger (og altså også alle tegneserier) bedømmes af en børne bibliotekar og en skolebibliotekar. Sidstnævnte skal vurdere titlernes anvendelsesmuligheder i skolebibliotekerne).

10 BIBLIOTEKERS INDKØB AF PERIODISKE TEGNESERIEHÆFTER (Det enkelte bibliotek er angivet med romertal. Børneafdeling angives BØ, voksenafdeling VO)

TITEL	ABONNEMENTER IALT	ABONNEMENTER BØ/VO	I BØ/VO	II BØ/VO	III BØ/VO	IV BØ/VO	V BØ/VO	VI BØ/VO	VII BØ/VO	VIII BØ/VO	IX BØ/VO	X BØ/VO
JET BOG	11	11/ 0	÷	÷	10/ 0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷
ANDERS AND & CO.	10	10/ 0	÷	÷	2/ 0	÷	1/ 0	1/ 0	2/ 0	÷	1/ 0	3/ 0
FART OG TEMPO	6	6/ 0	÷	÷	1/ 0	÷	÷	1/ 0	2/ 0	÷	÷	2/ 0
SEJD	3	1/ 3	÷	÷	0/ 1	÷	÷	÷	÷	÷	1/ 0	0/ 1
GØG OG GOKKE EKSTRA	2	2/ 0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷	0/ 2
SERIEMAGASINET	2	2/ 0	÷	÷	1/ 0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	1/ 0
WALT DISNEY'S EKSTRA-HÆFTE	2	2/ 0	÷	÷	÷	÷	÷	1/ 0	÷	÷	÷	1/ 0
AGENT X 9	1	0/ 1	÷	÷	0/ 1	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷
BAMSE	1	1/ 0	÷	÷	1/ 0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷
BUFFALO	1	1/ 0	÷	÷	1/ 0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷
KUNG FU MAGASINET	1	1/ 0	÷	÷	1/ 0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷
MIN HEST	1	1/ 0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷
SERIEMAGASINET SOLO	1	1/ 0	÷	÷	1/ 0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷
SØLVPIL	1	1/ 0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷	1/ 0
TOMAHAWK	1	1/ 0	÷	÷	1/ 0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷

De nedsættende bemærkninger om bibliotekarstanden fik bl.a. denne artikels forfatter til at fare i blækhuset og skrive bl.a. følgende til »*Kulørte sider*« 14/15 1976/77: »Om indkøb af en tegneserie kommer den etablerede storkapital til gode eller ej, kommer vistnok ikke bibliotekerne ved overhovedet. Både de etablerede og de alternative forlags produkter er med til at fremme de »kulturelle aktiviteter«, som bibliotekSloven omtaler. Der er bare den forskel, at produkterne fra de etablerede forlag nyder de mange læseres bevågenhed, mens »alternative« produkter ofte er så specielle, at de kun får en yderst begrænset læserskare i tale. Så jeg vil tillade mig at sætte et stort spørgsmålstegn ved »groteske indkøb«.

Og nu nærmer vi os det, som foreliggende artikel egentlig drejer sig om - en konstatering af de faktiske forhold vedrørende folkebibliotekernes tegneserieKøb. Debatten satte mig igang med en stikprøveundersøgelse af *10 repræsentative folkebibliotekers tegneserieKøb i 1976.* Jeg havde ikke økonomiske muligheder for at iværksætte en så omfattende undersøgelse som Birgitte Klingberg-Nielsens. Derfor udvalgte jeg 10 biblioteker, som repræsenterede forskellige befolkningsunderlag og målgrupper, og hvis holdninger jeg på forhånd havde en fornemmelse af gik i forskellige retninger:

Bibliotek I Beliggende i Storkøbenhavn - mange filialer + bogbus.

Bibliotek II Beliggende i Storkøbenhavn - få filialer.

Bibliotek III Centralbibliotek i provinsen - ingen filialer.

Bibliotek IV Centralbibliotek i provinsen - få filialer.

Bibliotek V Stort købstadsbibliotek - flere filialer.

Bibliotek VI Mellemstort købstadsbibliotek - flere filialer + bogbus.

Bibliotek VII Stort købstadsbibliotek - flere filialer.

Bibliotek VIII Lille købstadsbibliotek.

Bibliotek IX Bibliotek under udbygning i landkommune.

Bibliotek X Bibliotek i landkommune - få filialer.

1973-undersøgelsen viste kun, hvilke titler det enkelte bibliotek købte, ikke hvor mange eksemplarer eller hvor de blev anbragt i biblioteket. Specielt det sidste ønskede jeg at få belyst, da jeg fornemmede at voksenbibliotekerne holdt sig meget tilbage, når det gjaldt tegneserieKøb.

De publikationer, som jeg ville undersøge bibliotekernes indkøb af, blev delt op i tre grupper: *tegneserieAlbums o.l., tegneserieårbøger* og *periodiske tegneserieHæfter.* Dette fordi bibliotekerne behandler albums ligesom andre bogudgivelser, periodiske hæfter ligesom andre tidsskrifter. Førstnævnte indkøbes med normalt udlån for øje, sidstnævnte benyttes på stedet (af hensyn til aktualiteten, men også på grund af det ofte skrøbelige udstyr) - ældre numre er dog normalt til udlån, eller de indbindes årgangsvis og overgår så til normalt udlån. Årbøger indtager en slags mellemposition.

Af de 95 tegneseriealbums (og albumslignende udgivelser), som udkom i 1976, købte de 10 biblioteker 92 titler. »*Walt Disney's Onkel Joakims glæder og sorger*« (Jumbo-bog, 20) Disney's »*En verdensomsejling under havet*« og Rubios »*I ulvens gab*« (Historien om Old Shatterhand og Winnetou, 3) vandt ikke indpas.

Af de 21 udkomne årbøger købte bibliotekerne 18. Ingen ville have »*Walt Disney's Anders And & Co. Mandelgaven*« (nr. 16) og »*Superman, Batman og vidunderdrengen Robin. Årbog*«.

Kun 15 tegneseriehæfter ud af årets høst på 62 fandt nåde for de kritiske bibliotekarers blikke. Følgende blev ikke købt (de fleste med særdeles god grund!):

»*Amor*«, »*Attackserien*«. »*Basserne*«, »*Bessie*«, »*Big Bull*«, »*Bitten*«, »*Cassa-nova Johnny*«, »*Commandoserien*«, »*Cowboy*«, »*Familien Flint*«, »*Fantomet*«, »*Hjerteserien*«, »*James Bond*«, »*Kampflyverserien*«, »*Manden fra Z*«, »*Min Melodi*«, »*Mini-big*«, »*Nero Kid*«, »*Sabotør Q 5*«, »*Snehvide og de 7 frække dværge*«, »*Søren Spætte*«, og »*Zagor*« (udgivet af Interpresse). »*Bajonetserien*«, »*Brigadeserien*«, »*Feltserien*«, »*Gunfightserien*«, »*Sherifserien*«, »*Spionserien*«, »*Sweetheart*« og »*Young Love*« (udgivet af Winther). »*Onkel Joakim*« (udgivet af Gutenberghus). »*Snurre*« (udgivet af Aller). »*D.C.-serien*, »*Frontserien*«, »*Gøg og Gokke*«, »*Kamp-serien*«, »*Korak*«, »*Korak ekstra*«, »*Krigsserien*«, »*Lasso-serien*«, »*Love*«,

»Ro mantic«, »Superman«, »Tarzan«, »Tarzan ekstra«, »Teenagemagasinet«, og*»Western serien«,* (udgivet af Williams).

Med hensyn til årbøger og tegneseriehæfter vil jeg lade de to skemaer sidst i denne artikel tale for sig selv. Blot vil jeg konstatere, at ingen rigtig har fundet ud af, hvilken holdning de skal have til hæfteudgivelserne!

Inden jeg går videre i teksten må jeg selvfølgelig beklage dybt, at både *»Knulp«* og Niels Winthers *Pædalogik«* undgik min opmærksomhed, da jeg lavede fortegnelsen over 1976's tegneserieudgivelser.

Jeg må også konstatere, at *»Dansk bogfortegnelse«* ikke er ufejlbarlig (eller at forlagene ikke i alle tilfælde sender deres udgivelser til optagelse heri). Hverken *»Kalle Klodrik«*eller *»Superserien-senior«* nr. 22 *(»Søuhyret fra Volapyk«)* har været optaget heri endnu. Og sidstnævnte har allerede været på nedsættelse! Derfor har heller ikke alle de forespurgte biblioteker været opmærksomme på deres eksistens.

Undersøgelsesresultatet fremgår af de skemaer, som denne tekst omkranser. Men hvad kan man egentlig læse ud af det indsamlede materiale?

For det første synes jeg nok, at tallene slår en pæl igennem myten om, at danske folkebiblioteker ikke støtter den danske alternative tegneserieproduktion. Hvis man kan tillade sig at lægge en tendens i materialet (en tendens, som vel svarer til det fingerpeg, som gives af den allerførste prognose på TV's valgaftener - altså fem minutter efter at resultatet fra Hirsholmene og et par andre små steder er indløbet), ja så har mere end halvdelen af de danske folkebiblioteker købt de fleste (og væsentligste) af de alternative udgivelser, som så dagens lys i 1976. Eksemplartallene er ikke høje, men tallene må læses sådan, at bibliotekerne har opmærksomheden henvendt på den alternative kultur og forsøger at støtte den i den grad, som det er forsvarligt - lånerinteressen taget i betragtning (man kunne sagtens købe flere eksemplarer, men hvem ville have interesse i, at disse eksemplarer kom til at stå »døde« på hylderne?). Et par hundrede eksemplarer solgt til de danske folkebiblioteker af et oplag på 500-1000 hjælper godt på vej til at sikre en produktion økonomisk.

Det er forøvrigt nok værd at bemærke, at det er de biblioteker, som i forvejen har et »lunkent« forhold til tegneseriemediet, som i vid udstrækning har undladt at købe de alternative udgivelser. Det lader til, at de biblioteker, som foretager »groteske« indkøb af de etablerede forlags albumsudgivelser, også er dem, der støtter den alternative tegneseriekultur. Det ene udelukker altså ikke det andet. Tværtimod!

Voksenbibliotekerne demonstrerer som ventet en ret usikker holdning overfor tegneserier, hvis de da overhovedet anerkender deres eksistens. Bibliotekerne I og VIII har ikke tegneserier af betydning i voksenafdelingerne. I har købt *»Historien om Jens«* og VIII *»Karateserien«* nr. 2 *(»Conan og Røde Sonja«),* og man har vel lov at formode, at der her er tale om fejldisponeringer i indkøbet. I det hele taget kører I en stram kurs overfor tegneseriemediet, når børneafdelingen tages med i betragtning. Biblioteket undlader at købe en lang række af de tegneserier, som normalt modtages positivt (bl.a. *»Splint & Co.«* og *»Linda og Valentin«).* I modsætning til voksenafdelingens konsekvente antiholdning demonstrerer børneafdelingen VIII en yderst konsekvent proholdning til tegneseriemediet - man køber simpelthen 11 eksemplarer af de fleste bemærkelsesværdige titler - også af de alternative.

Bibliotekerne IX og X lades ude af betragtning i denne forbindelse, da lokaleforholdene gør det vanskeligt at skelne mellem indkøb til voksen- og børneafdeling. Blot kan man konstatere, at begge biblioteker på trods af deres lidenhed og tilsvarende små budgetter har fundet det rimeligt at give tegneserierne en ligeså central plads i indkøbet som andet bogligt materiale.

Tilbage er seks biblioteker og for at udlede noget om deres holdning til tegneserier, har jeg fundet 7 titler frem, som alle har fået positive udtalelser fra lektørerne, og som alle er blevet betegnet som voksenbiblioteksrelevante.

»Spirit« betragtes udelukkende som en voksenserie af lektørerne. Alligevel mangler den i voksenafdelingerne IV, V og VI, mens II, III og VII har anskaffet den. Børneafdelingerne III, VII og VIII har anskaffet den, formodentlig af hensyn til ungdomslånerne. Børneafdelingernes interesse for de følgende seks titler har sikkert samme årsag.

»Linda og Valentin« regnes heller ikke for en børneserie. Voksenafdelingerne V og VI har dog ikke købt den. Det har derimod II, III, IV og VII. Børneafdelingerne II, III, V, VI og VII har ligeledes anskaffet den.

»Special Comics« nr. 9 *(»Li'l Abner«)* - en udpræget voksenserie. Den er da også købt af voksenafdelingerne II, III, IV, V og VII, mens VI har undladt. Børneafdelingerne III, V og VIII har også vist interesse.

»Special Comics« nr. 10 *»Modesty Blaise«* -en udpræget voksenserie. Den er købt og undladt købt af samme voksenafdelinger som nr. 9. Børneafdelingerne III og V har også købt den.

10 BIBLIOTEKERS INDKØB AF TEGNESERIEÅRBØGER (Det enkelte bibliotek er angivet med romertal. Børneafdeling angives BØ, voksenafdeling VO)

TITEL	EKSEMPLARER		I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		IX		X	
	IALT	BØ/VO	BØ	VO	BØ	VO	BØ	VO	BØ	VO	BØ	VO	BØ	VO	BØ	VO	BØ	VO	BØ	VO	BØ	VO
SØNDAGSRADISERNE 16.SAMLING	55	44/11	12	0	7	3	5	3	0	4	2	0	5	0	10	0	2	0	0	1	1	0
PETER VIMMELSKAFT OG PING 5. SAMLING	50	43/ 7	14	0	13	0	5	5	0	2	2	0	5	0	÷		÷		3	0	1	0
RADISERNE 17. SAMLING	44	34/10	11	0	4	4	5	3	0	2	1	0	5	0	÷		6	0	0	1	2	0
FREDDIE DEN TÆNKSOMME HUND 1. SAMLING	24	21/ 3	÷		÷		3	3	÷		2	0	÷		5	0	11	0	÷		÷	
KLAUS KLUDDER ÅRGANG 1976	24	21/ 3	÷		÷		6	3	÷		÷		÷		2	0	11	0	÷		2	0
CARLT ÅRGANG 34	22	19/ 3	÷		÷		4	3	÷		÷		÷		÷		11	0	÷		4	0
SKRÆKKELIGE OLFERT ÅRG.1976	21	18/ 3	÷		÷		5	3	÷		÷		÷		÷		11	0	÷		2	0
HAGBARD BERSÆRK (Aller) ÅRGANG 1976	18	17/ 1	÷		÷		0	1	÷		÷		÷		÷		11	0	÷		6	0
BLONDIE ÅRGANG 1976	13	10/ 3	÷		÷		6	3	÷		÷		÷		2	0	÷		÷		2	0
GYLDENSPJÆT ÅRGANG 1976	12	9/ 3	÷		÷		5	3	÷		÷		÷		2	0	÷		÷		2	0
KNOLD OG TOT ÅRGANG 1976	12	9/ 3	÷		÷		5	3	÷		÷		÷		2	0	÷		÷		2	0
KASKET KARL 18. SAMLING	11	4/ 7	÷		÷		4	3	0	4	÷		÷		÷		÷		÷		÷	
BASSERNE ÅRGANG 1976	11	6/ 5	÷		÷		4	5	÷		÷		÷		2	0	÷		÷		÷	
RODDERNE ÅRGANG 1976	10	10/ 0	÷		÷		10	0	÷		÷		÷		÷		÷		÷		÷	
VAKS ÅRGANG 1976	10	10/ 0	÷		÷		6	0	÷		÷		÷		2	0	÷		÷		2	0
LIVETS GANG I LIDENLUND 13. SAMLING	10	5/ 5	÷		÷		3	3	÷		÷		0	2	÷		÷		÷		2	0
VICEVÆRTEN 19. ÅRGANG	7	4/ 3	÷		÷		4	3	÷		÷		÷		÷		÷		÷		÷	
ANDERS AND SOMMER-SJOV ÅRGANG 1976, GAVEHÆFTE 28	2	2/ 0	÷		÷		÷		÷		2	0	÷		÷		÷		÷		÷	

»*Bernard Prince*« er både en børne- og en voksenserie (den kan læses af begge grupper), selvom voldsomhederne nok kræver en moden læser. Hverken voksenafdeling V eller VI har dog vist interesse. Det har derimod II, III, IV og VII. Børneafdelingerne III, V, VII og VIII har ligeledes købt den.

»*Manos Kelly*« kan også læses af både børn og voksne, selvom sidstnævnte gruppe nok får det største udbytte af læsningen. Den er ikke købt af voksenafdelingerne IV, V og VI, men derimod af II, III og VII. Den er ligeledes købt af børneafdelingerne III, V og VII.

»*Mathai-Dor*« henvender sig mest til voksne, men voksenafdelingerne IV og VI har alligevel undladt at købe den (selvom det er den eneste tegneserie, som John Chr. Jørgensen såvidt vides har anmeldt positivt i Politiken). Derimod er den købt af II, III, V og VII. 6 børneafdelinger, II, III, V, VI, VII, og VIII har købt den.

I alle 7 tilfælde har II, III og VII indkøbt titlerne til voksenafdelingerne. IV, V og VI demonstrerer derimod en noget svingende kurs i deres indkøbspolitik, hvilket i det hele taget er typisk for deres tegneseriebogvalg andre titler taget i betragtning. Specielt IV, der som centralbibliotek skal være overbygning for sit amts hel- og deltidsbiblioteker, kunne nok forventes at foretage et bredere indkøb af titler, end tilfældet er.

Drager man de danske alternative titler ind i denne forbindelse, vil man også se et par mærkværdigheder, når det drejer sig om fordelingen børn/voksne. II har f.eks. anbragt en udpræget børneserie som »*Sølvfuglen*« i voksenafdelingen, mens andre alternative serier ikke er købt. V har købt begge Dahl Hansens udprægede ungdoms- og voksen tegneserier udelukkende til børneafdelingen, mens *Ulvetider*« og »*Parakurt*« har fået plads begge steder.

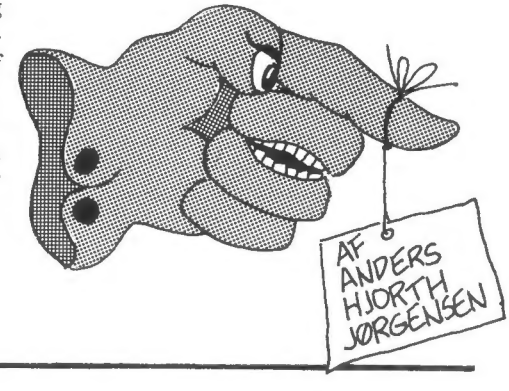

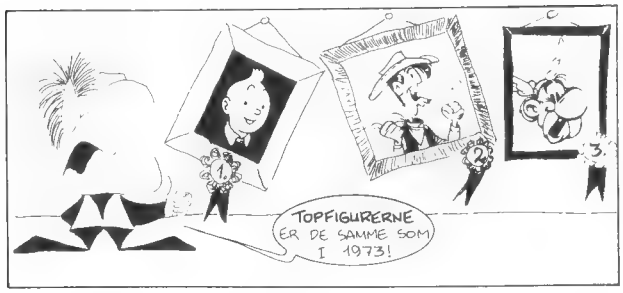

...SELVOM DE HAR FÅET SELSKAB AF ANDRE EKCENTRISKE TEGNESERIEFIGURER SIDEN DA!... NU FINDER MAN ÆDLE PRINSER OG GALANTE RIDDERE, BLÅ SMØLFER OG FIFFIGE VIKINGER, BESLUTSOMME DETEKTIVER, STÆRKE DRENGE OG TALENDE HUNDE, SKØRE JOURNALISTER, FRUSTREREDE RUMAGENTER OG ALVORSFULDE GALLÉRE. SELV ANDERS AND HAR VUNDET INDPAS ... I SLIDSTÆRK ALBUMSFORM ... OG UDFORMET AF CARL BARKS!

TILSYNELADENDE HAR FOLKEBIBLIOTEKERNE IKKE RIGTIGT ACCEPTERET DE MANGE DANSKPRODUCEREDE TEGNESERIER....
...PÅNÆR RASMUS KLUMP ALTSÅ!

SER MAN PÅ DETTE SKEMA, SOM ER OPSTILLET EFTER EKSEMPLARTAL, SÅ INDTAGER DE DANSKE ALTERNATIVE SERIER EN RET TILBAGETRUKKET PLADS!
MEN SE SÅ HER. SELVOM KUN HISTORIEN OM JENS ... OG RASMUS KLUMP... KOMMER HELT TIL TOPS, FØLER RET MANGE AF DE FORESPURGTE BIBLIOTEKER SIG FORPLIGTET TIL AT HAVE DISSE UDGIVELSER REPRÆSENTERET. EKSEMPLARTALLET ER BLOT INDRETTET EFTER LÅNERNES BEHOV. DET VILLE VÆRE NAIVT AT TRO, AT BEHOVET VILLE STIGE MED UDVIDET EX-TAL!
LÆG VEL MÆRKE TIL DET

MAN KAN VEL NOK LYDE SIG OVER, AT DET ENE STORKØBENHAVNSKE FOLKEBIBLIOTEK RUMMER SÅ FÅ TEGNESERIETITLER I SINE SAMLINGER - BEFOLKNINGSUNDERLAGET TAGET I BETRAGTNING! HER HAR BIBLIOTEKARERNE IKKE LADET SIG BESNÆRE AT TEGNESERIE-PROFETERNES GLADE BUDSKAB.

...DET ER DER VIST OGSÅ NOGLE VOKSENBIBLIOTEKARER RUNDT OMKRING, DER IKKE HAR! BIBLIOTEKERNE IX OG X SKAL VÆRE UNDSKYLDT, DA DET ER SVÆRT AT ADSKILLE DERES VOKSEN- OG BØRNEINDKØB P.GR.A. LOKALERNES RINGE STØRRELSE. MEN MAN MÅ HÅBE, AT PERSONALET I DE ØVRIGE BIBLIOTEKERS VOKSENAFDELINGER SNART FINDER JO AF AT INDTAGE EN KONSEKVENT HOLDNING OVERFOR TEGNESERIEMEDIET!

I DE FLESTE AF DE RESTERENDE 8 VOKSENAFDELINGER ER TEGNESERIE INDKØBET TILSYNELADENDE UNDERKASTET TILFÆLDIGHEDENS PRINCIP!
HVIS MAN ALTSÅ OVERHOVEDET KØBER DET SKIDT!

TITLER INDKØBT M	ANTAL..... BØRNE-AFD.	VOKSEN-AFD.
10 BIBLIOTEKER:		
Tintin 23	10	5
Lucky Luke 22/23/24	10	6
Lucky Luke 25	10	4
Asterix 18/19.....	10	6
Prins Valiant 6/8	10	5
Prins Valiant 7	10	4
Felix 6	10	1
Benny Bomstærk 3/4	10	2
Alix 5/6	9	5
9 BIBLIOTEKER:		
Attila 3	9	1
Smølferne 1/2	9	.
Sammy 1	9	2
Henrik og Hagbart 3/4	9	.
Linda og Valentin 3/4	8	4
Rasmus Klump 27	9	.
Orion	5	7
Historien om Jens	4	7
8 BIBLIOTEKER:		
Splint & Co. 9/10	8	4
Superserien 27 (Iznogood)	8	4
Mathai-Dor 2	8	4
Erik Hedspore 3/4	8	1
Bernard Prince 1/2	6	4
Radiserne 2	7	2
Seriebiblioteket 3	7	5
Special Comics 9 (Li'l Abner) .	5	5
7 BIBLIOTEKER:		
Anders And album 5	7	2
De 4 Esser 7	7	1
Vakse Viggo 1	7	1
Seriebiblioteket 1/4	6	5
Superman & Edderkoppen	6	4
Den store Mickey Mouse	6	4
Sølvfuglen	6	2
Underground 1 (Flipkompa'niet)	2	6
Operation Hubert	7	1
Special Comics 10	3	6
6 BIBLIOTEKER:		
Anders And album 4	6	1
Natacha 1	6	1
Spirit	5	3
Cactur Grant 1	5	4
Tarzan i Leopradsumpen	6	2
Seriebiblioteket 2 (King)	6	4
Manos Kelly 1	5	3
Karatserien 2 (Conan)	5	4
Hvorfor det?	3	4
Ulvetider	4	4
Parakurt 2	2	5
5 BIBLIOTEKER:		
Karatserien 1 (Jerry Spring) ..	4	4
Hagbard album 1	5	2
Bugsy Malone	4	1
Morgan Kane (El Gringo's hævn)	4	1
Adamson 5/6/7	5	2
Busters narkooprør	4	2
4 BIBLIOTEKER:		
Morgan Kane (Kvinderoveren....)	4	1
3 BIBLIOTEKER:		
Skipper Skræk album 2	3	.
Barbapapa tegneseriealbum	3	.
Rip Kirby	2	2
Superserien 26 (Den tossede ..)	3	.
Superserien 25 (Kampen om ...)	2	1
Swineburger	2	3
2 BIBLIOTEKER:		
Mini-album 4 (Legionen)	2	2
Hitserien 9 (Skipper Skræk) ...	2	.
Junglebogen (Disney)	2	.
Superserien 23/24	2	.
Sværdet i stenen (Disney)	2	.
Skipper Skræk album 1	2	.
Klassiske gysere af E.A.Poe ...	1	1
1 BIBLIOTEK:		
Mini-album 1/2 (Basserne)	1	.
Mini-album 3 (Poeten og ...) ..	1	.
Mickey og bønnestagen (Disney)	1	.
Superserien 22 (Soulyret fra..)	1	.
Kalle Klodrik	1	.
Serie-pocket 16 (Basserne)	1	.
Jumbo-bog 3/21	1	.
Hund og hund imellem (Disney) .	1	.

10 BIBLIOTEKERS INDKØB AF TEGNESERIEALBUMS 1976 (under det enkelte bibliotek, som angives med romertal, nævnes først antal eksemplarer indkøbt til børneafdelingen, dernæst antal eksemplarer indkøbt til voksenafdelingen) - (de med + mærkede titler, er endnu ikke blevet optaget i "Det dansk bogmarked").

Titel	ialt	BO	VO	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
TINTIN nr. 23	384	350	34	72/0	50/ 9	25/ 6	60/5	18/7	40/0	49/7	11/0	11/0	14/0
LUCKY LUKE nr. 24	311	272	39	71/0	36/ 7	20/ 6	40/7	15/7	30/6	34/6	11/0	8/0	7/0
ASTERIX nr. 19	306	267	39	68/0	34/ 7	20/ 6	40/7	18/8	25/5	34/6	11/0	8/0	9/0
LUCKY LUKE nr. 22	286	249	37	62/0	27/ 7	20/ 6	40/6	12/4	27/8	29/6	11/0	8/0	13/0
LUCKY LUKE nr. 23	282	246	36	54/0	31/ 7	20/ 6	40/7	13/4	30/5	29/7	11/0	8/0	10/0
ASTERIX nr. 18	272	235	37	48/0	41/10	15/ 5	30/7	15/5	30/4	29/6	11/0	5/0	11/0
LUCKY LUKE nr. 25	257	231	26	44/0	36/ 7	20/ 6	40/7	16/0	15/0	34/6	11/0	5/0	10/0
PRINS VALIANT nr. 7	226	203	23	31/0	25/ 7	15/ 6	30/0	13/4	25/0	34/6	11/0	8/0	11/0
FELIX nr. 6	224	217	7	46/0	24/ 7	15/ 0	40/0	7/0	30/0	29/0	11/0	5/0	10/0
PRINS VALIANT nr. 8	219	192	27	31/0	25/ 7	20/ 6	30/4	8/4	15/0	34/6	11/0	5/0	13/0
PRINS VALIANT nr. 6	215	192	23	31/0	25/ 6	15/ 5	30/4	9/2	25/0	28/6	11/0	5/0	13/0
BENNY BOMSTÆRK nr. 3	210	210	0	20/0	36/ 0	21/ 0	30/0	13/0	30/0	30/0	11/0	8/0	11/0
BENNY BOMSTÆRK nr. 4	210	210	0	20/0	36/ 0	21/ 0	30/0	13/0	30/0	30/0	11/0	8/0	11/0
SPLINT & CO. nr. 9	202	178	24	÷	26/ 7	20/ 6	40/0	13/4	25/0	34/7	÷	8/0	12/0
ALIX nr. 6	193	172	21	44/0	18/ 7	20/ 5	0/3	6/2	31/0	28/4	11/0	5/0	9/0
ALIX nr. 5	191	170	21	42/0	18/ 7	20/ 5	0/3	6/2	31/0	28/4	11/0	5/0	9/0
SPLINT & CO. nr. 10	185	165	20	÷	16/ 4	20/ 6	40/0	13/4	25/0	34/6	÷	5/0	12/0
HUNDEN ATTILA nr. 3	175	168	7	÷	21/ 7	16/ 0	41/0	8/0	19/0	34/0	11/0	7/0	11/0
SMØLFERNE nr. 1	172	172	0	31/0	26/ 0	21/ 0	÷	13/0	15/0	38/0	11/0	5/0	12/0
SAMMY nr. 1	170	157	13	÷	20/ 7	16/ 0	30/0	8/0	20/0	33/6	11/0	8/0	11/0
SMØLFERNE nr. 2	164	164	0	31/0	27/ 0	21/ 0	÷	11/0	20/0	29/0	11/0	5/0	9/0
HENRIK OG HAGBART nr. 3	164	164	0	20/0	29/ 0	21/ 0	÷	10/0	25/0	29/0	11/0	8/0	11/0
HENRIK OG HAGBART nr. 4	164	164	0	20/0	29/ 0	21/ 0	÷	10/0	25/0	29/0	11/0	8/0	11/0
LINDA OG VALENTIN nr. 3	154	130	24	÷	32/ 7	10/ 6	0/4	8/0	25/0	29/7	11/0	5/0	10/0
LINDA OG VALENTIN nr. 4	154	130	24	÷	32/ 7	10/ 6	0/4	8/0	25/0	29/7	11/0	5/0	10/0
SUPERSERIEN-SENIOR nr. 27 (IZNOGOOD)	140	117	23	÷	21/ 4	15/ 6	÷	13/7	15/0	33/6	11/0	3/0	6/0
RASMUS KLUMP nr. 27	140	140	0	20/0	16/ 0	20/ 0	÷	13/0	20/0	29/0	11/0	5/0	6/0
MATHAT-DOR nr. 2	123	102	21	÷	18/ 7	5/ 6	÷	7/4	20/0	29/4	11/0	2/0	10/0
ERIK HEDSPORE nr. 3	116	112	4	÷	16/ 0	16/ 0	÷	3/4	25/0	30/0	11/0	2/0	9/0
ERIK HEDSPORE nr. 4	115	111	4	÷	16/ 0	16/ 0	÷	3/4	25/0	29/0	11/0	2/0	9/0
ANDERS AND ALBUM nr. 5	112	105	7	÷	20/ 0	20/ 6	÷	3/1	15/0	33/0	÷	5/0	9/0
DE 4 ESSER nr. 7	107	103	4	÷	÷	15/ 0	÷	8/4	25/0	30/0	11/0	5/0	9/0
VAKSE VIGGO nr. 1	105	99	6	÷	15/ 0	15/ 6	÷	14/0	÷	34/0	11/0	3/0	7/0
BERNARD PRINCE nr. 1	101	80	21	÷	0/ 7	10/ 6	0/3	11/0	÷	33/5	11/0	5/0	10/0
BERNARD PRINCE nr. 2	101	80	21	÷	0/ 7	10/ 6	0/3	11/0	÷	33/5	11/0	5/0	10/0
SERIEBIBLIOTEKET nr. 4 (DICK TRACY)	100	74	26	÷	÷	10/ 6	0/2	5/7	15/5	33/6	÷	5/0	6/0
ANDERS AND ALBUM nr. 4	97	92	5	÷	18/ 0	15/ 5	÷	÷	15/0	31/0	÷	3/0	10/0
SERIEBIBLIOTEKET nr. 1 (MANDRAKE)	94	68	26	÷	÷	10/ 6	0/2	1/7	15/5	33/6	÷	5/0	4/0
NATACHA nr. 1	89	85	4	÷	÷	16/ 0	÷	4/4	÷	43/0	11/0	5/0	6/0
KARATSERIEN nr. 1 (JERRY SPRING)	86	64	22	÷	0/ 7	15/ 6	÷	12/3	÷	28/6	÷	÷	9/0
RADISERNE nr. 2 (Interpresse)	83	73	10	18/0	0/ 4	15/ 6	÷	2/0	5/0	24/0	÷	3/0	6/0
HAGBARD ALBUM nr. 1 (Aller)	81	70	11	÷	÷	10/ 6	÷	10/0	÷	41/5	÷	3/0	6/0
SPIRIT (Carlsen)	79	56	23	÷	0/ 8	10/11	÷		÷	24/4	11/0	3/0	8/0
SUPERMAN & EDDERKOPPEN	78	51	27	÷	0/ 7	10/ 6	÷	6/8	20/0	1/6	÷	5/0	9/0
CACTUS GRANT nr. 1	77	59	18	÷	0/ 4	5/ 6	÷	10/4	÷	28/4	÷	5/0	11/0
TARZAN I LEOPARDSUMPEN	74	74	0	÷	÷	5/ 0	÷	10/0	15/0	33/0	÷	5/0	6/0
SERIEBIBLIOTEKET nr. 3 (BARNEY BAXTER)	74	49	25	÷	÷	10/ 6	0/2	5/6	15/5	1/6	11/0	3/0	4/0
WALT DISNEY'S DEN STORE MICKEY MOUSE	72	56	16	÷	6/ 0	5/ 6	÷	2/7	6/0	33/2	÷	0/1	4/0
SERIEBIBLIOTEKET nr. 2 (KING)	70	46	24	÷	÷	10/ 6	÷	5/7	15/5	1/6	11/0	÷	4/0
ORION, PLANETERNES BEFRIER	68	38	30	÷	0/ 7	2/ 5	0/2	5/3	10/0	10/6	11/0	0/2	0/5
MANOS KELLY nr. 1	68	50	18	÷	0/ 7	10/ 6	÷	11/0	÷	18/5	÷	5/0	6/0
KARATSERIEN nr. 2 (CONAN OG RODE SONJA)	65	49	16	÷	÷	10/ 6	÷	5/4	÷	24/4	0/2	3/0	7/0
SPECIAL COMICS nr. 9 (LI'L ABNER)	54	28	26	÷	0/ 6	5/ 6	0/4	3/4	÷	0/6	11/0	2/0	7/0
MORGAN KANE (KVINDERØVEREN FRA PENASCO...)	50	44	6	÷	÷	5/ 6	÷	8/0	÷	25/0	÷	÷	6/0
SØLVFUGLEN (af Thobo Carlsen)	47	36	11	÷	0/ 7	6/ 0	÷	1/0	10/0	10/4	÷	3/0	6/0
UNDERGROUND nr. 1 (FLIPKOMPA'NIET)	46	8	38	÷	0/10	5/ 6	÷	0/10	÷	0/6	0/2	3/0	0/4
ALLAN PARKER'S BUGSY MALONE	42	35	7	÷	0/ 7	11/ 0	÷	1/0	÷	20/0	÷	3/0	÷
OPERATION HUBERT (af Wille)	41	37	4	6/0	÷	3/ 0	÷	4/0	÷	11/4	6/0	3/0	4/0
SPECIAL COMICS nr. 10 (MADLSTY BLAISE)	40	10	30	÷	0/ 6	5/ 6	0/4	3/4	÷	0/5	÷	2/0	5/0
HISTORIEN OM JENS (af Dahl Hansen)	36	25	11	0/1	÷	2/ 1	0/1	2/0	10/2	0/3	11/0	0/1	0/2
MORGAN KANE (EL GRINGO'S HEVN)	34	32	2	÷	÷	0/ 2	÷	8/0	÷	17/0	÷	2/0	5/0
BARBAPAPA TEGNESERIE-ALBUM	29	29	0	÷	÷	5/ 0	÷	÷	20/0	÷	÷	÷	4/0
HVORFOR DET? (af Dahl Hansen)	27	17	10	÷	÷	2/ 3	÷	4/0	÷	0/3	11/0	0/2	0/2
SKIPPER SKRÆK ALBUM nr. 2	27	27	0	÷	16/ 0	÷	÷	6/0	÷	÷	÷	÷	5/0
MINI-ALBUM nr. 4 (LEGIONEN)	23	16	7	÷	÷	10/ 3	÷	÷	÷	6/4	÷	÷	÷
RIP KIRBY (af Prentice)	21	6	15	÷	÷	5/ 6	÷	1/7	÷	÷	÷	÷	0/2
ULVETIDER (af Hans Møller)	27	17	10	÷	÷	2/ 3	÷	2/3	÷	0/2	11/0	0/2	2/0
HITSERIEN nr. 9 (SKIPPER SKRÆK)	18	18	0	÷	÷	10/ 0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	8/0
PARAXURT, AGENT A 38 nr. 2	18	3	15	÷	0/ 4	0/ 6	0/1	1/2	÷	÷	÷	0/2	2/0
JUNGLEBOGEN (Walt Disney)	16	16	0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	12/0	÷	÷	4/0
SUPERSERIEN-SENIOR nr. 24 (HESTETYVENE)	16	16	0	÷	÷	÷	÷	3/0	÷	13/0	÷	÷	÷
MINI-ALBUM nr. 1 (BASSERNE)	16	16	0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	16/0	÷	÷	÷
MINI-ALBUM nr. 2 (BASSERNE)	16	16	0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	16/0	÷	÷	÷
SVÆRDET I STENEN (Walt Disney)	15	15	0	÷	÷	÷	÷	3/0	÷	12/0	÷	÷	÷
ADAMSON OG HUNDENE (Hft. 5)	14	12	2	÷	÷	2/ 1	4/0	1/1	÷	4/0	÷	÷	1/0
ADAMSON OG DYRENE (Hft. 6)	14	12	2	÷	÷	2/ 1	4/0	1/1	÷	4/0	÷	÷	1/0
ADAMSON, JAGT OG FISKERI (Hft. 7)	14	12	2	÷	÷	2/ 1	4/0	1/1	÷	4/0	÷	÷	1/0
KLASSISKE GYSERE AF EDGAR ALLAN POE	13	0	13	÷	÷	0/ 6	÷	÷	÷	÷	÷	÷	0/7
MINI-ALBUM nr. 3 (POETEN OG LILLEMOR)	13	10	3	÷	÷	10/ 3	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷
WALT DISNEY'S MICKEY OG BONNESTAGEN	12	12	0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	12/0	÷	÷	÷
SUPERSERIEN-SENIOR nr. 26 (DEN TOSSIDE...)	12	12	0	÷	÷	5/ 0	÷	6/0	÷	1/0	÷	÷	÷
SUPERSERIEN-SENIOR nr. 25 (KAMPEN OM...)	11	9	2	÷	÷	0/ 2	÷	3/0	÷	÷	÷	÷	6/0
+SUPERSERIEN-S. nr. 22 (SOLDYRET FRA VOLAPYK)	11	11	0	÷	÷	11/ 0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷
+KALLE KLODRIK, DET STORE NYS (af Milton)	11	11	0	÷	÷	11/ 0	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷
SKIPPER SKRÆK ALBUM nr. 1	10	10	0	÷	÷	÷	÷	4/0	÷	÷	÷	÷	6/0
SWINEBURGER (af Ole Rasmussen)	10	3	7	÷	÷	2/ 3	÷	1/3	1/0	÷	÷	÷	÷
SUPERSERIEN-S. nr. 23 (FANGET I YACOMAC)	9	9	0	÷	÷	÷	÷	3/0	÷	÷	÷	÷	6/0
BUSTERS NARKOOPRØR (Stofkampagnebevægelsen)	9	4	5	÷	÷	1/ 0	÷	1/1	1/0	÷	÷	0/1	1/0
SERIE-POCKET nr. 16 (BASSERNE)	6	0	6	÷	÷	0/ 6	÷	÷	÷	÷	÷	÷	÷
JUMBO-BOG nr. 3 (ANDERS AND I KNIBE)	4	4	0	÷	÷	÷	÷	4/0	÷	÷	÷	÷	÷
JUMBO-BOG nr. 21 (W.Disney's gavmilde o.J.)	4	4	0	÷	÷	÷	÷	4/0	÷	÷	÷	÷	÷
HUND OG HUND IMELLEM (Walt Disney)	3	3	0	÷	÷	÷	÷	3/0	÷	÷	÷	÷	÷

Portræt af FRANQUIN

Franquin

Når André har kunnet danne »skole« som Georges Remi og Marten Toonder skyldes det naturligvis, at han har fundet frem til én fortællemæssig »tradition« i serier som effektivt sammenkobler form og indhold. Der er meget i serien »Splint & Co« som minder om Tintin - og om mange andre seriers figurgalleri - og disse to serier lagde da også navn og gavn til to populære fransk-sprogede tegneserieugeblade, der dukkede op efter krigen og blomstrede i det katolske importforbuds skygge. Mens Tintin stilmæssigt er enkel og spartansk i sit visuelle formsprog er Splint & Co anderledes livlig og varieret og vidner om et helt andet fortællemæssigt temperament. Hergé stiller sine ting pedantisk op og flytter rundt og pudser på det indtil kukkasse-billedet bliver så nydeligt som han vil have det. Og hvis han ændrer smag, laver han det hele om mange år senere, og polerer på det endnu engang. Anderledes er det med Franquin. Selv om hans billeder også var enklere i de ældste serier, så har det altid været en dynamik og variation i perspektiv og udtryk som næsten tager pippet fra én i dag - også selv om man har tyve års oparbejdede blaserthed som stødpude. For kort tid siden blev de ældste Splint & Co-serier nyudgivet, og de havde en lethed og umiddelbarhed der må gøre indtryk på alle serieinteresserede, uanset alder.

Med årene blev Franquins stil mere kompliceret og nervøs. Der kom flere detaljer til, men de blev tilføjet i en naturlig takt, så stilen undgik at blive tung og overlæsset. Franquin har som den gode serieskaber han er altid haft kontrol over, hvad han ønskede at vise med et billede - og kunne få det til at fremstå så klart som muligt uden at nogen blev i tvivl om hvad hovedindholdet skulle være. Med Gaston kunne han få lejlighed til at koncentrere fortællingen til en enkelt side, og disse sider blev efterhånden temmelig komplicerede - og faktisk kun beregnet til at læse én ad gangen. Sådan er det også meningen at man bør læse den senere Gaston-produktion når den udgives som album. Med kun få sider ad gangen. Ellers bliver indtrykket for overvældende. Det hektiske og hæsblæsende præger også hans sidste album med Splint & Co: Ballade i Champignac, hvor sidste serie: »Et værre circus« faktisk er én lang Viggo-historie. Og den er en tour-de-force når det gælder avanceret fortælleteknik. I samme historie mærker man samtidig et overraskende skær af ømhed og tragedie i fortællingen om Noa, der mister sit livsindhold, da de dresserede aber bliver taget fra ham, fordi et circus går fallit. Denne kontrast mellem dyb menneskelig tragedie og balstyrisk galskab giver ekstraordinær dybde i denne lille perle inden for de animerede serier. For animerede serier er det - altså udtryksfuldhed gennem tredimentionale karikaturer. Franquin kom ind i serieverdenen gennem tegnefilmen, og med sig tog han nyttig lærdom om udtryksfuldhed gennem overdreven mimik og dynamik - alfa og omega når det gælder om at skabe en tegneseriesucces. Man kunne ønske sig at flere serietegnere kunne bygge på erfaring gennem arbejde med tegnefilm, for der er tale om nærtbeslægtede kvaliteter. I de serier som fastholder tegnefilmstilen, har vi en meget enkel tuschning og det havde Splint & Co også i starten. Men i en serie kan man få tid til at gøre mere ud af det enkelte billede, og da tilskuerne også vil betragte hvert enkelt billede i længere tid, er der god mening i at koncentrere udtryksfuldheden så meget som muligt. Dette gjorde Franquin, og efterhånden fik han også styr på de finere detaljer i bevægelse og mimik indtil man kan sige, at Vakse Viggo blev den serie, som mest effektivt viste et bredt spektrum af nuancerede menneskelige udtryk, bevægelser og situationer. Disse var kvaliteter af generel værdi, så det kunne ikke undre, at bladet Spirou efterhånden fik flere tegnere, der indarbejdede Franquins karikatur-stil i deres serier - og med varierende held, må man sige. Efterhånden har Franquins stil udviklet sig så meget, at nogle tilhængere er faldet fra. Nogle mener at hans stil er blevet for grotesk, kompliceret - svær at aflæse. Det er nok muligt, at man ikke bør gå uforberedt i lag med hans seneste serier men starte med at læse nogle af de ældre serier først, hvor det billedsproglige udtryk er lettere at overskue. Men dette viser blot at tegneserierne kan opvise et lignende spektrum af udtryksmåder og deres udvikling som vi kan træffe i andre mere velrenommerede medier. Det som konstant gør en Franquin-serie interessant at dykke ned i er, at Franquin altid undersøger, hvordan han kan fortælle en ting på en ny, varieret måde. Man får sjældent det indtryk, at han henfalder til en clichéløsning. Dette vidner om et overskud som kendetegner foregangsmænd, så det er ikke tilfældigt, at Franquin efterhånden har opnået den fortjente anseelse, også i Danmark - selv med en snes års forsinkelse.

Freddy Milton

Interview

SP: Hvordan begyndte du som serietegner?
FRANQUIN: Jeg har været hos Du puis hele tiden, men min første serie kom ikke i ugebladet Spirou men i et årshæfte (L'Almanach Spirou 1947).
SP: Men det var alligevel titelserien Spirou (Splint & Co. på dansk)?
FRANQUIN: Ja, jeg overtog den efter Jijé (Joseph Gillain) som igen havde overtaget den efter Rob Vel (serien startede i 1938). Jeg gjorde en episode færdig, som Jijé var begyndt på (Fantasios Tank). Jeg forsøgte selvfølgelig at tegne i Jijés stil. Idag ville det være utænkeligt at en debutant fik overdraget en hovedserie så pludseligt, men det er jo osse meget sværere idag.
SP: Var du ikke nervøs over at få overdraget en så vigtig serie med det samme?
FRANQUIN: Egentlig ikke. Jeg var optimist. Jeg var skam ikke bange for noget! Men jeg brød nok også en del love for serietegning . . . men så efter nogle måneder begyndte jeg at svede tran, jeg vidste ikke længere hvilke historier jeg skulle lave, jeg var rigtig skidt tilpas. Jeg var lige ved at droppe det hele, jeg havde ikke regnet med at det var så svært at tegne serier.
SP: Men du forsatte alligevel?
FRANQUIN: Ja, det var Gillain der reddede mig. Vi begyndte at arbejde ovre hos ham. Vi, dvs Will (Tim og Thomas), Morris (Lucky Luke) og jeg. Han fandt et lokale og vi slog os ned der. Det var pænt gjort af ham, for vi arbejdede vist ikke særlig effektivt . . . og det var hans skyld, vi klarede skærene til sidst, jeg tror det er meget vigtigt at unge tegnere har kontakt med professionelle.
SP: Hvordan med manuskripterne til historierne?
FRANQUIN: I den første tid arbejdede vi ud i det blå, men det var jo også temmelig amatørmæssigt på den tid. I dag er der ingen, tror jeg, som kaster sig ud i at tegne en serie før handlingen stort set er fastlagt. Det som er svært kommer først når man sidder foran papiret og er alene med sin blyant.
SP: En slags ildprøve?
FRANQUIN: Måske. En ildprøve som er ny hver gang.
SP: Skal man ha' en særlig mentalitet for at være serietegner?
FRANQUIN: Man skal stadig ha' noget af barnet i sig. Man skal ikke lave serier for børn, men for sig selv . . . og det man måske stadig har tilbage fra barndommen . . . jeg tænker sjældent på det publikum som skal læse serierne. Hvis man morer sig selv mens man laver tingene, gør man det bedst. Det er klart at man jo også gør det for pengenes skyld, man skal jo leve, men i det øjeblik man laver tingene glemmer man alt andet end det at more sig selv. Der sker undertiden det, at der optræder forsinkelser, så trykkeriet skal have en planche hu hej vilde dyr, det er skrækkeligt, det er ikke sjovt, man er nødt til at jappe sig igennem det, og så bliver sådan en planche jo ikke god. Det er klart at man også tillægger sig en vis rutine, men idealet ville være at man synes det er lige sjovt hver gang.
SP: Hvad lavede du før du kom igang med serier?
FRANQUIN: Jeg arbejdede i et tegnefilmstudie med beskedne ressourcer. Vi var en halv snes stykker . . . Morris, Peyo, Paape. Det var meget primitivt udstyr. En dag befandt vi os praktisk talt på gaden. Før det havde vi ganske vist fået lavet nogle film, men jeg har glemt dem nu, det har de også bedst af.
SP: Og før tegnefilmstudiet?
FRANQUIN: Da gik jeg halvandet år på en kunstskole, der var en fyr som så mine karrikaturtegninger og formidlede kontakten til filmstudiet.
SP: Kan du anbefale en serietegner at gå på kunstskole?
FRANQUIN: Jeg tror, det ideelle i den branche er mester-lærling-forholdet som jeg oplevede det hos Gillain, men det er vel ikke alle der kan være så heldige. Roba er jo en dygtig tegner. Han har gået flere år på tegnerskole. Det vigtigste er at man vil tegne, holder af at tegne og bliver ved med at tegne. Men det er ikke så let som mange går og tror.
SP: Hvordan kom du til Dupuis?
FRANQUIN: Det var Morris som i forvejen havde kontakten. Han tegnede forsider til bladet MOUSTIQUE og karrikaturer af skuespillere.
SP: Hvornår har man sine største øjeblikke som serietegner?
FRANQUIN: Når det hele går som det skal, når det skrider støt, og så når man har hittet på noget nyt, i al fald noget som er nyt for én selv. Og når man ser en planche blive til som »tegner« godt, så er man godt tilfreds, det sker ikke ret ofte.
SP: Virkelig?
FRANQUIN: Ja, når man finder på et gag til Gaston som virkelig morer én . . . så føler man at man har udrettet noget, at man ikke har spildt sin tid.
SP: Og de tunge, dystre øjeblikke?
FRANQUIN: Når det hele står i stampe, selvfølgelig. Åh, skrækkeligt! Man føler sig helt til rotterne, uduelig, nedslidt.
SP: Nu tegner du kun Gaston, men er det ikke svært at finde på et gag hver uge?
FRANQUIN: Det er et mentalitetsspørgsmål. Det som jeg fandt dræbende var at lave en fortsættelsesserie. I Gaston er serien færdig når jeg kommer nederst på siden . . . så kan jeg begynde på en frisk . . . en ny side med nye overraskelser. I en fortsættelsesserie er der ingen overraskelser, man kender jo historien på forhånd. I Gaston kan man også skifte miljø for hver side. I fortsættelsesserier er man over mange sider på det samme sted. ER man i en jungle skal man sidde og tegne grene, lianer og buske i ugevis, tilsidst så gror der lia ner ud af ørerne på én, så man mest af alt har lyst til at droppe det hele og flyve personerne til Chicago eller Nordpolen.
SP: Tænker du nogensinde på at du omsider er kommet frem . . .
FRANQUIN: Hvad skal det betyde: »Kommet frem«?
SP: At man en dag kan sige: »Ja, sådan skal det være, nu har jeg fundet ud af hvordan det skal være, nu er jeg på den grønne gren«.
FRANQUIN: Jeg kan ikke forestille mig, det skulle være muligt. Hvis man en dag skulle komme så vidt måtte det da være kedeligt at finde ud af det. Man tager en taxi for at komme didhen, og når man så er fremme: Farvel og tak! Hvis jeg fik den fornemmelse tror jeg det skulle være fordi jeg slet ikke havde lyst til at lave noget længere. Hvis det derimod lykkes for én . . . så hitter man på nye ting, og det er meget engagerende. Men man kan arbejde i årevis før man igen synes at få den samme oplevelse af at »nu sker der noget« . . . sådan har jeg haft det . . . men nu hvor jeg laver Gaston får jeg ganske ofte fornemmelsen af at have udrettet noget.
SP: Det er altså farligt med rutine?
FRANQUIN: Afgjort, rutinen dræ-

ber opdagelserne . . . men naturligvis skal det tegnemæssige heller ikke tage overhånd. I Europa ser man på tegneserier udfra en æstetisk synsvinkel . . . at man ser på tegningerne mere end historien. Det er farligt. Billede og historie skal arbejde sammen, det går ikke blot at kigge på én af delene. Det er især farligt hvis tegneren selv skriver manuskript. I USA ser man f.eks. en masse strålende tegnere som i og for sig ikke er særlig populære, og så har man en del dårlige tegnere som har ganske stor succes fordi de bruger de evner de har til at fortælle en historie på en god måde.

SP: Men en god historie klarer sig vel ikke godt med dårlige tegninger?

FRANQUIN: Jae, det skal man nu ikke være for sikker på, men så må man først prøve at stille nogle kriterier op for hvad en god serietegning er, og det er vanvittig svært. Men i den sidste ende er det jo også publikum som bestemmer den sag. Der findes jo nogle serier som fra et grafisk synspunkt er ganske ulidelige, men som alligevel besidder en stor kommerciel appeal. Hvordan skal det så forklares?

SP: Ok, selv om tegneren er dygtig må man ikke overse historiens betydning.

FRANQUIN: Netop, jeg tror ærlig talt at vi mangler gode historiefortællere i seriebranchen. Professionelle historieberettere. Fremtiden afhænger mere og mere af historieforfatterne. Vi er ved at forlade en periode hvor tegneren lissom har været dirigent, har været »konge« i branchen. Dvs. i størstedelen af tiden har tegneren improviseret en historie som »retfærdiggør« hans tegninger. Resultatet er at man har fået for dårlige historier. Man er ved at finde ud af idag, hvor vigtigt det er med en veldisponeret og godt fortalt historie. Idag har vi efterhånden ganske mange kompetente tegnere, men virkelig gode manuskriptforfattere kan tælles på én hånd.

SP: Men det hænger vel sammen med det financielle?

FRANQUIN: Ja, relativt er serieforfattere dårligt betalt. Det er lissom man trods alt endnu ikke har anerkendt at disse talenter ikke er så talløse.

SP: Men så er det vel ikke så sært at man har så få . . . man opmuntrer jo ingen til at blive serieforfattere.

FRANQUIN: Det er rigtigt. Selv arbejdede jeg jo ofte sammen med manuskriptforfattere. Greg og Rosy for eksempel. Først og fremmest må man føle, man arbejder sammen med GODE forfattere, folk som føler noget for den serie de skriver . . . det gælder om at fange seriens ånd. Men hvis kompagniskabet er godt kan det blive til bemærkelsesværdige serier . . . tænk på Goscinny-Morris el ler Goscinny-Uderzo.

SP: Hvordan er fordelingen af udbyttet?

FRANQUIN: Det kommer an på hvordan tegner-forfatter har arrangeret det. Hos Dupuis er det ikke ualmindeligt at hvis en planche bliver betalt med 500 FF så får manuskriptforfatteren de 100 FF.

SP: Hvordan ser du på censurfænomenet?

FRANQUIN: Lige til idag har det været almindeligt at antage at serier udelukkende henvender sig til børn. Nu ændrer det sig jo med tiden, men det er faktisk uudholdeligt når man laver en ting at der så står nogen bøjet over én og fortæller én hvordan man BØR eller SKAL lave tingene, at censuren er officiel er afskyeligt, jeg kan bedre acceptere det hvis det er en slags autocensur som tegner og forfatter udøver undervejs, idet de tænker på hvem de henvender sig til . . . at publikummet måske ikke besidder den modenhed der skal til for at forstå visse ting og at man så dropper det af DEN grund. I selve Spirou-magasinet er der ikke officiel censur, men skal en historie publiceres som album kommer den ind i billedet. Jeg kan huske jeg måtte desarmere nogle banditter i et stormagasin engang under et indbrud . . . det var i »La Corne de Rhinocéros«. I Frankrig sker censuren først efter at albummene er publiceret, så der kan man komme ud for de skrækeligste oplevelser, hvis forlaget bliver tvunget til at trække hele oplaget tilbage fra forhandlerne!

SP: Hvordan med selve det tegnetekniske?

FRANQUIN: Det kommer alt imens man arbejder. Debutanter har som regel en tendens til at hænge sig for meget i det tekniske. Man glemmer at før al teknikken er der noget ikke uvæsentligt - selve tegningen . . . den skal være i orden . . . så kommer teknikken senere.

SP: Man bliver vel også inspireret af sine kolleger?

FRANQUIN: Javist. Jeg begyndte med at tegne med pensel, men så opdagede jeg at alle de andre sad og brugte pen. »Det går meget hurtigere« sagde de. Nå, men så måtte jeg vel hellere prøve det. Så gik jeg ind i et stormagasin: »Har De tegnepenne?« »Ja.« »La' mig få en kasse.« Da jeg kom hjem opdagede jeg at der var 100, 200 . . . jeg ved ikke hvor mange der var . . . jeg tegnede i 12 år med de penne.

SP: Hvilken slags?

FRANQUIN: Profilpenne. Sommerville tror jeg de hed. Nu har jeg ikke selv drevet det så vidt med dem, men jeg tror Sommerville har gjort en god forretning. På grund af mig er der vist en hel del der tegner med den slags penne. Idag bruger jeg pensel, det er vist noget vanskeligere, i al fald i starten, den giver en meget tung, præcis streg, men der er også nogle penne som imiterer penselens strøg meget overbevisende. »QRN sur Bretzelburg« er f.eks. tegnet med pen. Gaston er tegnet med pensel.

SP: Der var engang hvor du arbejdede både for Dupuis og Lombard.

FRANQUIN: Åh ja, jeg havde et lille skænderi med Dupuis angående salg af albums. Så kom jeg til at lave Modeste et Pompon til TINTIN-magasinet. Den serie tegnede jeg i 5 år (det var det kontrakten lød på). Nu var jeg doven på det tidspunkt, så jeg lavede den serie i en enklere stil, men det passede godt til den. Det var her jeg kom ind på idéen med gags som jeg senere brugte det i Gaston . . . selv om det kan være svært. Heldigvis skal jeg ikke lave et gag hver dag som mange tegnere skal ...

Brrr ...

SP: Det er altid mest forbløffende, det andre laver.

Sv: - Ja, men der findes manuskriptforfattere som ikke er så begejstret for at arbejde sammen med MIG! Jeg er for doven til selv at lave hele manuskrifpt-arbejdet, men på den anden side er det ikke sikkert jeg holder mig hel til det man giver mig. Og hvis Greg har nogle grå stænk i håret i dag, er det givetvis til dels på grund af mig. Det siger han da også selv. På samme måde har Jijé det. Han tegner meget hurtigt, og på et tidspunkt kom Goscinny hen til ham og sagde: »Det er kedeligt, for nu har jeg brug for den person på side 13 som du har skudt på side 7!«..

Sp: - Hvordan er din tegnemetode?

Sv: - Ofte laver jeg en blyantstegning til ét billede og så tuscher jeg det - ja, jeg ville såmænd foretrække også at kolorere det inden jeg gik videre til den næste tegning. Derved får jeg god tid til at tænke over tingene og hvordan jeg skal

lave det følgende billede. Det er måske ikke videre logisk eller rationelt, men det er ganske fornøjeligt...
Sp: - Hvordan med Vakse Viggo?
Sv: - Jeg opfandt Vakse Viggo samtidig med at jeg var ved at køre træt med Splint & Co og jeg tegnede meget nervøst. Jeg opfandt ham for at illustrere min dovenskab. Jeg tegnede ham selv gennem min depressions-periode, og det slappede jeg af med. Jeg må sige, at figurerne helt er fiktive, og omgivelserne også. Handlingen foregår nærmere i en slags Frankrig mere end et Belgien, fordi salget af bladet er størst i Frankrig. Vakse Viggo er helt afgjort min foretrukne figur. Med »Et værre Cirkus« prøvede jeg faktisk at lave en Splint & Co
Sp: - Hvorfor forlod du serien »Splint & co«?
SV: - Jeg havde tegnet den serie i mere end tyve år, og det var ikke mine egne figurer, så efterhånden blev inspirationen en smule anstrengt. Og da jeg så opfandt Zorglub, var udgiveren ikke videre begejstret. Man ville heliere have en Splint der var mere poetisk og charmerende og drømte vel stadig om »Den vilde Spiril«. Jeg kunne ikke længere gøre som jeg havde lyst til og foretrak langt Viggo fremfor de andre figurer i serien. Det var derfor jeg trak mig ud af serien. Så valgte udgiveren Fournier til at fortsætte Splint og Co - på grund af hans mere poetiske holdning.
Sp: - Hvilken er din foretrukne Splint & Co-historie?
SV: - Jeg tror at det er »I murænens gab«, for undervandsverdenen fascinerer mig. Jeg ville gerne lave endnu en historie af den slags.
Sp: - Hvilke andre serietegnere er du influeret af?
Sv: - Det er virkelig ikke let at afgøre, for man er oftest påvirket af flere tegnere end man selv ved af. Jeg tror at MAD har gjort indtryk på mig. Som barn holdt jeg meget af Skipper Skræk - også af Walt Disneys serier og af Klaus Kludder. Jeg tror jeg har hentet mine store kartoffelnæser fra den serie. Og så har jeg naturligvis lært kolossalt meget af Joseph Gillain (Jijé).
Sp: - Kan du lide at arbejde sammen med en manuskriptforfatter?
serie, men det blev i realiteten en lang Vakse Viggo. Historien blev noget afsporet. Figuren Noa kom jeg til at holde meget af. Måske vender han tilbage engang. Desuden må man hele tiden variere omgivelserne i Vakse Viggo for at modvirke ensformigheden i opbygningen. Før katten, musen og mågen kom ind i billedet havde der været en ko. Historien med den er faktisk autentisk. Udgiveren havde stillet en ko til min disposition og beholdt den halvandet år inden jeg besluttede mig til at tegne den. Den fik en kalv, og så måtte han sælge den - men han købte den igen nogle måneder senere, da jeg havde besluttet mig. Koen blev vundet i en konkurrence.
Sp: - Man spørger undertiden sig selv om, hvordan der må se ud hjemme hos Viggo...
Sv: - Det gør jeg også. Jeg har aldrig turdet tegne det! Det må være noget ganske exceptionelt - i al fald afsindigt kompliceret.
Sp: - Afspejler Vakse Viggo nogle egenskaber hos sin ophavsmand?
Sv: - Overhovedet ikke. Jeg er en latent kludremikkel. Og så kludrer jeg gennem Vakse Viggo og får afløb for det på den måde.
Sp: - Hvorfor kommer Vakse Viggo aldrig ud af kontor-miljøet?
Sv: - En overgang tænkte jeg på at lade ham blive indkaldt til militæret. Men så måtte jeg indsamle et enormt kildemateriale om hæren nu til dags. Og desuden kender jeg ikke noget videre til militærliv. Men fremfor alt er jeg ikke bange for at lade Viggo blive voksen. Selv ved jeg ikke hvor gammel han er. Hvis hans alder for nøje bliver fastlagt, har læserne vanskeligere ved at identificere sig med ham. Men det ville ellers være en fristelse...Han ville jo få lejlighed til at begå de mest vidunderlige bommerter. Vakse Viggo med en bazooka i hænderne. Det ville være formidabelt.

ÅH-NEJ!
JEG HAR JO SAGT, AT JEG IKKE VIL SE DIN DUKKE, "LATEX" PÅ REDAKTIONEN MERE!
NU SKAL JEG FORKLARE, KVIK!
JEG HAR KØBT "JUDO I TYVE LEKTIONER" OG JEG VIL BRUGE LATEX SOM PARTNER TIL AT ØVE MIG MED!
ER DET IKKE EN FIN IDÉ?!
HVIS POSTEN IKKE BLIVER SORTERET INDEN FROKOST, SKAL JEG GIVE DIG EN LEKTION!
AUVHÅHH...
MGLP! HJÆLP!
ØJEBLIK... HOVEDET MED DET FORVREDNE UDTRYK MÅ VÆRE VIGGOS...
GRGRLMN RAAAHHH
JEG VAR VIST I VANSKELIGHEDER...
LATEX, VINDEREN!!!
Z83

FILM & TEGNESERIER

Af Torben S. Jensen

Sceince fiction dønningerne fra USA vælter i disse øjeblikke ind over os. Den første kontante besked vi fik var STAR WARS, hvor både filmen og tegneserien er blevet gigantsucceer herhjemme: Filmen går på 4. måned i sin premierebiograf og tegneserien blev på knap en måned udsolgt fra forlaget.

Næste i rækken blev så CLOSE ENCOUNTERS OF THE THIRD KIND eller som den er berammet på dansk NÆRKONTAKT AF TREDIE GRAD. Filmen er nu langtfra sf. i Star Wars perspektiv. Den ydre ramme er USA 1977 og handlingen, trods emnevalget, er uhyre jordnær. Den baserer sig på hvad man kan kalde almindelige menneskers møde med noget meget ualmindeligt -- UFO'er, Uidentificerede Flyvende Objekter, eller mere populært: Flyvende tallerkener. Filmen beskriver et forløb, fra de første spæde kontakter med dem derude frem til den endelige kontakt hvor de fremmede lander og åbenbarer sig selv.

I hælene på filmen er så atter fulgt en tegneserie-adoption, igen fra MARVEL og igen udsendt herhjemme af INTERPRESSE.

Personligt er jeg meget begejstreret for filmen, endnu mere end jeg var for Star Wars. Emnet der er valgt er både nutidigt og spændende, og trods alt langt mere realistisk end de utopiske slag langt derude i en eller anden fremmed galaxe. Det er lykkedes for instruktøren, Steven »JAWS« Spielberg, at hive filmen op over den blæverromantiske grøft, som ellers så mange amerikanske spillefilm (incl. Star Wars) har for vane at dratte i. Den er både spændende og vittig, og frem for alt virkeligt godt lavet. Her er også specialeeffekter så det banker ud i hovedet på en.

Et par enkelte småting for indforståede er der såmænd også at hente. Spielberg har ved flere lejligheder indrømmet at Walt Disney er hans største ideal. Flere ting i hans nye film peger også hen imod det. Første gang at en af hovedpersonerne, drengen Barry på 4 år, oplever de mystiske kræfter sker det på en måde som man skulle tro var produceret af Disney-studierne: Grammofonen starter af sig selv, fjernsynet går automatisk igang, alt det elektriske legetøj sætter i gang (en brølende Frankenstein, kampvogne, flyvemaskiner, brandbiler, talende dukker osv.), dørene går op og i, i køleskabet trækker Cola'erne sig selv op, alting bliver levende -- dette gantager sig iøvrigt senere da selvsamme Barry bortføres fra sit hjem af de ukendte kræfter. Da de flyvende tal... (hmm!) første gang suser over lærredet er der selvfølgelig, og helt i den rette ånd, en lille rød en som ikke rigtigt kan følge med.

Tegneserien derimod, er som sædvanlig fra MARVEL, ikke rigtigt kommet på højde med sit oplæg. Tegningerne virker matte og triste i forhold til sit oplæg, som er vanvittigt godt fotograferet, og historien kører mildest talt på pumperne. Men havde man igrunden forventet andet?

Jeg kan kun anbefale at man får set filmen, det fortjener den nemlig, og så lader tegneserien ligge, det fortjener den nemlig også!

APROPO Marvel, er der meget andet nyt at hente når snakken står omkring film. Som nævnte for et stykke tid siden er man godt i gang med at skyde 5 Conan afsnit for tv, med manus. oplæg fra Roy Thomas, og med Arnold Schwartzennegger i rollen som den frygtløse barbar. Arnold kan man for tiden se herhjemme i filmen PUMPIN IRON eller som den hedder på dansk SAGEN ER BØF (!!).

Men der er meget mere i gryden -- allerede nu har to andre serier haft premiere i USA. Det drejer sig om SPIDERMAN, og vor grønne helt HULK.

For ekstreme seriefanatikere, specielt henvendt til den gruppe af mennesker der konkretiserer begreberne superhelte og Marvel i tonsvis måned efter måned, må det da p.t. karakteriseres som fe de tider. Superbørgerne er rigtigt i vælten, hvilket blandt andet giver sig til udtryk i andre end seriemediet, som f.eks. filmmediet. En sand strøm af superbørger har væltet/forventes at vælte hen over de amerikanske tv-skærme for tiden. Det er tidens helt store scoop, sikkert godt hjulpet på vej af specielt STAR WARS helt enorme succes. Og det er specielt Marvels seriesupere der må holde for, når snakken går om serieproduktion til TV. DC er ikke så meget oppe på mærkerne, undtagelsen er dog Wonder Woman, som er meget succesrig på de USA'ske tv-nets. Og så er det da også DC der er bag den efterhånden på 4 år omtalte Superman-film som kan forventes til jul.

Den første Marvelhelt der fandt frem til dåsen var en af de allermest populæreste, The Amazing Spiderman, og den er interessant på den måde, at den temmelig sikkert kommer i biografdistribution (den er nemlig halvanden time lang) herhjemme og fordi den vises på den skandinaviske tegneseriefestival i oktober måned. Af den grund rodede jeg lidt rundt i forskellige amerikanske fanzines, som havde set filmen og mere eller mindre anmeldt den.

Og det kan vist straks slås fast, at dette vistnok bliver en oplevel-

se reserveret for indforståede og blåøjede fans, man skal vist endda være temmelig blåøjet.

Historien karakteriseres nærmest overalt som værende banal. Her har man altså en superhelt, som kan en satans masse overdynamiske ting, og så kokser han altså rundt i halvanden time for at indfange en flok banale bankrøvere. Filmens kampscener og mere tekniske effekter skulle efter sigende ha' været helt pæne, men det hele spoleredes ifølge Comic Journal af at de blev gentaget op til flere gange.

Desuden havde man ændret radikalt på Edderkoppens univers, flere figurer fra tegneserien var enten helt væk, eller ændret til andre personligheder. Og det gjorde ikke forestillingen mere troværdig.

Kun et sted ryger man ud med uforbeholdent ros til serien . . . nemlig i Sterankos Mediescene . . . så kan man selv bedømme om det skal tages for gode varer.

Men lad os nu se . . . det kan da godt være at det virkeligt er høj bananmos.

Marvel ligger stadig i forhandlinger med tv-nets i USA om at fremtrylle endnu flere serier i dåseform. Bl.a. taler man meget om The Human Tourch, Avengers, Fantastic Four, Captain America og som den store gåde Howard The Duck med rigtige skuespillere!!!

Marvel har også haft fingrene i vejret da Stigwood-organisationen lod rygterne om en filmatisering af Beatles' »Sgt. Peppers lonely heart club Band« stige tilvejrs, det ligger allerede nu klart at Marvel skal producere en serie-version af filmen -- Klaus Janson bliver vistnok kunstneren. Filmen, hvor hovedrollerne spilles af Peter Frampton og Bee Gees, skulle på nuværende tidspunkt være færdigoptaget og klar til efterårspremiere i USA (meget sikkert 2. juledagspremiere i DK, sæt x i kalenderen venner). Marvel skal iøvrigt også lave et farvehæfte a la Kiss-eventyret med The Beatles.

Ja, og så har man besluttet at der skal hele to nye Star Wars film til for at få gjort kål på Darth Vader -- se frem til nye premierer i 79 og 81. Marvel hænger sikkert på.

Sidste: Det er netop blevet offentliggjort, at de fem Conan afsnit skal instrureres af ingen ringere end Ralp Barski (Heavy Traffic, Wizzard osv.), og at den foruden at ville indeholde vores alsammen bøfæder Arnold hin pumpende også vil blive en halvanimeret affære. Så kan Robert E. Howard godt berede sig på atter en gang at skulle vende sig i sin grav.

THE RESCUERS

Af Jakob Stegelmann

Siden Walts død i 1966, er ethvert nyt udspil fra Disney Productions blevet mødt med skepsis overalt. Der har generelt været enighed om, at kvaliteten er dalet betydeligt de sidste 10 år, og en mangfoldighed af teorier om årsagen til nedgangen har set dagens lys. Lige fra de ondsindede (at Walt skulle have ordnet det sådan, at filmene efter hans død **skulle** være dårligere) til de rimelige (at budgetterne blev strammet og antallet af eksperimenter dalede). Indlysende synes det dog at være, at grunden til nedturen skyldes Walts død, et faktum der understøtter teorien om at Disneyfilmene virkelig **var** Walts, og at hans supervision af alt arbejdet på en feature-cartoon var altafgørende for filmens endelige udseende.

THE ARISTOCATS ('69) skuffede i og med at historien lånte lidt for kraftigt fra klassikeren ONE HUNDRED AND ONE DALMATIANS, og ROBIN HOOD ('73) led af mangel på en story, som både børn og voksne kunne gå op i. Det dobbelte plan, som var bærende i de gamle Disney-film, var ganske simpelt ikke til stede. Med bange anelser så man frem til THE RESCUERES, WDPs tredje post-Disney feature cartoon forsøg.

En glædelig overraskelse var det følgelig, da RESCUERS viste sig at være intet mindre end en praktisk taget perfekt tegnefilm. Fyldt med nyskabelser, eksperimenter og fremfor alt et forsøg på at vende tilbage til den gamle stil indenfor moderne rammer.

Historien, der er baseret på to ikke videre kendte børnebøger af Margery Sharp (»The Rescuers« og »Miss Bianca«), omhandler de to mus', Bernhard og Bianca, forsøg på at redde pigen Penny fra den grusomme Madam Medusa (en updated version af vor gamle veninde Cruella de Vil fra ONE HUNDRED AND ONE DALMATIANS), der har bortført hende fra et børnehjem. En kæmpediamant, The Devil's Eye, skal hentes op fra en underjordisk hule i Floridas sumpe - og hulens eneste indgang er en smal skakt som kun et barn kan forcere.

Filmens klimaks er scenerne i klippehulen. Penny er i færd med at rive diamanten løs fra et kranium, vandet trænger ind i hulen, Medusas skrigende stemme runger, vandet stiger, diamanten sidder stadig fast (Penny: »Pull me up, Pull me up)« Medusa: »Not until you get the diamond!«). En klassisk suspenseopbygning der efterlader et sus af uhygge i tilskueren, en stemning der umiskendeligt minder om hvalen Monstro i PINOCCHIO ('40), skovbranden i BAMBI ('42) og Snehvides flugt gennem skoven (i SNOWWHITE AND THE SEVEN DWARFS, '37). En fornemmelse af ren og uforfalsket angst, der, da Penny i sidste sekund får diamanten løs og reddes op, udløser en vidunderlig rensende lettelse. Kun Disney kan lave det sådan! Og så er det altså ikke engang Disney. Filmens instruktør er Wolfgang Reitherman, selvfølgelig, manden fra alle Disney-tegnefilmene siden ONE HUNDRED AND ONE DALMATIANS. PÅ RESCUERS har han arbejdet sammen med John Lounsbery og Art Stevens, begge erfarne Disney-folk. Men det er tydeligvis Reitherman, der har haft det afgørende ord - hans touch mærkes overalt, og det er også ham man genkender, når Rescuers i sine svageste scener forsøger at mildt satirisk uden at være provokerende. En kedsommelig form for satire, der som oftest er den direkte årsag til at Walt Disney Productions live actionfilm mestendels er ret utålelige.

Chef animatorer på filmen er Ollie Johnston, Milt Kahl, Frank Thomas og Don Bluth, alle garvede Disney-veteraner, hvis navne gang på gang har optrådt på credits. De står i høj grad for den gamle Disney-stil, og det er disse fire mænd, der har givet RESCUERS det solide underlag, som 100 pct. upåklagelig animation er for en tegnefilm i spillefilmslængde.

Musikken er af Artie Butler, sangene af Carol Connors, Ayn Robbins og Sammy Fain, og uden at være vanvittig »in« fremstår de som let moderniserede udgaver af stilen i de gamle klassikere. Underlægningsmusikken er ligeledes tilpas moderne, uden dog at være overraskende original. John Williams kunne gøre mirakler for WDPs musik-afdeling.

Filmens to hovedpersoner, Bernard og Bianca (stemmer: Bob Newhart og Eva Gabor), er typiske Disney-mus; er knap så runde og bløde som f.eks. Tim og Bum i CINDERELLA ('50), men det skyldes nok mere Xerox-teknikken, der altid gør figurerne 'hårdere', end nye animators. Skurken, Madame Medosa, er, som tidligere nævnt, en ny Cruella de Vil. Hun er dynamisk animeret, næsten à la Chuck Jones (Road Runner, m.v.), og hendes stemme (Geraldine Page) er perfekt. Medusas medhjælper Mr. Snoops er ligeledes tydeligt en efterkommer af en klassisk Disney-figur, Smee fra PETER PAN ('52). Fra PETER PAN stammer også Medusas kæledyr, alligatorerne Brutus og Nero.

Nyskabelser er først og fremmest guldsmeden Evinrude og albatrossen Orville, der driver Albatross Airlines, verdens eneste one-bird airline. De to figurer er samtidig filmens morsomste. De opfylder deres (klassiske) funktion

THE RESCUERS
Credits

THE RESCUERS (USA 1977)
Instruktion: Wolfgang Reitherman, John Lounsbery, Art Stevens.
Producer: Wolfgang Reitherman.
Executive producer: Ron Miller.
Production manager: Don Duckwall.
Instruktør-assistent: Jeff Patch, Richard Rich.
Manus/Story: Larry Clemmons, Ken Anderson, Vance Gerry, Frank Thomas, David Michener, Ted Berman, Fred Lucky, Burny Mattinson, Dick Sebast.
Basseret på Matgery Sharps historier »The Rescuers« og »Miss Bianca«.
Farver: Technicolor **Color styling:** Al Dempster.
Chef-animatorer: Ollie Johnston, Milt Kahl, Frank Thomas, Don Bluth.
Character animation: John Pomeroy, Cliff Nordberg, Andy Gaskill, Gary Goldman, Art Stevens, Dale Baer, Chuck Harvey, Ron Clements, Bob McCrea, Bill Hajee, Glen Keane.
Assistent-animator: Stan Green, Dale Oliver, Chuck Williams, Harry Hester, Walt Stanchfield, Dave Suding, Leroy Cross.
Layout: Joe Hale, Guy Deel, Tom Lay, Sylvia Roemer.
Baggrunde: Jim Coleman, Ann Guenther, Daniela Bielecka.
Klipning: James Melton, Jim Koford.
Art director: Don Griffith.
Musik: Artie Butler **Dirigeret af:** Artie Butler.
Sange: »The Journey«, »Rescue Aid Society«, »Tomorrow is Another Day« af Carol Connors og Ayn Robbins. »Someone's Waiting for You« af Sammy Fain, Carol Connors og Ayn Robbins, sunget af Shelby Flint. »The U.S.Air Force« af Robert Crawford.
Fortekster: Melvis Shaw, Eric Larson, Burny Mattinson.
Lyd: Herb Taylor.
Stemmer: Bob Newhart (Bernard), Eva Gabor (Miss Bianca), Geraldine Page (Madame Medusa), Joe Flynn (Mr. Snoops), Jeanette Nolan (Ellie Mae), Pat Buttran (Luke), Jim Jordan (Orville), John McIntire (Refus), Michelle Stacy (Penny), Bernard Fox (Formanden), Larry Clemmons (Gramps), James Macdonald (Evinrude), George Lindsley (Rabbit), BillMcMillan (TV-speaker), Dub Taylor (Digger), John Fiedler (Owl).
Spilletid: 77 minutter.

som filmens comedy relief.

Hovedårsagen til, at THE RESCUERS virker så strålende er imidlertid, at WDPs story-afdeling har genindført det gamle »to-plan« - dvs. et plan for børn og et for voksne. Følgelig kan både børn og voksne få noget ud af filmen, og det skulle dermed kunne lykkes Disney Productions at genvinde det tabte voksenpublikum. Da filmen havde premiere i juni 1977 fik den en begejstret modtagelse i USA, både af presse og publikum, og ved årets udgang var den allerede placeret blandt de 100 største succes'er i amerikansk films historie i følge branchebladet »Variety«. Med på denne top 100 (der kræver af en film, at den har givet sit produktionsfirma mindst § 17.000.000 (17 millioner) i indtægter i USA alene) er også PETER PAN, HERBIE RIDES AGAIN, BAMBI, SWISS FAMILY ROBINSON, THE LOVE BUG, SNOW WHITE, og MARY POPPINS. Sidstnævnte er stadig Disneys største publikumssuces.

For tegnefilm-fanatikere må denne kendsgerning siges at være yderst glædeligt. Man har med rette frygtet at WDP p.gr. af den sikre indtjening som Walt Disney World, Disneyland, royalties af tegneserier og merchandising osv. har givet de sidste par år, ville nøjes med at foretage sikre investeringer og dermed ikke eksperimentere (i næsten hele WDPs eksistens under Walt foretog firmaet konstant usikre og, i manges øjne, vanvittige investeringer i tegnefilmeksperimenter, og et fast netto-overskud af den størrelsesorden, man taler om nu på WDP, oplevede Walt aldrig selv). At selv mindre eksperimenter som THE RESCUERS virkelig betaler sig får forhåbentlig WDPs bestyrelse til at satse mere på tegnefilm i fremtiden.

Udenfor USA har THE RESCUERS nu haft premiere i så godt som alle større lande, og alle steder har succes'en været hjemme. Hvornår Danmark skal med på listen ved vi ikke på nuværende tidspunkt. Lad os ikke vente altfor længe!

tegneserie seminar

Mandag d. 31. juli år 1978 strømmede fra alle hjørner af Danmark 24 tegneserietegnere til Tvindskolerne ved Ulfsborg i Midtjylland hvor de under den gigantiske mølle havde sat hinanden i stævne, under kodeordet: »Dansk Tegneserieseminar 1978«. Danmarks første seminar for tegneseriekunstnere, -formidlere og andre interesserede. Arrangeret af Søren Vinterberg, Terkild Marker, Ole Pihl og Hans Møller for Det Danske Tegneserieforbund.

Formålet med seminaret må ses i direkte sammenhæng med Tegneserieforbundets formålsparagraffer om f.eks. at bedre vilkårene for danske serietegnere og at fremme en kvalitetsbevidst, dansk tegneseriekultur og seminaret var ligeledes en naturlig følge af forbundets tegneserieudstillinger, og de erfaringer, diskussioner og idéer, som de har medført Iøvrigt skulle formålet jo nok give sig selv, og da vi først var der, var der ikke så mange overvejelser over hvorfor og hvordan - det gav helt sig selv; og der blev snakket og diskuteret og udvekslet skitser og fremvist serier, kritiseret, rost, snakket mere endnu og grinet og grædt (næsten), leet og bandet.

Det oprindelige program for seminaret blev ændret en smule på grund af et par sidste-øjebliks-afbud. (Et par afbud, der iøvrigt sikrede seminaret et overskud) Sådan er det jo (næsten) altid, og den store skade skete der ikke ved de manglende indlæg, vi havde under alle omstændigheder alt for lidt tid til vor rådighed.

Personligt stak jeg af fra Faaborg kl. 17.50 mandag eftermiddag, og hoppede på intercity-toget i Odense. Der sad i forvejen en hel del af de mennesker, der som jeg havde sat kursen mod hovedlandet. En hel del bekendtskaber (og deraf følgende gensidig given udtryk for afsky ved gensynet og den slags) og også en del mennesker, som jeg ikke før havde set. Blandt andet nogle repræsentanter for gruppen 'interesserede', som heldigvis også var proportionelt rimeligt repræsenteret på seminaret. Fra Odense til Holstebro kom vi så til en hel del forskellige konklusioner på alt muligt fra lokalpatriotiske betragtninger over tegneserier til Scientologi og psykologi, og kunne selvfølgelig ikke nære os for at tage forskud på udvekslingen af idéer og tegninger. Bl.a. fik jeg gennemgået det meste af Peter Madsens andet album »Thors Brudefærd« (der bliver mindst lige så spændende som det første), da lyset i loftet gik ud, og vi måtte fortsætte den kreative idéudveksling under natlampens skær.

Vel ankomne til Tvindskolerne via en minibus fra Holstebro kunne vi så for første gang samles næsten alle og se hinanden an og planlægge de essentielle indkøb af fødevarer til næste dag. Klokken var vel 11- halv 12 på det tidspunkt, og en del havde rejst 6-7 timer, så flokken var ikke så livlig, som den senere skulle blive. Iøvrigt er flokke altid tilbageholdende, indtil man indbyrdes har fundet ud af, hvad de andre er for nogle kvajpander. Ergo var vi tilbageholdende over en kop te og gik i seng.

Det endelige program for opholdet blev nogenlunde som følger:

Tirsdag d. 1 august:

Morgenmad
Introduktion om rådet
Inddeling af deltagerne i 4 grupper - almen snak i grupperne.
Introduktion af os til hinanden (sporadisk).
Henning Kure fortæller om danske tegneres udgivelsesbetingelser.
Indlægget bliver debatteret i grupperne og refereres på plenum.
Frokost (efter valg af madgruppe og opvaskegruppe mm)
»En tegneserie fra idé til album. Ole Pihl og Hans Møller.
Spørgsmål til og diskussion med Ole og Hans.
Gruppearbejde på baggrund af indlæggene på plenum.
Aftensmad
og efterfølgende afslapning.
»Tegneserieseminologi« Terkild Marker.
Diskussion.
Derefter almen sludder rundt omkring og planlægning af de praktiske ting i forbindelse med næste dag.

Onsdag d. 2. august:

Morgenmad.
En gruppe fra Tvindskolerne er netop hjemvendt fra Colombia og udgiver en bog om emnet. De skal bruge 4 tegneserier - og vi kommer som kaldet. Dagen bruges på dette arbejde. Først fortæller Colombiagruppen om turen og viser lysbilleder så vi kan leve os rimeligt meget ind i det, vi skal illustrere.
Colombia-folkene fordeler sig i grupperne, der hver har fået en opgave. Der fortæller de nærmere om, hvad de forestiller sig, og vi diskuterer mulighederne.
Resten af dagen (og en god del af natten) arbejder vi på de 3 tegneserier.
Torsdag evaluerer vi seminaret og snakker om udgivelser i forbindelse med det og om nyt seminar. Vi diskuterer også de 4 tegneserier med den samlede Colombiagruppe (der byder på te og kager) og hører et foredrag om Tvindskolerne. Folk er mere eller mindre klatøjede efter gårsdagens hæftige aktivitet eller opbruds-forvirrede.

Hen imod midnat er alle atter hjemme, medbringende i tasker og hoveder en del inspiration og stof til eftertanke.

DANSKE TEGNERES UDGIVELSESBETINGELSER (HENNING KURE)

Seminarets første emne hed »danske tegneres udgivelsesbetingelser«. Overskriften er nok ikke helt dækkende, fordi Henning fortalte om de kommercielle udgivelsesbetingelser - eller 'etablerede' udgivelsesbetingelser. Det er Henning, der tilrettelægger Interpresses albumudgivelser, og i sammenhængen var det naturligt at tage udgangspunkt i det kommende Peter Madsen-album på Interpresse, og fortælle lidt om økonomi og udgivelsespolitik i almindelighed.

Vi tager et ganske normalt, 48-siders farvealbum til 15-20 kr. og kigger på. (Der er ingen vigtig prismæssig forskel på et farve og et sort/hvid album i modsætning til et hæfte). Her kører Interpresse et oplag på 15-20.000

eksemplarer. Det er lidt forskelligt, hvor stort et oplag forlagene trykker. F.eks. trykker Gutenberghus ca. 30.000 og Carlsen ca. 10.000 eksemplarer.

Albummet koster i tryk (trykt i f.eks. Belgien ell. Italien) ca. 50.000 kr. Reklame og markedsføring koster mellem 5 og 20.000 kr. alt efter hvilket forlag det drejer sig om, og hvor meget man satser på hæftet. Rettighedsudgifterne beløber sig til ca. 10.000 kr. ved udsolgt album (vel at mærke).

Af albummets **salgspris minus moms** går ca. 20 pct. til distributøren og 30 pct. til forhandleren, mens 5-10 pct. går til rettigheder.

»Ved køb af udenlandske serier betales 5-10 pct. rettighedsafgift af udsalgsprisen minus moms. Af disse 5-10 pct. betales igen ca. 3 pct. til tegneren).

Et album sælges af to gange. **Førstegangssalget** dækker albummet økonomisk ind. Ca. haldelen af oplaget (7.-8.000 eks.) sælges på 3-4 måneder. **Andengangssalget** foregår over de kommende to år med et tab af forrentning på ca. 20 pct. Ca. 10 pct. af oplaget går til makulatur og foræringer.

Peter Madsen og Freddy Milton har lavet hver et album for Interpresse, og Henning betegnede deres ansættelsesbetingelser således: Peter arbejdede for absolut minimumsløn, Freddy arbejdede for sulteløn. Iøvrigt har Peter arbejdet for fast timeløn, mens Freddy har arbejdet for løn pr. side.

Når man kigger lidt på den økonomiske opstilling er det ikke ret svært at forstå, at det at leve som albumtegner for et kommercielt forlag i Danmark er en noget speget affære. Det er umiddelbart indlysende, at det under ingen omstændigheder er muligt, hvis der bare kommer et dansk album. Det skal altså underbygges på anden måde; nemlig ved at albummet kommer i andre lande og ved at serien også bliver trykt i et eller flere uge/dagblade. Hvordan det hele vil udarte sig bliver spændende at se, det skal jo den kommende tid vise. Ihvertfald går der nogle års tid, inden Peter Madsen ser nogen af sine rettighedsprocenter (efter at albummet i det hele taget er trykt, altså!)

Efter Hennings indlæg snakkede vi så videre rundt om i grupperne. Det gjorde vi ud fra spørgsmålet »Dansk alternativ tegneserie?« Der blev nået frem til mange forskellige meninger og konklusioner, og der blev diskuteret forskellige meninger og konklusioner, og der blev diskuteret forskellige aspekter af det alternative i de forskellige grupper. Nogen fremhævede Claus Deleuran som en typisk, dansk, alternativ tegner med rund streg og dansk humor, og mente, at det **at være dansk** i sig selv på nuværende tidspunkt næsten var alternativt, fordi der er så få danske tegnere.

Røde Mor blev betegnet som af definition alternative men af form lidet danske i deres tegneserier. Det blev fremhævet, at deres tegneserier er fyldt med klichéer, helte og en ganske traditionelt USA'sk undergrundsopbygning og at deres holdning er traditionelt international marxistisk. Æstetikken blev betegnet 'hæslig'. (USA'sk undergrund fik iøvrigt skudsmålet 'ikke alternativ')

Man konkluderede, at dansk tegneserie ingen gennemslagskraft har. Der er dårlig distribution, dårligt fagligt niveau, ingen tradition og intet mødested for danske serietegnere. Så snakkede man lidt om, efter hvilke kriterier, der kan blive tale om en 'udvælgelse', blandt de alternative, danske serier - fordi man nok ikke kan komme uden om en sådan. Her var alle synspunkter rerpæsenteret. Nogen mente ikke, der burde ske en udvælgelse, andre at udvælgensen skal ske ikke efter økonomiske kriterier men efter det faglige og litterære indhold, nogen mente, at udvælgelsen bør ske efter det politiske indhold. Enighed var der dog om, at det er en nødvendighed for den enkelte tegner at se sine ting på tryk.

(Selv ordet 'tegner' kunne der iøvrigt diskuteres om. Hvad skal vi kalde os? Tegneserietegnere, tegnere, tegneseriearbejdere, tegneseriemagere var blandt forslagene.)

En gruppe forkastede definitionen 'alternativ' som uanvendeligt, fordi det rent faktisk bare betyder »anderledes« - »En af to muligheder«, og så er der ikke så lidt der er alternativt. Som et kriterium blev bl.a. nævnt at den (vi kan ikke erstatte ordet her) alternative tegner ikke kan arbejde professionelt. Han må have et arbejde af en art. Den heltidsansatte tegner har ingen mulighed for at opsamle erfaringer, der kan (og altså ifølge nogen **skal**) ligge til baggrund for hans (m/k) tegneserie. Det blev også foreslået at prøve på at lave en analyse af, hvor meget den alternative tegner kan tage fra de 'kommercielle' og stadigvæk forblive alternativ.

Endnu en definition af alternativiteten lød: Det skal være et alternativ til de bestående forhold - som derved er målrettet mod at opløse sig selv og blive en etableret norm. Distinkt politisk indhold kendetegner de eneste alternativer på det danske marked. Den alternative serie blev betegnet som mere målrettet og mod mindre grupper end den kommercielle, hvilket igen gør den vanskeligere at distribuere. Man påpegede også en manglende bevidstgørelse af de danske tegnere og et dårligt fællesskab.

Æstetikken blev også behandlet som kendetegn for det alternative, og i samme åndedrag nævntes selvfølgelig det, at den alternative æstetik i sig selv udelukker serien fra et vist publikum.

EN TEGNESERIE FRA IDE TIL ALBUM = Ole Pihl og Hans Møller.

Hans Møller: »Ulvetider« og »Blandt Beton blomster«.

Hans betragter tegneserien som en metode til at beskrive delfunktioner inden for det kapitalistiske samfund med, og et virkemiddel, der medfører nødvendigheden af et begrænset emnevalg. Han går meget, meget grundigt til værks med sine ting for at gøre dem så korrekte som overhovedet muligt, og det var også ham, der i ovenstående forudsatte, at en alternativ serietegner ikke var professionel. Den personlige erfaring er af altoverskyggende vigtighed.

Blandt Betonblomster er således baseret på Hans' egen oplevelse, på hans dagbogsnotater og på forskellige rapporter om forsvaret, samt materiale fra forsvarets arkiver. Han tegnede ofte på kassernen og var i allernærmeste kontakt med den institution og de mennesker, som han behandlede. Da han skulle lave »ulvetider« meldte han sig ind på universitetet for at få indblik i studenterpolitik for at opnå en tilstrækkelig dækning af sit stof.

Netop nu arbejder han på et nyt album, der kommer til at hedde »Hvor der spildes«, og som behandler det private erhvervsliv. Hertil har han lavet en drejebog sammen med Søren Vinterberg fra Information. Han har kontaktet folk på forskellige virksomheder for at kunne sætte sig ind i de gængse undertrykkelsesmekanismer og har benyttet bl.a. DKU-rapporter. Hæftet er et slags svar på Niels Voss' netop udkomne bog »Hvor der handles« og Niels Voss er selvfølgelig aktør. Han blev iøvrigt også kontaktet men han mente ikke »at tegneserier i almindelighed er egnede til at beskrive erhvervslivets problemer«.

Den politiske holdning og den praktiske udførelse er de vigtigste komponenter i Hans Møllers arbejder, og hans ideologi, at serien skal udtrykke en række erfaringer og oplevelser som er identificerbare af målgruppen. Man bør have været direkte involveret i tegneseriens handling og man bør klart definere sig sin målgruppe.

Til »Hvor der spildes« har han søgt sine oplysninger ved at alliere sig med journalister, på blblioteker, i dagspressen, i blå bøger og via folketingets bureau. Sidstnævnte har han haft meget glæde af og anbefaler som en let og effektiv måde at skaffe sit informationsmateriale på. Således skulle han til »Blandt Betonblomster« bruge noget materiale om kvinder i forsvaret. Han bad folketingsbureauet om hjælp og fik prompte 100 fotokopierede sider med alle ordførerindlæg om emnet.

Hans Møller finder ikke den abstrakte form anvendelig i en alternativ tegneserie. Man skal kunne se, hvem, der er hvem. Niels Voss som Søren Spætte ville ikke virke efter hensigten; så vil folk bare læse den som en sjov historie. I samme ånd arbejder han nu i format 1 x 1 for at give læseren et mere »ærligt« og uteknificeret produkt.

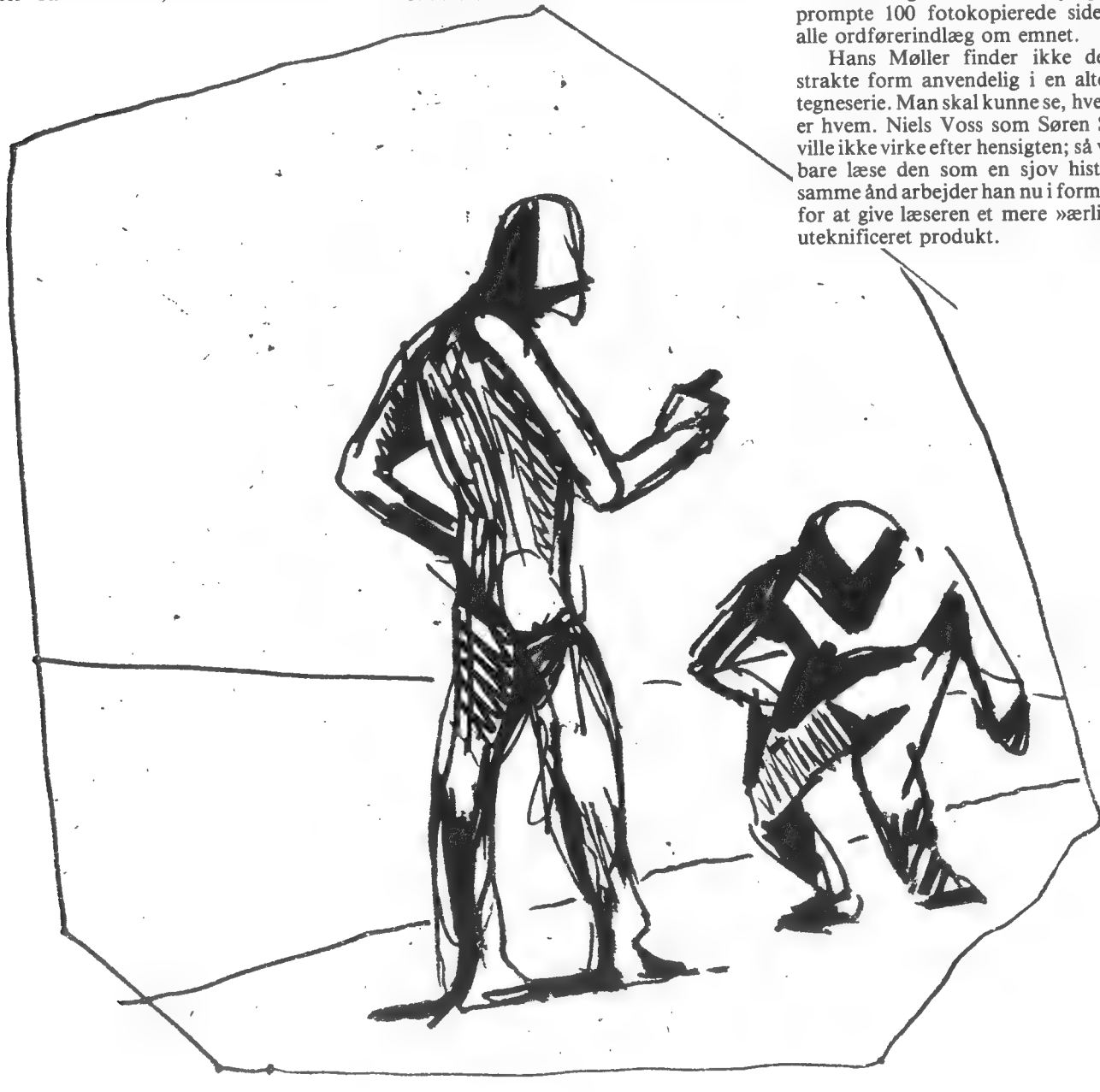

Ole Pihl: »Leif i forstaden«

Ole Pihl begyndte arbejdet på »Leif i forstaden« for omkring 2 år siden, mens han arbejdede på en ungdomsklub i et arbejderkvarter i Hvidovre, hvor han fik en god forståelse for hele ungdomsproblematikken som han behandler i »Leif..«, og lærte, hvorfor tingene sker som de sker. Han fik lyst til at lave en serie med hold i virkeligheden til og for de unge han havde lært at kende og gik meget entusiastisk i lag med projektet, og fik hurtigt produceret 10-15 sider i kuglepensstreg. Så ebbede gnisten ud af flere grunde, dels fordi der ikke rigtigt var nogen at snakke med om projektet. Sådan gik 3/4 år (trekvart), indtil nogle af tegningerne kom på udstilling på skolen, hvor Ole Thestrup fra Borgens forlag så tingene, og gerne ville udgive dem; så var der bare om at komme i gang igen. Ole fik tildelt 1/2 år af sine rådighedsuger på skolen til at arbejde med projektet. Selve manuskriptet blev udarbejdet på 14 dage, med alle replikkerne skrevet ud. Et intensivt arbejde, hvor det er vigtigt at få alle aspekter med og rimeligt fordelt: fritid, skole, køn, kriminalitet, forældre, spiritus osv. I sit næste album vil Ole ikke skrive replikkerne ud fra starten, men først skrive i novelleform for at gøre det lettere og mere overskueligt.

Han har arbejdet virkeligt meget sammen med de unge i ungdomsklubben, hvor bl.a. hans manuskript har cirkuleret rundt. Egentlig er det dog kun ændringer af detailler, det har ført med sig. Forskellige af egne og andres oplevelser ligger til grund for albummet, som Ole selv finder det vanskeligt at placere dedikationer som dokumentarisk eller socialrealistisk på. Han har haft lidt Wahlö/Sjöwall i hovedet med deres fine kombination af litteratur og politik (ligesom også Hans møller har haft) og Pelle Erobreren har også spøgt i baggrunden. Det er meningen, at der fremover skal komme et album om året.

Hans Møller

Hvad skal jeg udgive mig for? (Tegn. Henning Kure)

»Leif i forstaden« skulle meget gerne også kunne bruges i undervisning. Ole Dahl har lavet en generalprøve på dette, ved at præsentere hæftet for en klasse af unge mennesker, der derudfra har snakket hele hæftets spekter af problemer igennem. Via en båndoptagelse er dette blevet til 50 særdeles nyttige maskinskrevne sider.

Ole betragter selv målgruppen for sit album som 14 til 18-årige og indirekte også deres forældre - og iøvrigt ikke kun unge i Leif-miljøet. Han ser Borgens initiativ som en følge af et ønske om at kaste lidt mere brænde på bålet efter Bent Hallers 'katamaranen' og 'sabotage'.

Et spørgsmål til Ole gik på hans æstetik. Spøgeren mente, at albummets æstetik mindede om reklametegning og der var arbejdet for lidt med tegneseriemediet. Spørgeren betegnede æstetikken som værende »et sted mellem kommercialisme og Røde Mor«. Hertil svarede Ole, at han ganske enkelt har arbejdet så subjektivt som muligt med albummet ud fra sit eget faglige niveau.

Han blev også spurgt, om han havde ønsket en bestemt effekt med albummet. Hertil svarede han, at der ingen decideret rød tråd var, men at helet mere bar præg af de samlede erfaringer og enkeltting. Albummet skal ikke propagandere et bestemt politisk ståsted. Det eneste der er af indlæg i den retning er små ironiske kommentarer og fabriksejere o.lign. Historien er et oplæg, der selv skal fortælle.

Næste album fra Ole kommer til at behandle arbejdsløshed.

STRATE- OG SEMINOLIGI

Aftenens emne hed »Tegneserieseminologi« og Terkild Marker måtte på grund af et afbud hoppe frelsende til. Uden noter og illustrationsmateriale var det faktisk en ganske håbløs opgave, især over for en forsamling præget af megen snak og mange lyttetimer. Det gik da også i opløsning, og blev til en noget ukontrollabel diskussion om noget helt andet. Iøvrigt må man anbefale Terkilds udmærkede artikler om emnet i Seriemagasinet.

Samtale og diskussion blev istedet drejet ind på det danske tegneserieforbund og dets arbejde. Hele denne diskussion fik også et noget skævt forløb fordi der i virkeligheden ikke var andre af tegneserieforbundets ansvarlige eller medlemmer (heller ikke jeg), der på daværende tidspunkt havde energi nok til at kaste os ud i diskussionen. Derfor blev det endnu en gang Terkild der måtte stå for skud på forbundets vegne, hvilket var langt fra rimeligt. Forbundet og det sideløbende nyetablerede forlag Balder & Brage har faktisk efterhånden fået uddelegeret og fordelt poster og opgaver på mange forskellige personer, som nok burde kunne svare for sig selv. Dette hermed være en kritik rettet mod mig selv og resten af forbundets og forlagets ansvarlige som jeg iøvrigt er ret sikker på vil blive taget til efterretning, efterhånden som vor ret nye uddelegering af opgaverne kommer til at fungere.

Det Danske Tegneserieforbund fik det lidet velklingende skudsmål »hobbyklub«, og blev kritiseret for, at koncentrere sig om det morsomme istedet for at gå ind i et alvorligt arbejde for at leve op til vor formålsparagraf om at bedre forholdene for danske serietegnere. Der blev spurgt om, hvorfor vi ikke arbejdede koncentreret på en kulturministeriel støtte istedet for at stifte et forlag, der bare udspyede **endnu** flere små, ubetydelige blade, som ingen fik at se ud over den gamle klike. Der blev også spurgt om, hvorfor forbundet efter 2 1/2 år ikke besad en konkret kulturpolitik. Det blev foreslået, at tegneserieforbundet burde føre en konkret fagforeningspolitik.

Det konkrete der kom ud af denne uorganiserede snak om forbundet blev, at vi vedtog at seminaret skulle munde ud i en ansøgning til kulturministeriet og at Ole Pihl ville skrive et indlæg til Seriemediet omkring, hvilke muligheder danske tegnere har for at melde sig ind i en fagforening.

Da jeg i denne artikel først og fremmest fortæller og ikke tager stilling, vil jeg heller ikke gøre det i forbindelse med dette emne - jeg vil i stedet tage den debat op på mere relevant sted, nemlig Det Danske Tegneserieforbunds medlemsblad 'Seriemediet' (Som selvfølgelig alle danske tegneserieinteresserede allerede abonnerer på). Dele af den rejste kritik er selvfølgelig rimelig, andre dele ikke....givet er, at forbundet er inde i en væsentlig og spændende periode nu som vil resultere i nogle væsentlige og spændende beslutninger til gavn for forbundets nuværende og kommende medlemmer.

TEGNETEGNETEGNETEGNE eller: EN KREATIV ONSDAG

Onsdagen blev en kreativt eksplosiv og virkeligt inspirerende og lærerig dag, hvor der ikke var ret mange døde punkter eller uaktiverede individer at spore.

Som jeg fortalte lidt om i programmet, var en gruppe fra Tvind-skolerne netop hjemvendt fra et ophold i Colombia, som de havde benyttet til at opsamle materiale til en bogudgivelse. Bogen skal komme ret bredt rundt om Colombias problemstillinger, med en naturlig stærk fremhævelse af den historiske og konsekvente undertrykkelse af den fattige landbefolkning.

Til deres bog havde gruppen planlagt at bruge 4 tegneserier, og stod egentlig lidt med håret ned af nakken og spekulerede på, hvor pokker de skulle få **dem** fra...(der var ingen i gruppen, der selv kunne tegne). Så kom vi. Vi havde planlagt at bruge en dag på at prøve at samarbejde og producere nogle tegneserier i fællesskab, og vi stod egentlig lidt med håret ned af nakken, og vidste ikke rigtigt, hvordan det skulle gribes an. Om så....mennesker mødes og søde tegneserier opstår....et af disse ubegribelige, koinsidente sammenstød som man en sjælden gang har held til at opleve.

Vi besluttede at bibeholde de fire allerede eksisterende grupper, og da vi var fire, og der skulle laves fire tegneserier kunne det jo næsten ikke være bedre.

Det første der skete om formiddagen var, at Colombiagruppen dukkede op medsamt et lysbilledapparat, og vi brugte en times tid (lidt mere) på at se lysbilleder fra deres tur, og høre om deres oplevelser og erfaringer. Først så vi en generel serie om Colombia og landets baggrund og forhold, og derefter var der små specialafdelinger om de 4 emner, som vi skulle tage op. Alene denne del af projektet var i sig selv interessant. Kan det lade sig gøre på meget kort tid, at leve sig rimeligt ind i et stof - så rimeligt, at man for sit indre øje kan fremkalde billeder til et illustrationsarbejde? Kan man fange stemningen og de tanker, som gruppen, der har været i landet, har gjort sig?

Det første konkrete problem, vi som gruppe blev stillet over for, var formen på vores tegneserie. I min egen gruppe snakkede vi først lidt alment om opgaven og udvekslede indfald og gode idéer - derefter kastede vi os så ud i, hver for sig at skitsere et udkast til serien til senere sammenligning.

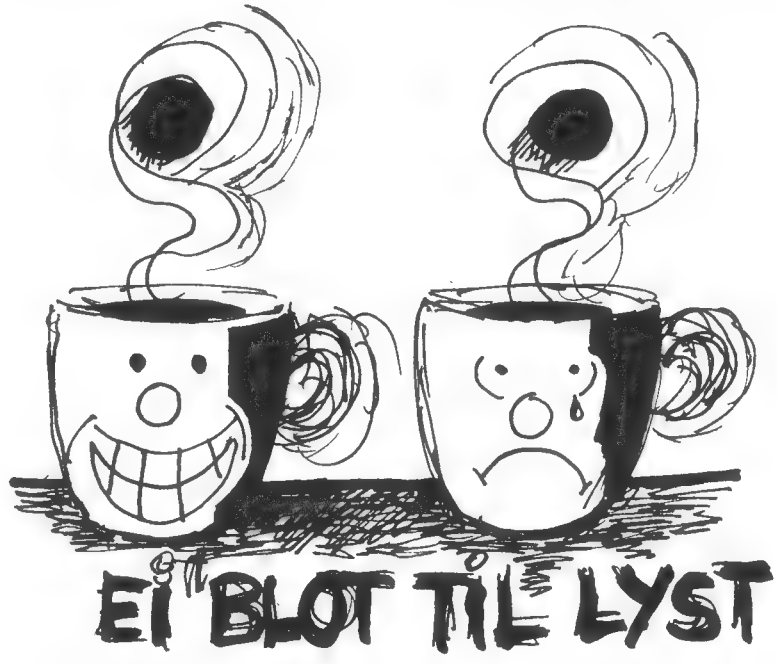

Efter lysbilledforedraget og spørgsmål og besvarelser for den samlede seminar-gruppe gik vi atter ud i de fire undergrupper. Her fik vi hver tildelt et emne (med rimelig hensyntagen til specielle ønsker), og et par repræsentanter fra Colombiagruppen fortalte i hver tegnergruppe lidt mere om den specielle opgave og deres tanker om den. Vi sludrede hyggeligt frem og tilbage og fik iøvrigt meget, meget frie hænder, til at gøre som vi selv ville. Nu kommer jeg i det følgende at skær nødvendighed til at tage udgangspunkt i min egen gruppes erfaringer, men jeg er temmelig sikker på, at langt de fleste erfaringer har været fælles for alle 4 grupper - og at der ihvertfald på ingen punkter har været en afgørende forskellig oplevelse af arbedet og processen. I løbet af arbejdsperioden var der selvfølgelig også hele tiden kontakt og udveksling grupperne imellem - man skulle jo rundt og se, hvad de andre lavede.

De 4 forskellige opgaver handlede om: Tørmælk, Colombias historie, landbefolkningens besættelse af nogle bygninger og kaffeproduktionen. Vores gruppe var ansvarlig for behandlingen af emnet kaffeproduktion. Oplægget fra Colombia-gruppen handlede om, hvordan kaffeproduktionen og kaffesalget foregår, hvortil vi fik to A4 ark som udgangspunkt. Oplysningerne var formuleret på fgl. måde:

1) De fleste mennesker i Colombia lever i kaffeområderne, ca. 15 millioner. Nu er der ca. 310.000 kaffeplantager.

2) 270.000 kaffeplantager er små (0-5 ha) og mellemstore (5-20 ha) - 60 pct. af kaffen dyrkes her. 40.000 er store plantager på mere end 20 ha. 600.000 landarbejdere arbejder her. Ejeren arbejder næsten aldrig med og mange af dem bor inde i byen og kommer kun engang imellem for at se til plantagen.

...og så videre med informationer om den lille bonde, mellemhandleren, boss'en, om betalingsforhold og dyrkningsvilkår etc. Hvad gør man så?

Colombiagruppens bog er ment som undervisningsmateriale for 8-9 klasse. Ergo må man sætte sig ned og prøve på rimeligt kortfattet og meget klart (dog med mulighed for selvstændige tanker) at fortælle det overvejende vigtige i det forelagte informationsmateriale. Alt imens sidder man og fabulerer over, hvordan i alverden det vil kunne lade sig gøre at koordinere alle oplæggene uden at gøre det samlede hele forvirret, og man grubler over, hvordan i alverden 5 forskellige tegnere med 5 forskellige stilarter overhovedet skal kunne lave et harmonisk og vellykket produkt.

Vel, skitseringsperioden rinder ud, og diskussionen om en sammensætning begynder. Forskelligt fra gruppe til gruppe givetvis. Vores metode var ikke videre demokratisk eller god, men dejligt let. Vi valgte simpelthen en enkeltpersons udkast som 100 pct. udgangspunkt. Hans Møller havde lavet en dejligt klar og tiltalende historie af tilpas længde og spændende layout.

Udgangspunktet var 'Don Pedro' kaffe. Don Pedro kaffeposernes forside er en smilende landarbejder og en kaffeplante under overskriften. Vores serie udfra Hans' udkast blev på 3 A4-sider (beregnet til trykning i A4). Hver side med tre paneler på den høje led med tekst foroven. Første billede er den omtalte Don Pedro reklame med landarbejderen. Andet billede får teksten »Men Don Pedro er slet ikke »Don«... Don betyder herremand«. 3.die billede: »Pedro slider med at tørre og transportere kaffen til »kaffeføderationen«. / 2. side, 1. billede: »Men før dette har han plukket kaffen under bagende sol på stejle skråninger«. 2. billede: »Og oven i købet må Pedro vente i 3 år inden kaffener vokser op, og kan bære frugt« 3. billede: »**Her** er den rigtige Don Pedro« (billede af en rigtig boss). 3. side, 1. billede: »Han er ejer af kaffeføderationen, Don Pedro køber kaffen af Pedro - og sælger den videre til Europa og USA for det 5-dobbelte beløb« 2.det billede: Uden tekst. Man ser afskibningen af kaffen, og den rigtige Don med hænderne fulde af penge. 3die billede: »Overskuddet (profitten) bruger Don Pedro til at bygge større produktionsanlæg og banker, så han får endnu mere MAGT«.

Den er nogle klare idéer i denne opbygning. Dels en udnyttelse af fortælleteknikken ved at lade selve historien løbe baglæns. Man starter hos forbrugeren med den færdige kaffe, så kommer dyrkningen og selve plantningen.

Kaffevisioner (Rune Kidde)

Her er Don Pedro

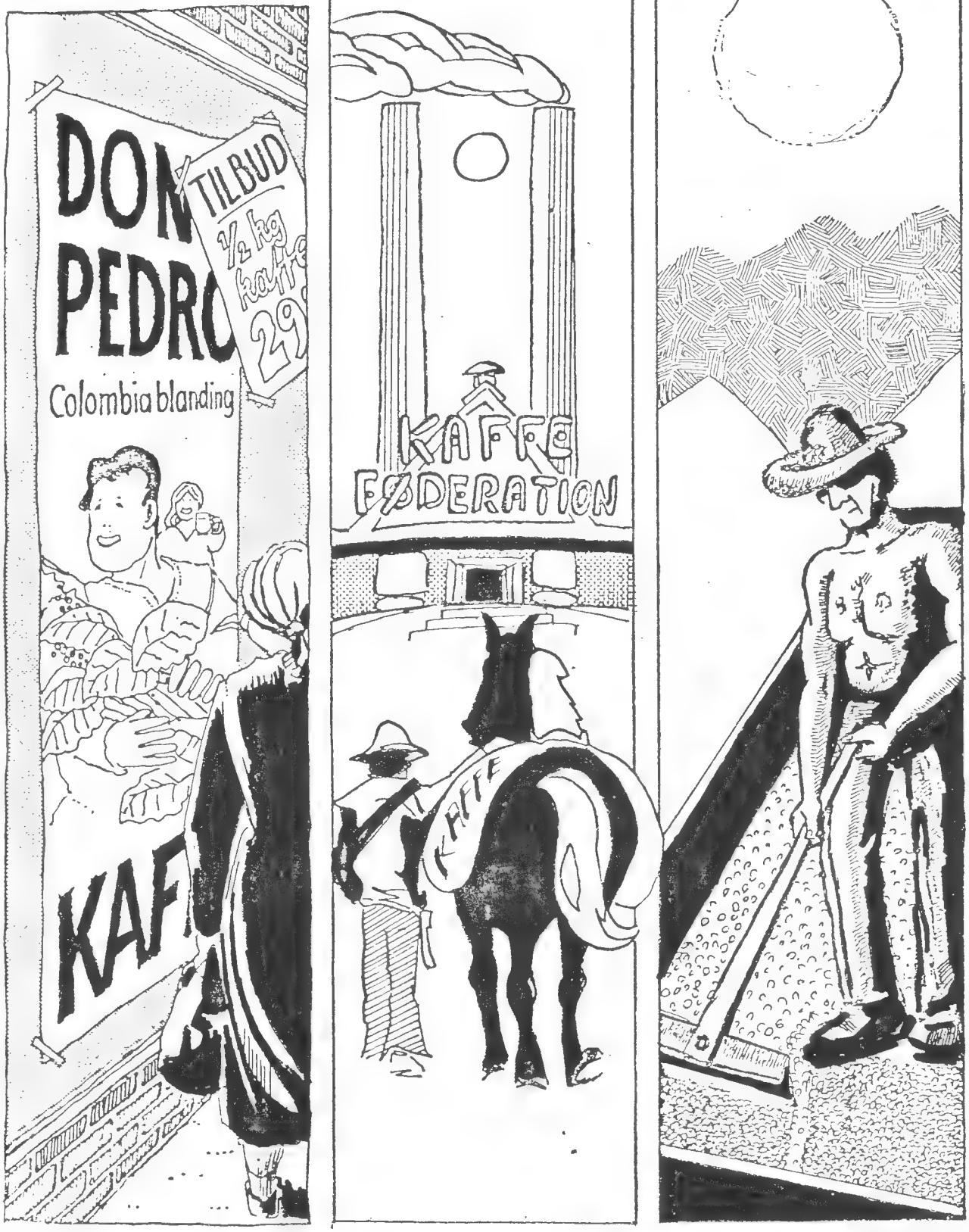

Færdigt arbejde... jord på. Side 1 af kaffeserien. (Tegn. Hans Møller, Kåre Danielsen, Asger Pedersen, Rune Kidde)

Dels er der en indbygget finesse. Historiens 2.det billede og historiens sidste billede er identiske. Billedet forestiller en landarbejder på vej med sin kaffe til kaffeføderationen som ses centralt i billedet. På sidste billede er der bygget en etage til kaffeføderationen. Det giver en pointe og det giver en afrundet opbygning af historien. Selve idéen med de 3 høje rammer pr. side er også en udnyttelse af mediet i lidt 'anderledes' retning.

Hans forslag var altså så overbevisende, at vi vedtog at benytte det. Visse af finesserne og idéerne er selvfølgelig kommet til undervejs og formuleringen af teksten og først og fremmest tegningerne er blevet gennemdiskuteret.

»Hvordan«, spørger vi nu hinanden, »skal vi få det her til at se rimeligt godt ud?« Efter nogle forskellige forslag og almen sludren finder vi ud af, at den bedste metode vil være, at vi hver (ca) laver 2 paneler. Vi vælger (og uddelegerer), og vi kaster os over opgaverne. Og så får den ellers ikke for lidt i de kommende mange timer til langt ud på natten.

Der skribles og skrables og snakkes og gås og synges og bandes. Lånes og hugges og ledes og kigges over skuldre. Laves kaffe og the og limes og udveksles ideologier. Der kigges lidt på den ene gruppe og lidt på den anden, og nogen kommer og kigger på mig og jeg kommer og kigger på nogle andre og stilarter sammenlignes og sammenstilles og der skiftes tegninger. Der snakkes om arbejdet og ryges og fløjtes og snakkes om alt muligt andet. Rummet er indhyllet i en fortættet kreativitet og opløftet arbejdsglæde.

Det er skideskægt det her! Nå sådan kan man også tegne en hest? Ja selvfølgelig...hvorfor har jeg ikke tænkt på det noget før. Hvordan ser dine træ-symboler ud? Må vi låne en linial? Hvor er limen? Hvorfor er der ikke nogen, der laver kaffe? HAR I allerede drukket kaffen? Kandu virkelig **li'** at tegne billedrammer? Hør, det er en fed idé du har der, skal vi ikke arbejde videre på den senere? Hvordan går det med...nææ, har du også....Jamen, er det ikke sådan at....jajaja, skøn idé.....

Det går virkelig deruda' det her, og det er rigtigt, rigtigt lærerigt og godt. Det er ikke kun teknik, der udveksles, der er også idéer (og helt nye opstår) og det er nye bekendtskaber, der opstår og nye projekter, der aftales. Det er ogs gensidig kritik, ros og ris, og det er først og fremmest (eller alt i alt) en meget dejlig portion inspiration at tage med hjem.

Ca. kl. 3 om natten er det hele færdigt, og de sidste trætte, men ved godt mod, vader mod sovepladserne efter en lang og kreativ dag.

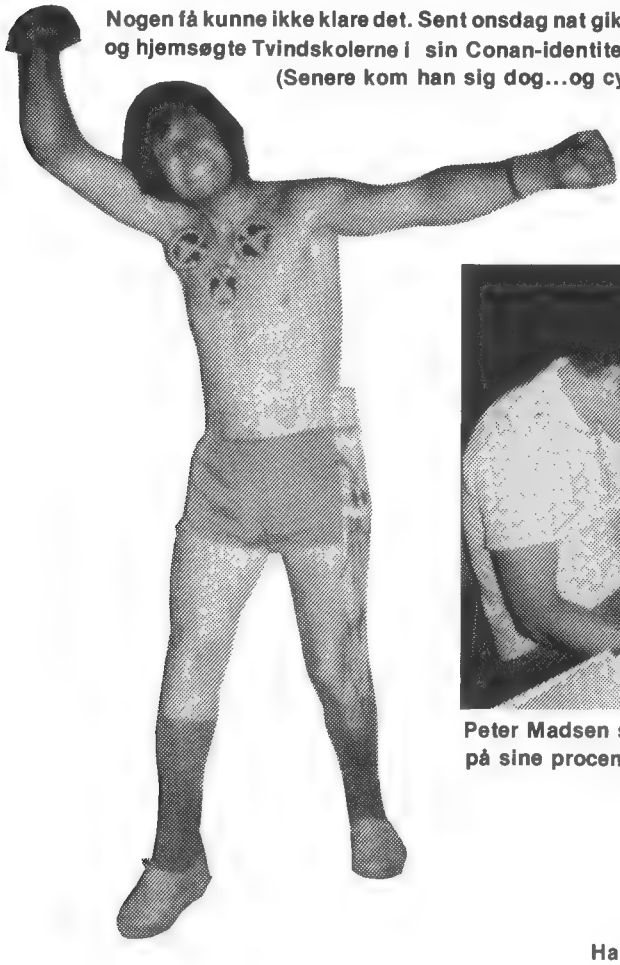

Nogen få kunne ikke klare det. Sent onsdag nat gik Asger Pedersen amok og hjemsøgte Tvindskolerne i sin Conan-identitet.
(Senere kom han sig dog...og cyklede hjem til Bogø)

Peter Madsen sidder og venter på sine procenter

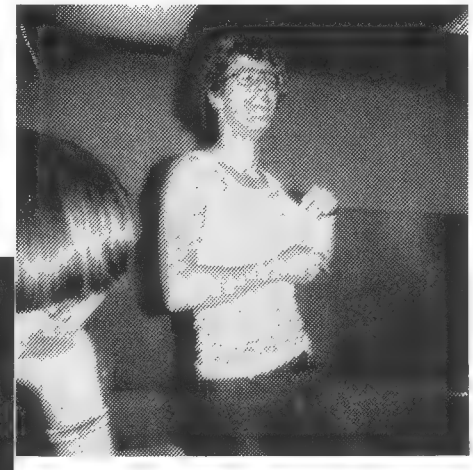

Hans' nye skitser studeres...

TORSDAG....
Torsdagen oprinder og dermed de sidste evakueringer og oprydning og opbrud. De fleste er mere eller mindre klatøjede eller prægede af opbrudsstemningen. Hen ad vejen snakker vi om, dels to og to og dels samlet, hvad vi har lært og fået ud af seminaret, og hvordan vi kan følge det op.

Først snakker vi lidt i de enkelte grupper om, hvordan vi kan rekapitulere gårsdagens begivenheder, og hvad vi hver især har lært og hvordan vi har reageret på gruppearbejdsformen. Nogen har ændret deres form, nogen har ikke, nogen har følt det som et (Givtigt) pres at arbejde i gruppen, osv. De fleste har lært **et** eller andet, og alle kan tage noget med hjem.

Alle i fællesskab enes vi om, at seminaret selvfølgelig skal gentages, og vi enes om, at det var en succes. Vi enes også om, at overskuddet skal bruges til at udgive et hæfte om seminaret og dets forløb, hvori bl.a. også de fire tegneserier skal trykkes, og vi enes om med udgangspunkt i seminaret at optage kontakt med kulturministeriet.

Sammen med den samlede Colombiagruppe kigger vi så på de 4 tegneserier. Der er kritik af enkeltpunkter og af den og den tegnestil, men gennemgående stor tilfredshed og forbavselse over, hvor godt det her egentlig er blevet. For det er det faktisk. For alle fire produkters vedkommende gælder det, at samarbejdet har været ganske strålende, og at de færdige sider er blevet over al forventning vellykkede både fortælleteknisk og tegnemæssigt-æstetisk. Man har faktisk været i stand til at indarbejde sig under gruppens åg, og grupperne har fungeret. De meget forskellige tegneformer har istedet for at bekrige hinanden fremhævet, suppleret og underbygget hinanden. Vekselvirkningerne har gjort helet afvekslende og meget spændende at kigge på og kontrasterne er ikke blevet til krig, men til gensidig støtte. Selv de, der har lidt mest under gruppearbejdsformen er kommet til at fungere.

Colombia-gruppen lover os hver en bog som tak, og vi lover hinanden at gentage et eksperiment som dette.

Seminaret har ikke alene vist at de danske serietegnere kan bruge hinanden, det har også vist Det Danske Tegneserieforbunds eksistensberettigelse og dets stadit digt øgede virke og bedre virke - og først og fremmest har det noget så kraftigt opfordret til og inspireret til at arbejde videre med vores allesammens højtelskede medie: tegneserien.

Vi ses næste år!

Rune

Ole Pihl (bagerst) fortæller, og Hans Møller studerer »Leif i forstaden«

Alment opbrud.

Ole's nye skiftser studeres...

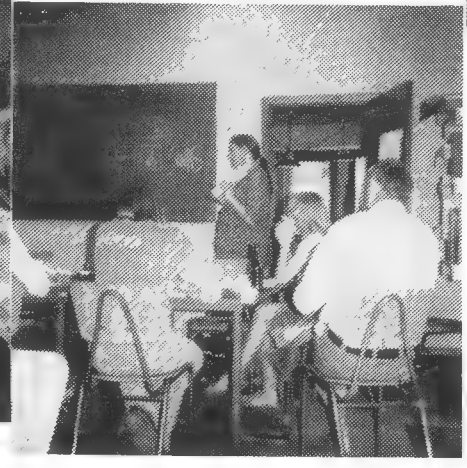

Terkild marker ved den sorte tavle

Rapporteret og fotograferet af Rune Kidde. Illustrationerne til artiklen er tegnet på seminaret. En del af dem stammer fra illegale kopier, hvilket jeg nægter at angre.

Seriemarkedet

DARLIG BØRNEPUNK!

JIPPO, udkommer hver 14. dag, à 68 sider, pris: 11,50, udgivet af forlaget Leska.

Nej, det er ikke Williams som igen er på færde. Nej, det er heller ikke Gutenberghus. Det er om muligt en endnu mere fladpandet fætter indenfor tegneseriebranchen, der har dynget os til med sit arge lort.

Jo, det er klar tale i en anmeldelse. For sjældent har man læst større sammensurium af bras end det produkt det finske forlag med åbenbare handelsforbindelser til samme multinationale kanaler som Gutenberghus og andre.

Det drejer sig i korthed om et nyt 14 dages kombineret tegneserie- og hobbyblad som med den ene hånd skænker os en række franske og belgiske serier fra forskellige overskudslagre. Fx møder vi den fra Tempo så bekendte Rana, men her kalder den kvikke oversætter ham for JERN-JØRGEN, og vi møder JEPPE og JOPPE, som tidligere er udkommet hertillands under navnet KATTEN FELIX. Det er den ene halvdel af denne rodebutik.

Den anden halvdel er så skovlet til med alskens rebusser, småbelærende artikler a' la Det Bedste, Hovedbrug og slige sager. Princippelt en god ide, som man har kendt den i gamle gode danske børneblade, men her på sinkestadiet af uopfindsomhed.

Og for at sælge den nye vare, lancerer JIPPO i hvert nummer (lidt ligesom PIF fra Gutenberghus i sin tid) forskellige små plasticgaver. I første nummer var det en hjemmebygger-kikkert af plastic, man skulle kunne kigge stjerner med. Ja netop, skulle kunne...

I et senere nummer var det en plasticubåd, som selv kunne synke ... hvabehar.

Sådan forsøger man at fuppe ærlige danske tegneserielæsende børn! Men hvis den væmmelige markedsmekanisme fungerer som dengang Gutenberghus sendte PIF på markedet (der til forveksling ligner dette her produkt), så gider kun meget få børn af sig selv købe JIPPO ret længe.

Det er jo ikke engang ordentlig børne-punk:

Ole Lindboe

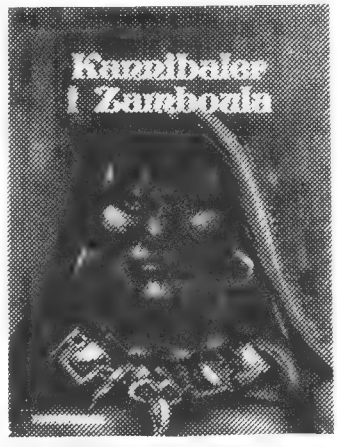

Kannibaler i Zamboula (Barbaren Conan 2) tegnet af Neal Adams og Tony de Zuniga. Interpresse, 1978.

Interpressen har udsendt et nyt, lækkert album i serien med Conan, og atter må det konstateres at den danske udgave er bedre end den amerikanske, så der skal nok være et par amerikanske turister, der spærrer øjnene op, hvis de passerer en dansk kiosk eller boghandel.

Adams og de Zunigas stil minder om Buscemas. Billederne er tætpakkede med små streger og mørke klatter, en slags videreudvikling af gamle dages illustrationskunst i magasiner og bøger, og det er karakteristisk at mange af tegningerne med held kunne anvendes som illustrationer i Conan-bøgerne. Enkelte eksempler på mere »moderne« kameraføring, der sikkert skyldes Adams, virker dog ikke som stilbrud, men falder smukt ind i helheden. Godt håndværk som helt loyalt fortolker historien og det univers Conan er udtryk for. Det kan ikke gøres bedre, men det kan gøres med en mere personlig stil, der i højere grad bliver en del af læserens oplevelse. Det var det Barry Smith gjorde, og Buscema & co. vil aldrig kunne tillade sig det samme. Man kan også sige det sådan, Conan bliver fortolket effektivt af Buscema, Adams m.fl., men at Smith brugte Conan til effektivt at fortolke sig selv, uden at den helt specielle Conanspirit iøvrigt på nogen måde gik tabt.

Historien her er mere sværd end trolddom, men ellers er den vanlige underholdende slags, hvis man da ellers kan li' genren. Den avancerede bølle Conan er udset til kannibal-føde, men han hugger og kværker sig igennem det hele (lidt lettere end normalt) og undervejs er der et vist frafald af legemsdele i »fjendens« lejr. I mere dannede kredse, der kun tolererer vold hos Shakespeare ol., vil det nok gøre et ubehageligt indtryk at historien ender med, at Conan skærer tungen af overskurken og smider ham ud til kannibalerne.

Albummet er fint oversat (af Ole Rasmussen) og historien er iøvrigt ikke så tung af tekst, som dengang Barry Smith tegnede Conan men en rimelig del af den velfungerende; halv-patetiske stil er dog bevaret. Og serien kan bære det.

Peter Madsen har malet forsiden, et portræt af den evigt frustrede barbar i røde farver, som adskiller sig behageligt fra de evindelige hysteriske slagsmålsscener, der skæmmer de amerikanske serieblade.

ole hansen

Harold Foster: Opgør i Saramand. Interpresse, 1977. 48 sider. (Prins Valiant, 11)

Album 10 med vikingeprinsen Valiant efterlod helten udenfor Saramands mure og hans elskede Aleta i fangenskab indenfor. I album 11 forenes de igen, efter at prinsen ved list har indtaget byen. Dette gør ham forøvrigt til hersker over Saramand i en kortere periode. Men Aleta vil giftes, og pave Leo i Rom vælges til at forrette vielsen.

Vandalkongen Genseric huserer imidlertid i Middelhavet, og selvom han beredvilligt skaffer de unge elskende rejsemulighed til Rom, sørger han grundigt for at spolere den pavelige vielse ved at indtage og plyndre verdensbyen.

Efter at en malerisk eremit og ekskardinal »i skovens svale ly« har smedet Aleta og Valiant i hymens lænker drager de på en farefuld færd tilbage til Camelot, hvor Aleta straks charmerer det ganske hof med Arthur i spidsen. Idyllen i Camelot varer dog kort, for Horsas vilde sakserhorder truer grænserne, og kun takket være Valiants alliance med raske fredløse fra de store skove, mister sakserne fodfæstet på Britanniens kyster.

I Camelot blomstrer intrigerne, og Guineveres og Lancelots kærlighedsforhold afsløres af Mordred. Men Aleta påstår opofrende, at det var hende og Lancelot, som den

intrigante Mordred overraskede midt i en øm omfavnelse, og den ædle Valiant forstår selvfølgelig ingenting. Stolt og sønderknust vender han sin smukke hustru ryggen, og »hen mod aften forlader en lille skikkelse på en stor, sort hest Camelot og rider mod havet...« der er altså lagt op til, at vor helt endnu engang tvinges til at drage ud i verden for at opspore sit hjertes udkårne og forsone sig med hende.

Nr. 11 er ligesom tidligere albums i serien præget af spænding, romantik, ridderidealer, drabelige slagsmål og dueller og overdreven heltedyrkelse - men fortalt med herlig ironisk distance af tegneseriemesteren Harold Foster.

Farvelægningen er stadig elendig, idet den alt for ofte drukner billedets fine streger og nuancer.

Anders Hjorth Jørgensen

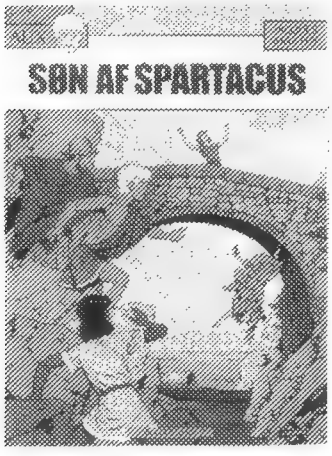

Alix nr. 8 Søn af Spartacus, af Jacques Martin og Eric Hedspore nr. 7 Patriarkens Skat, af Francois Craenhals (begge 48 siders farvealbum fra Carlsen if 1978) kr. 15,50.

Disse to albums har det tilfælles, at de begge er en del af den strøm af europæiske kvalitetstegneserier, der er kommet på det danske marked her på det sidste fra især Interpresse og Carlsen. Udover det er der ingen nævneværdige ligheder mellem dem bortset fra, at de må være ret populære begge to, da de er henholdsvis nr. 7 og 8 i deres respektive serier.

Alix episoden - Søn af Spartacus foregår på det tidspunkt, hvor romerrigets kultur blomstrede og ekspanderede på bekostning af proletariatet og underlagte folkeslag. Disse forsøger, under ledelse af Spartacus, at gøre oprør mod undertrykkerne, men bliver slagtet og myrdet under meget fantasifulde former, og romerne tror sig atter sikre, da en mystisk kvinde arriverer med en ung mand, som hun påstår er Spartacus' søn.

Da romerne er bange for, at han skal inspirere folket til fornyet oprør, gør de sig ihærdige anstrengelser for at uskadeliggøre ham, men så blander Alix sig!

Historien er ganske spændende og rent tegnemæssigt et glimrende håndværk med mange smukke og gennemførte detaljer og fin billedkomposition. Hvis man endelig skal indvende noget, så kan man sige, at figurerne er noget stive og med den meget firkantede tekstning er helheden en smule kedelig og kold at se på, også på grund af de mange detaljer, der gør figurernes rolle mindre vigtig. En anden ting man måske kan opponere imod er, at oversætteren Mogens Dalgård ikke er helt konsekvent, når han laver en utrolig firkantet tekstning og så bruger nogle moderne fraser som f.eks. på side 7, hvor Alix' afskedshilsen til vennen, Heraklion, er: Hyg dig!!! Jeg synes, at sproget bør være tidssvarende og nogenlunde højtideligt, hvis seriens linie skal være gennemført.

Eric Hedspore historien handler om de strabadser hovedpersonen og hans trofaste venner må gennemgå for at bringe patriarkens skat fra det belejrede Jerusalem til Konstantinopel. Historien er ganske spændende uden at være særlig original. Den bygger på det gamle sikre tema om heltens kamp mod den onde sorte prins, som har en lille ondskabsfuldt udseende dværg som hjælper. Dværgen bliver myrdet på grusomste vis på grund af hans eget begær og prisen undslipper til en anden go' gang. Traditionelt uden at være kedeligt. Tegningerne er ganske gode især dem på de 5 første sider, hvor der er en del lækre skyggevirkninger, og farverne er dejlige afdæmpede i forhold til de grelle farver, som Alix serien er beklædt med. Jeg synes dog, at farverne i selve slutningscenen er præget af en meget skarp gul baggrunds farve, der ødelægger tegningerne lidt, fordi den gør, at figurerne og ansigterne træder meget skarpt frem, hvilket ikke tjener til tegnerens fordel. Sjuskeri??

Tilsidst skal det lige siges, at Freddy Miltons tekstning og oversættelse som sædvanlig er underfundig og vittig.

Per Vangtoft

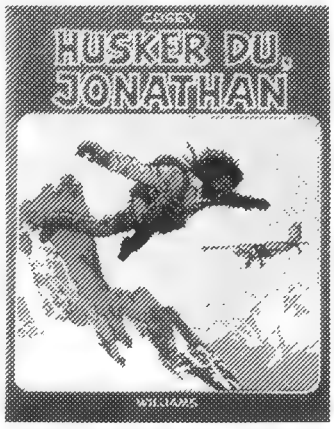

Cosey: Husker du, Jonathan? Williams, 1978. 48 sider. (Jonathan, 1)

Coseys prisbelønnede tegneserie (grand prix fra et eller andet europæisk tegneserieakademi) handler om at genfinde sig selv. Som ledsagemusik anbefales Pink Floyd, Mike Oldfield og Ravi Shankar, dvs. overdrevne harmonier iblandet et indisk islæt - måske noget med sjælens harmoni, Hara Khrisna, hippibevægelsen.

Jonathan springer fra et lille fly ud over Tibet i faldskærm. Det eneste, han overhovedet erindrer, er, at han netop er flygtet fra et hospital på den anden side af Himalaya. Resten er totalt mørke! Det område, han nu befinder sig i, kontrolleres af khambaerne, som fører guerillakrig mod de kinesiske besættere. og det bliver truslen fra dette stolte og fjendtlige krigerfolk, som bibringer historien ydre spænding. Indre spænding fremkommer gennem afdækningen af fortiden.

Jonathan, hippien, genvinder langsomt sin hukommelse. De smukke minder, som glimtvis dukker op om hans elskede Saicha og livet sammen med hende i khambalandsbyen, samler sig efterhånden til erkendelse af dyb sorg og personlig tragedie. Det, som Jonathan håbede at finde i Himalaya, kærlighed og harmoni, er nu blot en ruinhob efter et kinesisk bombeangreb.

Cosey siger i forordet: »... jeg ved hvor Jonathan er. Jeg ved hvad han laver - han er taget op i Himalaya igen, og det er hvor denne historie begynder. Man vil måske betvivle fortællingens rigtighed ... men husk på at jeg aldrig har sluppet Jonathan af syne. Aldrig.«

Ifølge Cosey drog Jonathan til Himalaya på motorcykel med en ballast af vedaer, Jung, Woody Allen, oversættelser af Bagavad-Gita og i tonsvis af tegneserier. Mon man så ikke kan tolke beretningen som en erkendelse af, at hippibevægelsen, 60er-generationens høje idealer og søgen efter mening ikke slog til overfor denne verdens realiteter? Jeg har en fornemmelse af, at Cosey vil sige noget sådant med sin tegneserie. Men han vil også sige, at budskabet i sig selv stadig har sin berettigelse. Man må til stadighed komme til en erkendelse af sig selv, men også af sin omverden!

Som sagt er der tale om en tegneserie, og derfor er der også billeder at bemærke! Selvom figurtegningen er lovlig stiliseret, er der tale om en mesterlig udnyttelse af mediets muligheder. Eller man skal måske hellere sige, at der er tale om et billedmæssigt banebrydende tegneseriekunstværk, som næppe lader sig beskrive med ord alene. Selvom de retvinklede billedrammer er bibeholdt er værket nærmest en collage, men en collage hvor billedfølgen logisk fremgår. Jonathans vågnende erkendelse illustreres gennem større og større billedudsnit af situationer, hvor selve taleboblerne gradvist dukker frem. Farvelægningen er dygtigt udført, nutiden præges af harmoniske og stemningsgivende farver, medens fortiden rummer nuancer af gult, blåt og gråt. Men se det selv, og giv mig så ret! Den tegneserie skal ses, ikke beskrives med ord. Hvis Cosey blot kan leve op til halvdelen af det, som han har lovet med dette album, kan man godt begynde at glæde sig til nye bind i serien.

Anders Hjorth Jørgensen

Biggles nr. 2 Guldfuglen af Bjørn Karlstrøm oversat af Carmen og John Jørgensen. Interpresse 1978 kr. 16,50.

Hvorfor Interpresse spilder det lækre albumudstyr på sådan noget lort, som Biggles, skal jeg ikke kunne svare på, men jeg kan ihvertfald råde alle fra, at købe dette album. Ikke nok med at det er elendigt tegnet og historien er søvndyssende, så har man også direkte stjålet figurer fra andre serier, og det er især tydeligt, at den svenske tegner Bjørn Karlstrøm er vild med Tintin, eftersom flere sekvenser fra Den Sorte Ø (Tintin album nr. 15) er direkte kopieret.

Udover det kan man også nævne, at figurerne er så dårligt tegnede, at proportionsforvrængningerne til tider får dem til at ligne giraffer, og andre »sjove« ting. LORT!!!

Per Vangtoft

Franquin: Guld og gorillaer. Interpresse, 1978. (Splint & Co., 13).

Denne nye episode fra Splint og Kviks begivenhedsrige liv foregår i Afrika, hvor de to journalister forsøger at filme de sorte gorillaer. Medvirkende i handlingen er en mine, hvorfra de ansatte forsvinder, et par lumske mineforvaltere, en minebestyrer med fredeligere hensigter end navnet Badman antyder, den kraftigt sminkede negerstamme Wagunduerne, masser af sorte gorillaer og .... Spirillen.

Det er faktisk sidstnævnte, som bærer hele handlingen i dette humorsprudlende album. Den banker krokodiller med største selvfølgelig, udkæmper drabelige dyster med de største gorillaer og sætter effektivt en stopper for de sminkede indfødtes truende holdning. Spirillen er overalt! Uden den ville det være en ordinær historie.

Skal der siges mere om albummet? Ja måske lige, at det rummer endnu en episode, »Oliesheik på afveje«, som før har været trykt på dansk i »Trumfserien« som nr. 19. Her foreligger den i et bedre tryk. Indholdsmæssigt hører den til blandt de sjoveste af de små udfyldningsepisoder.

Det er Franquin, der har tegnet og fortalt. Om hans indsats som tegner er der allerede sagt nok i anmeldelserne af de 12 tidligere albums. Lad mig blot sige til slut, at her har man endnu et bevis på, at han er den frustrerede stils mester.

Anders Hjorth Jørgensen

INDOKTRINERING I FLERE UDGAVER

SMØLFERNE 5. »Smølfine« og »Smølfesulten« (64 siders farvealbum, tegnet for fortalt af Peyo, Carlsen/If 1978, kr. 15,50). KARAT-SERIEN 3. »Ridderborgen« og »Bernadettes sang« 48 siders sort/hvid album, tegnet og fortalt af Hal Foster Bernad. over en roman af Franz Werfel), Interpresse 1978, kr. 16,50)

Hvad er det dog vi gør mod vores børn? Samtidig med at der snakkes og snakkes om frisind, tolerance og nedbrydning af konventionerne, byder vi dem en lekture der indpisker de gamle normer i en grad som ganske overstiger hvad skole og forældre har formået (og **forsøgt**) i hvertfald i den sidste generations tid. Jeg ved godt, dette ikke er noget **jeg** har fundet ud af - Anders And er jo f.eks. blevet udsat for ideologikritik i snart mange år - men jeg kan alligevel ikke lade være med stadigvæk at forbløffes og skræmmes når jeg i ny og næ udsættes for såkaldte børnetegneserier.

Historierne om »Smølferne« er blevet sammenlignet med de gamle eventyr og fabler p.gr.a. figurernes rødder i folketraditionens fantasivæsner, og fordi serien ofte indeholder moraler og i det hele taget lægger op til meningsdannelse hos læseren, altså »og hvad kan vi så lære af det«-stilen. Sådan kan man også anskue det nyeste album »Smølfine« hvori smølfernes plageånd, troldmanden Gargamel, sender dem en dame-smølf på halsen; men så bliver denne super-konventionelle og -traditionelle historie - i lyset af den igangværende kønsrolledebat - til en særdeles **kontroversiel** sag og en overmåde varm kartoffel. For sjældent har jeg set mage til koncentration af praktisk taget alle de fordomme man kan nære overfor kvinder - snuhed, ansvarsløshed, forfængelighed, selvoptagethed, ja jeg kunne blive ved i timevis. Hvis lekture som denne overhovedet er holdnings- og normdannende i ret høj grad, er det sandelig nogen kønne normer de unge mennesker erhverver sig.

Og serien henvender sig nemlig ganske præcist til børn. Humoren er i vid udstrækning hvad jeg vil kalde »børne-humor«, det vil sige at den først og fremmest bygger på gentagelses-momentet. Børn synes f.eks. det er mægtig sjovt at der er én af smølferne der **altid** ligger og sover, ligemeget hvad der ellers foregår. Nå ja, jeg synes ganske vist osse det er meget skægt, men altså ... Lidt indviklet og ret upædagogisk er det at alle smølferne ser ens ud, samt at de erstatter substantiver, adjektiver og verber i flæng med glosen »smølf« som altså kan betyde hvadsomhelst. Det

synes børn ganske vist **også** er sjovt (gentagelsen igen!) men det gør det ikke nemmere at forstå handlingen.

Vel, det går jo nok endda, og skal jeg sige noget positivt om »Smølfine« må det være at serien rent faktisk **er** sjov - absolut sjovest for børn - både sjovt tegnet, det er nogle heldigt ramte figurer, de smø smølfer; omgivelserne, deres champignonhuse f.eks., er også skægge og hyggelige (men jeg synes Peyo i meget højere grad burde give sin fantasi frit løb i store detaljerede tegninger, nu han er så sikker og dreven som han er. **Både** børn og voksne synes nemlig det er sjovt, når man rigtig kan gå på opdagelse i en tegning), og den er også sjovt fortalt, en »god« historie. Men hvor **formen** altså er mægtig børnevenlig, finder jeg at **indholdet** gør det nærmest uforsvarligt at overgive albummet i uskyldige børnehænder (Albummets anden historie, »Smølfesulten«, er mere uskadelig - men også mere uinteressant).

Med Hal Foster stiller sagen sig noget anderledes. Jeg anmelder egentlig kun »Ridderborgen« i forlængelse af Smølfe-omtalen fordi jeg har hørt Foster kritiseret for at forfægte en middelalderlig livsanskuelse i sine serier. Hvilket da også er notorisk sandt: Her går raske drenge rundt, optaget af vigtige gøremål som at røgte heste eller skyde med bue og pil, mens de irriteres over at fjollede pigebørn kaster deres beundring og kærlighed på dem - indtil en ungersvend »rammes af Amors pil« og **selv** sidder hjælpeløs hen, længselsfuldt stirrende efter hende hvis **skønhed** han med ét har fået øje for (Skide være med hvad der er **mellem** ørerne).

Men Foster, synes jeg, manifesterer sig åbenlyst som en mand der allerede da var gammel, i sind omend ikke i skind, og faktisk ikke har/gør krav på at få sine meninger taget alvorligt. Endvidere **er** det en gammel serie (fra 1944, og siden da har folks almindelige kønsrolleopfattelse nu ændret sig en del) som ovenikøbet skildrer en endnu ældre tid, og tilstræber at gøre det nogenlunde virkelighedstro - og endelig vil jeg nu heller ikke frakende Foster **ethvert** gran af humor. Det er jo ikke sikkert han mener **det hele** lige alvorligt.

Derudover er publikum et ganske andet, nemlig en meget mere moden gruppe som for det første kan ventes at se tingene på en måde der minder om min, for det andet ikke lader sine meninger påvirke så let - ihvertfald ikke af tegneserier, tror jeg. Så jeg synes ikke der er grund til at bekymre sig om »Ridderborgen's« politiserende effekt - ikke engang til at interessere sig så meget for den side af sagen, men betragte serien som et stykke kulturhistorie.

Dog måske først og fremmest som et stykke **frem**-ragende tegnekunst. Foster boltrer sig i arkitektur, dragter, udstyr osv. så det er en fryd for øjet - med sin omfattende viden om anatomi er han jo også en blændende menneskeskildrer, men jeg synes nu hans personer ofte bliver **for** kvalmende smukke og perfekte. Hans spændende lysvirkninger går desværre lidt tabt fordi gråtoningen er mudret og sammenflydende sine steder. Alligevel vil jeg bestemt foretrække denne »sobre« udgave fremfor det rædsomme farveladepjask der hældes ud over Prins Valiant-plancherne nede i Spanien.

Handlingen er der ikke meget gods i - begivenhederne er ret usammenhængende og skildres på Fosters sædvanlige knastørre og helt afdramatiserede facon, blottet for intensitet. Det er snarere en slags »Hvordan de levede i middelalderen«, og selvom jeg mener at have konstateret historiske ukorrektheder, er bogen set på **den** led vældig interessant alligevel.

Den danske oversættelse virker usikker - meget præget af sproget i den engelske original, og ikke alt for stiv i dansk retskrivning: der er både adskillige stavefejl og, mere irriterende, mange kluntede eller decideret forkerte formuleringer. Følgende citater - s.13: Vinteren kommer. s.15: Nu er vinteren for alvor over dem. s.19: Nu er vinteren for alvor kommet - stammer vel fra den engelske udgave, men en mere øvet oversætter ville nu nok prøve at variere sine udtryk lidt. Nuvel, det skal nok komme, og det samme gælder håndtekstningen: Kurt Jensen ser ud til at kunne blive en af vore virkelig **gode** tekstere når han får mere rutine. Rent bortset fra det synes jeg, det er et miss at håndtekste en serie som denne: Jeg tror da aldrig den har været **beregnet** på det(?) og de små spinkle typer er svære at læse. Så foretrækker jeg den trykte tekst i albummets anden serie, »Bernadettes sang«- men det er til gengæld også den eneste formildende omstændighed ved **den;** alle som kender historien, må også kunne sige sig selv, at den er komplet uegnet at lave tegneserie af.

Ole Rasmussen

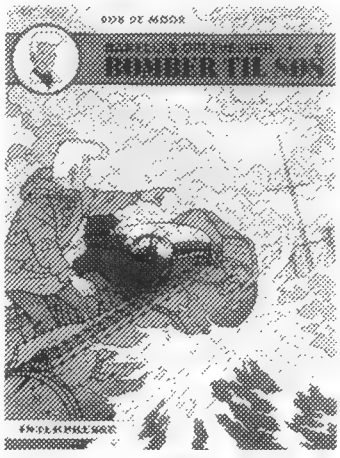

UDMÆRKET RESERVESPIL
Bob De Moor: Barellis oplevelser 2, Bomber til søs. Oversat af Jean Le Baut & Tore Bahnson. Pris: 14,50. Interpresse 1978.

En af Herge's første-tegnere gennem mange år, Bob De Moor, har udgivet flere egne albums i hjemlandet Belgien. Hertillands er kun udkommet eet album, med hovedpersonen Barelli. En pæn ung mand, der ligner en forvokset udgave af Tin Tin.

Den unge Barelli bor hos sin tante og forviklingen i denne historie opstår, da han skal med hende på ferie og støder ind i nogle kluntede banditter, som har valgt feriehuset som midlertidigt opholdssted. En kuffert forbyttes og Barelli får færten af banditternes plan om at sprænge et skib med piratradio ombord i stykker. Det er vel næsten overflødigt at skrive, at det lykkes vor ven at forpurre planen, og det var den historie.

Det lyder ikke vildt ophidsende, og det er oplagt Barellis force ikke ligger i den gode intrige, mere oplagt i den gode »Herge-tegnestil«. Tegnemæssigt kører historien aldeles fint derudad, med samme timede og omhyggelige billedopbygning, som Barelli kender fra sin boss. Det kompenserer i nogen grad for det manglende drive i historien. Ole Lindboe

Raymond Macherot: Sibyline i fare & Sibyline og bierne. Oversat af J.P. Agger. Pris: 15,50 kr. stykket, Carlsen 1978.

Sibyline er en lille væver musepige, der sammen med sine venner pindsvindet Betjent, kragen Gyldenstjert m.fl. lever en fredsommelig & idyllisk tilværelse, indtil den codyke luske-rotte Banderik B. Brødgnaver dukker op og saboterer idyllen med det ene lumske anslag efter det andet. Banderik kommer dog hele tiden til kort. Men så drager han væk for en tid,' og det lykkedes ham at sætte sig i spidsen for et oprør i en rotte-republik i udkanten af en storby. Og han vender hævngerrig tilbage til vore muntre venner, for at indtage den frodige landidyl. Det lykkes nemt, og vore venner fordrives ud til en lille ø midt i floden. Men øen er en torn i øjet på Banderik og hans rotte-slæng, og så begynder en uopslidelig krig (der går videre i hæfte 2), hvor den overtallige og mægtige rottehær forsøger at besejre den lille tapre skare på øen.

Lyder det bekendt? Jo, det er helt efter Asterix-modellen. Hvor hovedfilosofien er at kløgt & snilde & held kan vinde over organiseret dumhed, selvom den er i overtal.

Serien her en typisk børneserie, men en humor der nok går fint ind i aldersklassen 6-7 år op til 10-12 år. Formen er traditionel med helt faste sideopbygninger og billedkompositioner, og humoren er rimelig »lagkage-komik« efter formlen: Den der graver en grav for andre, falder selv i den.

Kort sagt: en habil børneserie med grydeklar afsætningsmulighed til Det Danske Børnebibliotek.

Ole Lindboe

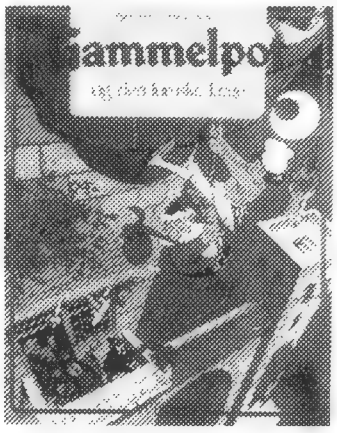

ET FOLKEEVENTYR
Piet Wijn & Thom Roep: Gammelpot og den lumske læge. Dansk tekst af Tonny Lutzer. Pris: 14,50. Williams 1978.

Så foreligger tredie Gammelpot-album, Gammelpot og den lumske læge. Og det er ligesom de to forrige konstrueret efter bedste folkeeventyr-model. Her historien om kong Zebæus, der lader sig narre af sin lumske hoflæge Bral, der fylder kongen med søvndyssende midler og langsomt tilraner sig magten over det lille kongerige, der eisisterer sådan cirka i Robin Hood-tiden. Men så ankommer Gammelpot, der er en lille buttet, omvandrende dværg ala Tolkien, og han alierer sig med den unge prinsesse (som naturligvis efterstræbes af Bral) og med drengen Jonathan. Og det lykkes dem naturligvis i fællesskab at forpurre den onde Brals planer.

Alt i alt er Gammelpot faktisk et helt godt folkeeventyr, selvom stilen er den fredsommelige. Ikke noget med blod & barskhed som i de helt gamle folkeeventyr, inden skolelærerne hakkede dem igennem den pædagogiske censurmaskine, men dog en historie med en vis portion spænding og humor. Gammelpot er i sin intrige ikke på højde med fx Henrik og Hagbart, men til gengæld er tegningerne virkeligt gode i detaljer og i karrikaturen.

Gammelpot kan sagtens gå hen og få mange børnefans.

Ole Lindboe.

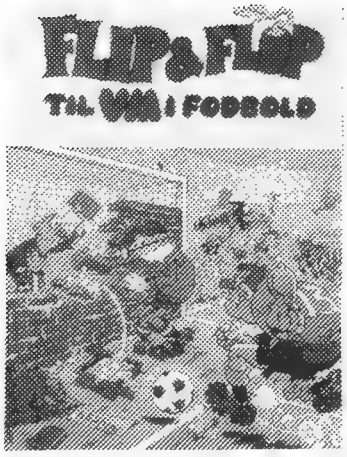

Flip & Flop til WM i fodbold (album 7). Interpresse, kr. 16,50

Jeg var heldig her; jeg mener, det er ikke hver dag man ganske gratis får tilsendt noget, som man aldrig selv ville have investeret penge i.

Flip & Flop album 7 indeholder to vigtige ingredienser som jeg ikke kan lide: Flip & Flop og fodbold. En positiv side ved konstellationen er, at det ene latterliggør det andet. Albummet latterliggør fodbolden (og omvendt).

Vel, inden jeg bliver for ond, må jeg hellere forsøge at argumentere fornuftigt. Francisco Ibanez' Flip og Flop har jeg aldrig kunnet finde morsom; en aversion, der stammer helt tilbage fra Seriemagasinets hedengangne Gak-Gak Gade 13, som var lige så lidet elegant og vittig som Flip & Flop albummene.

Seriens form kan som allernærmeste inspirationskilde prise vulgærdonaldismen. Hovedingredienserne er præcis de samme; krukket, vildt opskruet tempo, vold og grove fornærmelser de i hæftet optrædende parter imellem, et plot, der lægger mere vægt på de enkelte voldsscener end på at skabe en sammenhæng i historien, ingen hensyn til helhed i det kunstneriske indtryk af enkeltsiderne, smil eller andre udtryk for glæde bandlyst fra siderne; imponerende ringe humor, og iøvrigt imponerende ringe relation til de ganske alvorlige problemer, som albummet så katastrofalt tager op.

Uganda, nynazisme, fodboldidioti, det kommunistiske system, racediskrimination og nationale minoritetsgrupper er blandt de emner, Ibanez tager op. Det er der ikke det allerringeste galt i, men det er der så sandelig i den grove og platte måde emnerne behandles på - jeg kunne græde af længsel efter Goscinny, når jeg ser sådan noget. Nynazismen og den farlige tyske mentalitet behandles f.eks. på følgende måde: Det tyske fodboldhold marcherer ind på stadion i Argentina med et stort skilt med en pølse og et krus øl, og med replikken »Haben du ikke hørt um imsseren anFUHRER?« - de hilses på tilskuerpladserne af de tyske tilskuere med den gammelkendte løftede højrearm - af Hitler og Hess. - Det russiske landshold bliver sendt til Sibirien efter en tabt kamp. Tilsvarende ucharmerende er sproget i serien - sprogperler som »store røvhul« »bonderøv«, »oppustede blære«, »pralerøv«, »luskefise«, og et veludbygget register af sgu', satan, fanden helvede og lignende nudanske dejligheder præger teksten temmeligt iøjenfaldende.

Ikke fordi at jeg aldrig kunne finde et lignende udtryk frem, hvis nogen trådte på originalerne til mit nye nr. af Blomstrende Spaghetti - det er faktisk bare - med et forslidt udtryk - underlødigt at byde det ungdommelige publikum, der ganske givet holder denne albumserie oppe. Både af hensyn til vores faktisk ganske udmærkede danske sprog - og af hensyn til tegneseriemediet. (Hvis nogen en gang spørger mig, hvorfor jeg så ikke er noget så forarget over PP's undergroundserie vil jeg **meget'** gerne svare på det - pladsen er desværre ikke til det her).

Problemet med en serie som Flip & Flop er et gammelt et. Endnu engang kan man stille spørgsmålet til (**ikke** i særdeleshed Interpresse, men store forlag i almindelighed): Hvorfor byder man et lidet kvalitetsbevidst publikum noget skidt istedet for at oparbejde en kvalitetsbevidsthed ved at udgive nogle kvalitetshæfter, stilet for det yngre publikum? Det er og bliver forlagenes opgave at stimulere læsernes kvalitetsbevidsthed. (Det er nok til en vis udstrækning diskriminerende af mig af benytte udtrykket 'yngre publikum' - men jeg tænker her på 0 til 12-13-14 års gruppen. Det 'yngre publikum' er faktisk ofte det mest kvalitetsbevidste.)

Jeg tror ikke dette album har nogen interesse for Kulørte Siders læserskare, undtagen som dokumentationsmateriale for en uheldig side af tegneseriekulturen.

(Se iøvrigt anm. af Flip og Flop album 5 af Niels Peter Roland i KS 19)

Rune Kidde

Barbaren Conan nr. 3 Slaveprinsessen af Roy Thomas, John Buscema og Alfredo Alcala oversat af Ole Rasmussen. Interpresse 1978 kr. 16,50.

Dette er det tredie album i Interpresses udmærkede serie om Conan, som vist ikke behøver nogen nærmere introduktion for de danske læsere, og det er fuldt på højde med de to foregående, hvis det ikke er bedre!

Indholdet består af en enkelt, men lang historie, som hedder Slaveprinsessen og er tegnet af Buscema-Alcala. John Buscema er i tidens løb blevet sat til at tegne Conan sammen med en masse mærkelige inkere, men det må nok siges, at Alfredo Alcala klæder ham smukt.

Alcala tegner for det meste gyserserier og det, som er hans kendetegn er den meget løse stil samt en meget forvirret billedkomposition, som for det meste består af mislykkede forsøg på at efterligne Marotos grafiske opløsning af en side. Han fungerer derimod glimrende sammen med Buscema, fordi Buscema har en meget tung stil, som sørger for den nødvendige stramning, og Alcalas inkning giver de tunge figurer lidt mere liv, hvilket virker befordrende for fortælleteknikken, så det er en glimrende koalition.

Siden Barry Smidth holdt op med at tegne serien har der eksisteret et enormt snobberi, som er blevet praktiseret af de mennesker, som mener, at Smith er den eneste ene, som kan tegne den »rigtige« Conan. Jeg må på det kraftigste opfordre de folk til at holde op med ensidigt at sammenligne alle udgaver af Conan med Barry Smiths opfattelse af figuren, og istedet nyde Buscema-alcalas udgave, for det er virkelig knaldgodt og uden tvivl en af de bedste udgaver, hvis man ser bort fra Smiths og Adams.

Historien, Slaveprinsessen, har, hvad en god Conanhistorie skal have uden at være eksceptionel, men generelt må det nok siges, at det har klædt Robert E. Howards Conanhistorier ret meget, at de er blevet omsat til tegneseriemediet.

Forsiden, der er tegnet af Boris Vallejo, er virkelig også lækker, og den viser, at den gode Boris godt kan lave gode forsider. Hans foregående har ellers for det meste været noget frygteligt makværk, men her er det virkelig lykkedes for ham at opfange essensen af Sword and Sorcery nemlig: kampstemning, troldom, uhygge og erotisk betonede damer.

Man må sige, at den danske udgave af denne Conanepisode er så langt at foretrække fra den amerikanske udgave, som er trykt i Savage Sword of Conan på en meget tvivlsom papirkvalitet. Den danske udgaves papir er af luksuriøs karakter og oversættelsen er udmærket, så, hvis man ellers vil betale den barbariske pris et album koster idag, kan jeg anbefale Slaveprinsessen på det varmeste.

Per Vangtoft

Luftens ørne nr. 7 »Terror fra luften« (skrevet af J.M. Charlier, tegnet af Jijé) og Buck Danny nr. 2 »Ørkenpiraterne« (skrevet af Charlier og Tegnet af V. Hubinon). Dansk tekst: Carmen og John Jørgensen. Interpresse 1978. Kr. 16,50.

Om netop den særlige genre kaldet flyverserier er der tidligere blevet skrevet en del på disse sider, og der er ingen grund til at gentage det hele. Lad os blot slå fast, at sine svagheder til trods er flyverhistorier populære, og der er nu kommet et nyt album med både Buck Danny og Luftens Ørne. Begge serier er skrevet af genrens flittigste forfatter Jean-Michel Charlier, og det kan være meget morsomt at sammenligne dem, idet de adskiller sig ikke så lidt fra hinanden.

Hvad Charlier angår, er han velkendt som forfatter af Fort Navajo. Han er en af mediets allerskrappeste »thriller-forfattere« - en slags tegneseriens Alistair McLean, Desmond Bagley eller hvad den slags folk nu hedder. Han forstår som få at rode sine personer ind i indviklede tilsyneladende uløselige begivenheder og mysterier, og han får i sidste ende altid det hele løst på tilfredsstillende vis. Løse ender hos ham er utænkelige, hvilket enhver, der har læst hans Fort Navajo kan bekræfte.

Også til Luftens Ørne har han lavet historier af høj kvalitet, både elementært spændende og brutalt realistiske med en kritisk holdning til forskellige aktuelle storpolitiske begivenheder (se f.eks. historierne om fyrst Azraf). Dertil kommer, at Charlier tydeligvis har en enorm viden om flyvevåbnet. Ligesom i Fort Navajo aner man et grundigt researcharbejde fra både forfatters og tegners side, og dette øger naturligvis seriens troværdighed.

Veteranen Jijé har en tegnestil, der passer glimrende til Charliers fortællinger, temmelig mørke billeder gjort med grove penselstrøg og alligevel fulde af detaljer. Personerne ser svedige og beskidte ud, når de skal gøre det, hans flyvemaskiner er fremragende og hans landskaber ligeledes. Se blot i det nyeste album, »Terror fra Luften«. Øverst side 19 har vi et par ensomme flyvere i nattemørke over alperne. En bedre beskrivelse af mennesket og dets teknik sat i kontrast til den trods alt langt vældigere natur i al dens majestæt (for at sige det lidt højtragende) skal man lede længe efter. Og så i en serie som denne, der i hele sin grundidé er en hyldest til teknikkens fortræffeligheder!

Når alt dette positive er sagt om Luftens Ørne, må det være på sin plads også at nævne de svage sider, som serien vitterligt har. I »Terror fra Luften« kunne jeg ikke undgå at hefte mig ved Tanguys enorme stereotypitet som person. Fyren er totalt blottet for personlighed, og det virker unaturligt i seriens i øvrigt realistiske univers. Det højeste, vor helt kan strække sig til, er at få sved på panden, når han med jævne mellemrum ser den visse død i øjnene. Så snart han (på et hængende hår) har reddet livet, kaster han sig ufortrødent ud i nye halsbrækkende vovestykker for at få bragt historien til den rette slutning. Han bliver skudt, begravet af laviner og slynget ud af eksploderende fly. Men pyt! Fædrelandet og det franske flyvevåben fremfor alt. Da han langt om længe har sendt sin modstander til bunds på det åbne hav, og selv ligger i vandet klamrende sig til en redningsflåde og ser hjælpefartøjerne nærme sig, konstaterer han blot: »Pyha. Mine problemer er overstået.« Jo jo, det er en dreng med hår på brystet.

Det nye album er ikke et af de bedste i serien og forekommer mig ikke helt at leve op til sin første del, men det er jo også altid nemmere at finde på en masse mystiske hændelser end at give en fornuftig forklaring på dem. I den danske udgave irriteredes jeg desuden lidt af visse af teksterne, eks.: »Han blæser motorerne op på fuld udblæsning og undgår med nød og næppe på et hårsbred katastrofen...« Er det oversætteren eller Charlier, der står bag dette verbale overflødighedshorn, som sagtens kunne undværes, uden at spændingen gik af historien?

Når man sammenligner Luftens Ørne med Buck Danny, forstår man hvor stor betydning, tegneren har for en serie, også selvom han ikke direkte har haft noget med udformningen af handlingsforløbet at gøre. Godtnok er Charliers manuskripter til Buck Danny temmelig rutineprægede sammenlignet med Luftens Ørne, og godtnok er personerne endnu mere trivielle, men serien ville være helt god endda, hvis det ikke havde været for tegneren Victor Hubinon. Hubinon er en hæderlig illustrator, meget traditionel, en håndværker vel ikke ringere end så mange andre - men hvor er han dog kedelig. Hans personer er stive og næsten helt ens - og selv det ville man som hos Graton eller Weinberg kunne have båret over med, hvis det var lidt fut over hele foretagenet. Men hans fortællestil, billedlay-out, sideopbygning o.s.v. er så totalt blottet for enhver form for action eller tempo, at man tror, at han gør det med fuldt overlæg. Hvis det er tilfældet, er det imidlertid svært at se, hvad han vil opnå.

Jeg skal være meget i bekneb for andet læsestof, før jeg tyr til Buck Danny. Luftens Ørne kan til gengæld anbefales alle, der vil nyde en spændnede tegneserie langt over gennemsnittet.

Niels Roland

SAM & SILO (af Jerry Dumas, Interpresse mini-album nr. 11 (1978), kr. 8,50)

Sikke en idé! at genoplive SAM'S STRIP med den forskel at serien nu blot skal være en almindelig »fun strip«. Har man hørt noget så tåbeligt? Som om det var **personen** Sam og hans medarbejder (der altså nu er blevet døbt »Silo«) der gjorde den serie til noget særligt. sam's Strip var genial p.gr.a. sin **idé**: at bruge uhæmmet løs af figurer og bestanddele fra andre serier, ja tegneserieverdenen og -fænomenet i almindelighed, og putte altsammen ind i de samme omgivelser med Sam som (nu og da) samlende element.

Men vi kender vel snart allesammen historien om at **den** altså ikke gik - skønt Sam's Strip nok fik flere begejstrede **fans** end ret mange andre serier, fængede den aldrig rigtig hos det store publikum. Og trods at Sam stadig berigede tilværelsen for læsere af 45 aviser - rigeligt til at holde en serie gående på **disse** kanter - lukkede Jerry Dumas og Mort Walker butikken i midten af 1963. Men gik stadig rundt og håbede på en dag at kunne genoptage serien som så soleklart havde været forud for sin tid.

Bare ikke på **den** måde her. Ulykkeligvis er Mort Walker stavnsbunden til »King Features Syndicate« og da de besluttede at vække Sam til live igen men **ikke** som »meta-serie«, havde han (og med ham Jerry Dumas) bare at parere ordre. Hvilket resulterede i »Sam & Silo« hvor de to figurer (med moderate ændringer) er blevet sherif og **deputy** i »Upper Duckwater«, på dansk Ndr. Andemose, et typisk amerikansk **hul** med 437 indbyggere. Og hvad går komækken så på? Jo, umiddelbart må svaret være at serien i den henseende er 100 pct. traditionel - vittige ~~refkek~~tioner over dagligliv, personer og »pudsige hændelser« i lillebymiljøet.

Det står nu sletsenikke så galt til endda. Jeg tror Dumas (hovedkraften bag Sam) er et rart og begavet menneske. Selvom der er talrige nitter i et hæfte som dette (det var der forøvrigt også i Sam's Strip), set ud fra en rent »vits-teknisk« synsvinkel; sådan en som den her på siden er der jo sandt at sige ikke meget joke i - fornemmes en **ambiance** der får en til at bære over med mangt og meget. Vel først og fremmest i kraft af persongalleriet er det en **sympatisk** serie. Og det synes jeg er noget meget vigtigt, noget som får ihvertfald mig til at holde mere af Sam end af mange strengt taget »morsomme« serier.

Nu er der også nogle be-

gyndervanskeligheder. Det er altid svært at lave en serie som der fra starten er opmærksomhed på: alle de pointer der går på de forskellige personers karaktertræk, trænger ikke rigtig ind før læserne har godt fat. Tegneserier har godt af at blive »kørt ind« uden altformange kritiske øjne på sig. Stregen varierer også noget - men det er muligvis bevidst: det kan jo være meget forfriskende med en strip som ikke kører i den samme super-kontrollerede stil år efter år. Det er en holdning der er ved at vinde frem blandt **blad**tegnere - jeg ved ikke om det også er sådan noget Dumas vil. Jeg kan ihvertfald godt lide når han indimellem tegner løs på detaljer og baggrunde i den lille amerikanske by, og får det miljø mægtig godt frem - personlig ville jeg ønske han gjorde **det** lidt oftere. Men det er også et spørgsmål om tid - ifølge »Bild & Bubbla« sysler Walker og Dumas i øjeblikket med fire serier på samme tid. Og det er jo erfaringsmæssigt detaljeringen man slækker på når det kniber.

Nå, som helhed må jeg sige at »Sam & Silo« er en positiv overraskelse - omstændighederne taget i betragtning. Den kan virke noget ujævn, også i kvalitet; men til gengæld slipper vi (ihvertfald foreløbig) for de evindelige variationer over den samme vits, som plager andre amerikanske serier. Den er til tider meget klog og menneskelig, til tider meget banal - og den spiller en del på det amerikanske småborgermiljø som ikke alle herhjemme kan kende til. De fleste personer tegner lovende, ikke mindst en borgmester der slående ligner kongen fra »Troldkarlen Kogle«, og når Dumas har tegnet sit ind i serien (og måske fået sat lidt mere minik i de komplicerede ansigter) tror jeg »Sam & Silo« kan blive en af humorgenrens allerfremmeste.

Og så er der en undvegen fange der hedder Freddy Bræk!

Ole Rasmussen

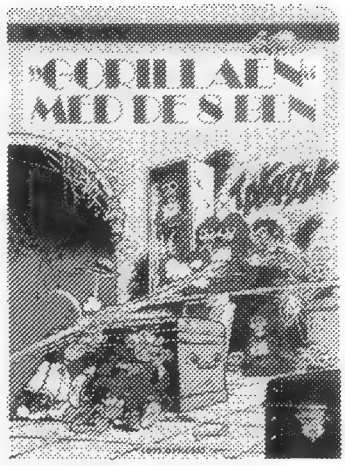

SAMMY nr. 3: »Gorillaen med de 8 ben« (tegnet af Berck og skrevet af Cauvin. Oversat og tekstet af Freddy Milton. 46 siders farvelabum, Interpresse 1978), kr. 14,50

De to store veteraner inden for den humoristiske fransk-belgiske tegneserie, Hergé og Franquin, har begge en skare af »elever« - kunstnere der mere eller mindre åbenlyst er inspireret af deres tegne- og fortællestil. Mens Hergé-traditionen er ensbetydende med pæne, sirlige og detaljerede billeder tegnet med pen og en roligt fremadskridende fortælleteknik, er Franquinskolen karakteriseret ved tempo, tegningerne er mere i opløsning, mere skødesløse og fartfyldte - som reglen tegnet med pensel. Til gengæld glider historien ofte i baggrunden på bekostning af action og tempo, og man bemærker da også, at på enkelte undtagelser nær er Franquins serier rent handlingsmæssigt og humoristisk ikke på højde med Hergés ypperste mesterværker (fremragende Gaston undtaget).

Tegner-forfatter-temaet Cauvin/Berck (som jeg ikke kender noget som helst til udover i forbindelse med den serie, jeg anmelder her) står i tydelig gæld til Franquin, først og fremmest hvad angår tegningerne, der med stor dygtighed er gjort så tilpas fulde af tempo og »animation«, som traditionen kræver - uden dog at mimikken eller detaljerigdommen står mål med mesterens. Tegningerne rammer situationer og miljø udmærket, og serien benytter sig desuden af en for europæiske serier ret fri side lay out. Her er sjældent tale om en almindelige fire striber pr. side-opbygning, og skæve billedrammer og talebobler, der stritter uden for rammerne, benyttes flittigt og ikke uden talent.

Historien er temmelig tynd, underordnet gags'ne og de lidt for hyppige og i længden temmelig trættende slagsmål. Men det hele serveres så tilpas uprætentiøst og tjept, at det glider ned, og serien som helhed og det her foreliggende album i særdeleshed er bedre end så meget andet og absolut læseværdigt. Sammy er kort og godt uforpligtende tidsfordriv på en lang togrejse og under lignende omstændigheder.

Niels Roland

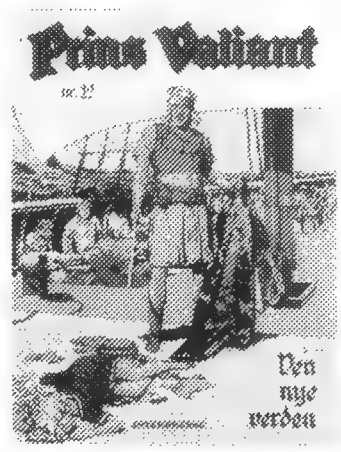

Foster, Harold R.: Den nye verden. Interpresse, 1978. 48 sider. (Prins Valiant, 12).

Album 11 efterlod Valiant og Aleta midt i deres første ægteskabelige krise. Allerede på side 2 i dette album er de imidlertid igen forenet og på vej til Thule.

Straks ved landgangen i Thule må Valiant mobilisere al sin kløgt og snarrådighed for at forhindre et oprør, som lensmanden fra Overgaard, Gunguir, og hans stridbare søn, vikingen Ulfrun, har under opsejling imod Thules konge, Valiants far, Aguar (fejlagtigt kaldt Arthur på side 4).

Mens dette foregår, og altså inden den unge prins har mødt sin far, udsættes sidstnævnte for et skælmsk rænkespil fra Aletas side, hvilket bringer lidt afslappende løjer ind i den ellers alvorlige handling.

Men ... da Valiant har klaret problemerne og i nogle måneder har gået ledig ved faderens hof (og selvfølgelig er ved at dø af kedsomhed og udlængsel), kaster Ulfrun sine lystne og begærlige øjne på Aleta og bortfører hende over havet skarpt forfulgt af en hævngerrig og beslutsom ægtemage, hvis raseri og iver efter at frelse hustruen yderligere forstærkes, da det går op for ham, at hun er gravid. Både Færøerne og Island opdages på vejen, og Grønland passeres længe inden Erik den Røde kom på disse kanter. Jagten kulminerer i »Den nye verden«, Amerika, vel og mærke længe inden, der var tænkt på Leif den Lykkelige.

Ved Selveste Niagara-vandfaldet udkæmper Valiant og Ulfrun den sidste drabelige dyst, og sidstnævnte lider en grufuld død i Niagaras frådende strømhvirvler. Aleta er reddet og kan i ro og mag føde den søn, som man umuligt har kunne se, at hun har båret på, blandt venligsindede indianere, som tror, at den lyslokkede skønhed er lysets og solens gudinde.

For en ordens skyld må jeg hellere nævne, at albummet rummer planche 506-551, publiceret første gang fra 20. oktober 1946 til 31. august 1947.

Foster talent som tegner og fortæller fornægter sig heller ikke her. Men på trods af det umiskendelige talent og den afvæbnende ironiske distance til stoffet, og selvom handlingen udspiller sig før år 1000, og Valiant selvfølgelig er præget af sin tid, er det svært at tilgive Foster følgende passage:

»Pludselig kalder en budbringer ham (Valiant) tilbage til mandens verden. - Ulfruns mænd er indviklet i kamp med de indfødte, melder han.

De vender tilbage til skibene. - Vi kunne selv have dræbt dem i ærlig kamp! siger Prins Valiant, - men jeg vil ikke se dem blive slagtet af vilde. Vi er dog af samme race.«

Prins Valiant opdager ikke blot Amerika før tiden. Han foregriber også senere tilflytteres holdning til og behandling af indianerne.

Ifølge normalt velunderrettet kilde har Interpresse taget skridt til at efterfølgende albums i serien farvelægges på fælles skandinavisk basis. Derfor skal jeg undlade flere kritiske bemærkninger om den skrækkelige, disharmoniske spanske farvelægning. Men når forlaget nu er i gang med at råde bod på gamle synder, kunne man måske ofre penge på en ordentlig korrekturlæs-

ning. Teksten på side 7 og side 11 i dette album har f.eks. byttet plads.

Anders Hjorth Jørgensen

Eventyret om Gammelpot og hemmeligheden om den skjulte dal. Skrevet af Thom Roep. Tegnet af Piet Wijn. Williams, 1977. 48 sider. (Gammelpot, 2).

I begyndelsen af dette charmerende eventyralbum om den gråskæggede mandsling. Gammelpot, fanges vor helt af sin gamel fjende Ludo Mundsmurt. Han undgår heldigt en grufuld død og havner i stedet i en mystisk dal, som udelukkende bebos af dyr, der taler og opfører sig som mennesker. Blot kender de kun »ufred« og »krig« som teoretiske begreber. Dette ændres imidlertid, da Ludo følger efter Gammelpot, og i lang tid ser det ud til, at den ædle skurks planer om at tilrane sig magten over dalen og fremvise dens befolkning for et undrende cirkuspublikum skal blive en realitet. Men Gammelpot og hans fortrylled vadsæk vil det anderledes!

I modsætning til det første (ligeledes udmærkede) album er foreliggende et overflødighedshorn af humoristiske situationer, for et enkelt temas vedkommende forbundet med særdeles grum uhygge. Vi mennesker finder det jo ganske naturligt at spise dyrekød, men for den skjulte dals indbyggere er dette selvfølgeligt nok identisk med kannibalisme. Det er derfor ikke uden problemer og deraf følgende frustrationer for dalens ulve-soldater, da Ludo forlokker dem til at spise stegt and (som viser sig at være kroværten!) og derefter ved at spille på deres rovdyrnatur gør dem afhængige af kød. Dette tema rummer et utal at lattervækkende variationer, der ofte grænser til det makabre.

»Gammelpot« kendetegnes ved begreber som uhygge, fest og glæde, spænding, humor, romantik og poesi, håbløshed og optimisme. Piet Wijns tegneseriebilleder er stemningsfulde som få (eneste rimelige sammenligning må være forbilledet Marten Toonders »Tom Pus«) og fremmer oplevelsen af den skjulte dals eventyrverden. At de samtidig griber ind i hinanden som brikker i et (retvinklet) puslespil og rummer meningsfuld areal- og perspektivvariation, virker blot yderligere befordrende på læserens interesse. Figurtegningen er særdeles udtryksfuld - uden dog at lægge op til en nuanceret personbeskrivelse. Wijns dyreskikkelser besidder et fuldendt mimisk sprog (lropssprog), og hans menneskeskikkelser lader intet tilbage at ønske i den henseende. Tekst og farver er anbragt som harmoniske elementer i billedfeltet.

Alt i alt er der tale om en eventyrfabel, som forenklet beretter om kampen mellem gode og onde kræfter og balancen mellem idyl og ufred først og fremmest for børn. Voksne tegneserielæsere vil dog ikke føle sig snydt af dette talentfulde og billedmæssigt smukke tegneserieunderholdningsprodukt - og slet ikke, hvis de har børn at opleve det sammen med!

Udland

Lauzier/Alexis
le retour d'Al Crane
Dargaud, 1978 ca. 32,50 - Fås i Fantask

I modsætning til min ven, tegneserieforskeren Anders Hjort Jørgensen (se KS nr. 23), var jeg nærmest begejstret for det første album med Al Crane. Godt nok var det grove løjer, men af den slags der fremkalder det der primitive ur-grin, som får hele kroppen til at svinge med. Lidt i slægt med de selvopfundne vitser som barnlige sjæle (findes den slags endnu?) kan divertere hinanden med i halve timer ad gangen og hvor det bare gælder om at køre derudad mod overdrivelsens overdrivelse. Det er en tilstand man ikke rigtig kan lande fra, og derfor slutter det hele ofte mere og mindre anstrengt. Af samme grund bliver man også træt af Al Crane i det lange løb. Jeg ville gerne grine af dette andet vind i serien, men det virker ikke rigtig på mig, ikke så umiddelbart - jeg havde nær sagt uspoleret - som første bind. Det drejer sig kun om nuancer, men vigtige nuancer. Den fornemmelse jeg har af at ophavsmændene har moret sig over at lave bind 1 dækker ikke andet bind - nu er de bare skide dygtige og professionelle.

Al Crane er ellers i slægt med Don Martin, men med den provokerende tilføjelse at tegningerne (og til dels også historierne) tilnærmer sig det realistiske eller ihvertfald kopierer den western-mytologi, vi alle er så fortrolige med. Kan man ikke tage dette, tager man det alvorligt, og så er det alting går galt og FN og menneskerettighederne males på væggen.

Men under alle omstændigheder vil jeg anbefale KSs læsere at stifte bekendtskab med Al Crane. Det er en serie man får en klar holdning til.

ole hansen

Jaime Brocal Remohi
Arcane: Le grand sorcier - fås i Fantask.

Arcane er en europæisk Conan, tegnet i den velkendte »spanske stil«, lækkert indtil det uudholdelige. Kan man lide Conan, men føler sig stødt over at seriens underholdningsværdi (efter Barry Smith) er ligepå-og-hårdt, er Arcane måske sagen. Det er en serie fuld af sublime undertoner, hvad der gør voldsscenerne mindre påtrængende. Til gengæld får man lidt mere at tænke over, hvis det er det man vil. Ud fra de kvalitetskriterier man lider under fra studenter- og pædagogeksamen og opefter er det nok en bedre serie end den Conan, der tegnes, i USA idag. På et punkt er den dog sin amerikanske kollega langt underlegen. Arcane har et alt for anonymt helte-fjæs, og det er pokkers distraherende.

Størst indtryk gør albummets slutning på mig. Spørgsmålet er hvornår en slutning skal slutte eller ikke slutte. I massekulturen er der en tendens til at skære slutningen ud i pap, og når det skal være rigtigt fint, skal slutningen ikke alene være afsluttet, men man skal være helt bevidst om at dether er ingen serie, så man får ikke mere at vide, hverken i næste nummer eller i næste uge. Albummet med Arcane udøver her en pionergerning ved at slutte netop der, hvor man selv kan gætte sig til resten.

ole hansen

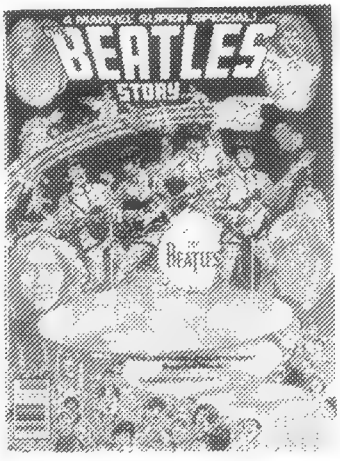

YEAH EYAH AIAHHH!
Marvel Super Special: The Beatles Story af David Anthony Kraft & Klaus Janson/George Perez. 64 sd. Marvel Comics 1978. Pris: 18,50 kr. - Fås i Fantask.

Den store legende, dem vi alle mindes, dem der fik pigerne til at skrige og drengene til at rokke, som senere fik alle til at flippe. Dem med Yesterday-A hard days night-She loves you-Help-Yellow Submarine-Elonor Rigby-Hello Goodbye-Penny Lane-When Im sixtyfour-Lucy in the sky...-Hey Jude osv. osv. osv. Har de fire Liverpol gutter Ringo, John, Paul & George = The Beatles ikke vakt nok opmærksomhed og betydet så meget for generationer at de er bare en lille smule værdige lidt ekstra opmærksomhed her før vi entrer 80'erne? jo da. Er det så ikke en skæppefin ide at give dem en masse opmærksomhed i tegneserier? jo da. Hvorfor så

så skeptisk? -- Fordi det som sædvanligt er Marvel Comics der har gnidret alle de gode intentioner sammen i et gevaldigt miskmask.

Og det er jo efterhånden blevet helt kotyme. D.A. Kraft har lavet en historie, som fortæller populært og bredt om Beatles -- men hvis jeg var ham havde jeg sgu nok hellere skrevet en bog om Beatles istedet for.

Perez & Janson har bakset nogle tegninger sammen til lejligheden, hvor man fra tid til anden hverken genkender den ene eller den fjerde af de berømte beatledrenge. Dertil kommer en generelt kedelig sidekomponering. Petra G. hedder væsenet der har lagt alle de forkerte farver på rundt omkring (hun har sikkert klaret det i sin frokostpause).

Som eneste oplivende moment har en vis Mark Esposito skrevet en lang artikel til bladet om alle Beatles mange optrædener på film og i TV -- den var endda interessant.

Og så kan vi alle nå at gemme os før Marvel udsender SGT. PEPPERS LONELY HEART CLUB BAND som tegneserie.

TSJ

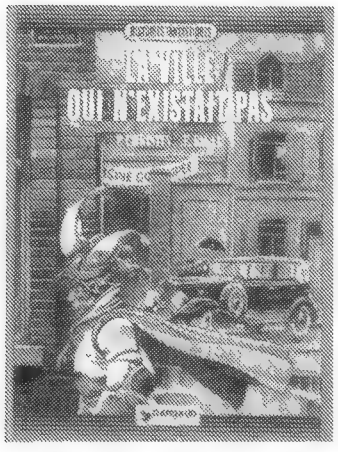

P. Christin & E. Bilal: La Ville Qui N'Existait Pas. Historiens Fantastiques. DARGAUD 1977. Fås i Fantask formedelst 54 kr.

Så foreligger tredie album i serien med vor lille franske ven Paulo med de hæftige drømme.

Serien er produceret af Christin & Bilal, der har komponeret som to eenæggede tvillinger. Men historien ruller først og sidst deruda i kraft af sine billeder. Det er en sær dobbeltbundet historie om Paulo og hans families verden. Den er svær at referere kort, for det hele foregår i et uvirkeligt skær, som i en film af Visconti eller Antonioni, hvis De ærede tegneserielæsere kender de herrer. Kameraindstillingen i serien her er rolig, flematisk, melankolsk og farverne fungerer på samme dæmpede måde.

Historien kan synes for flegmatisk og for kedelig i visse passager, men hele tiden fungerer farverne og de roligt opbyggede og sirlige billeder som bæres af stemninger.

Og det er faktisk nøgleordet i denne fine franske serie, der hverken har action, intrige eller gys på programmet. Den er **stemning**. Utroligt godt komponeret endda.

Klart nok!

Ole Lindboe

Fiction Illustrated 1-4, fra Byron Press, priser: 52,50 pr. stk. -- Fås i Fantask.

En grafisk roman var hvad Gil Kane kaldte Blood Star af Rich. Corben, som Kane har udgivet. Man kan også kalde det en tæt illustreret historie. Det er en variant af dette udtryk som bliver brugt om Fiction Illustrated. Den visuelle roman. Byron press, der er redaktør, og forfatter til 3 af de 4 bøger, gør med disse et forsøg på at nå et marked hvor der normalt ikke læses tegneserier. Dette gøres ved at tilpasse tegneseriemediet til pocketbog formatet, men desværre er resultatet ikke faldet tilfredsstillende ud.

Nr. 1 SCHLOMO RAVEN, en privat eye parodi og tegnet af Tom Sutton, er noget nær det ulæselige.

Nr. 2 STARFAWN, har Steven Fabian, en kendt sf-illustrator, som tegner. Det er en sf-historie over Star Trek skabelonen, men desværre er Fabians beherskelse over tegneseriemediet ret mangelfuldt.

Nr. 3 er en Raymond Chandler-lignende historie af Steranko. Kom også 'originalt' nok til at hedde CHANDLER. Det er Sterankos første tegneserie efter næsten 5 års pause, og den er lidt af en skuffelse. Årsagen hertil er, at det ikke er en helt rigtig tegneserie, men fortalt i Hal Fosterstilen, så det der er så specielt ved Steranko, nemlig hans meget specielle lay-out stil, er der ligesom ikke ret meget af. Det er dog, trods alt, den eneste bog jeg vil anbefale.

Byron Press forsøg på at lave tegneserier til ikke-tegneserie-læsere må karakteriseres som en forbier, dog kan man se det som en spag begyndelse til en spirende albumstendens på det amerikanske marked.

Morten Søndergård

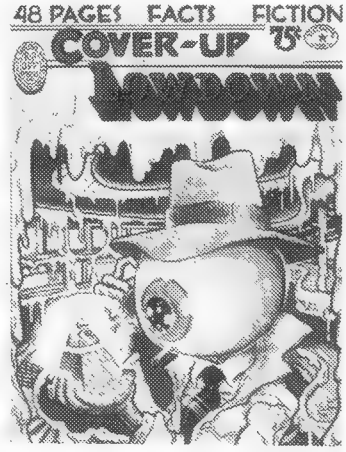

Cover-Up LowDown af Paul Mavrides & Jay Kinney. Fra Rip Off Press 1977.
Pris: 7,50 kr. - Fås i Fantask.
Great Diggs of 77 af R. Diggs. Fra Rip Off Press 1978. Pris: 10,- kr. - Fås i Fantask.

Tegneserier kan man benytte til mange ting, og samtidigt komme vidt omkring med. Den etablerede tegneseriescene eksperimenterer for det meste kun rent grafisk, har derimod lagt sig fast på bestemte emner og bestemte måder at fortolke disse emner på.

På Undergrundsscenen eksperimenteres der kraftig både de grafiskt som fortæller/emnevalgt mæssigt. To gode eksempler er de to her udvalgte publikationer, som begge stammer fra Rip Off Press, dem med Freak Bros. osv. Cover-Up LowDown handler om to ærke-amerikanske ting/hændelser: 1 - CIA contra US-dollars og Spionage & 2 - mordet på John F. Kennedy for mange år tilbage i Dallas. De to dele er da også trykt helt uafhængigt af hinanden. Førstedelen er reel tegneserie lavet til dette hæfte, som er i A5, mens andendelen, om Kennedy, består af 1-sides billeder, mere korrekt er en side bygget op med en undertekst plus et billede. Afsnittet om Kennedy har iøvrigt været trykt en lang række College Papers og Local Weeklies over hele USA

R. Diggs bør man, hvis man skal være helt ærlig, slet ikke kalde tegneseriekunstner, men derimod satiriker. Hans Greatest Diggs of 77 er beske kommentarer til the American WAY Of Life 77 krydrede med enkelte og meget morsomme illustrationer. Nu er amerikanerne jo også heldigt stillede. De har jo Carter, Nixon, CIA, Andrew Young osv. osv. R. Diggs er morsom, ligeså morsom som f.eks. Doonesburry. Hæftet er ligesom Cover-UP i A5-format.

Spændende og en helt del anderledes publikationer. Anbefales.

TSJ.

Derib: L'Original. Neuilly-sur-Seine, Dargaud, 1978. 48 sider. (Buddy Longway, 6).fås i Fantask.

Der er efterhånden udtalt mange rosende ord om Deribs billedsprogligt fuldkomne og banebrydende tegneseriemester værk »Buddy Longway«. Efter endt læsning af dette 6. album i serien, kan man blot gentage disse superlativer og tilføje, at de veldisponerede, spændings- og handlingsmættende billedcollager gennem en disciplineret perspektivvariation og farvelægning denne gang fremmer oplevelsen af en stemningsfuld og smuk efterårsskov og af et uhyggeligt og tåget sumpområde.

Tidens tand har nu yderligere sat sit præg på den lille pelsjægerfamilie. Den er flyttet til nye omgivelser, og både Buddy og Chinook er blevet mere hærgede at se på. Jeremie har overstået de første teenageår og har en stor beundrer i den treårige lillesøster, Kathleen, som tydeligvis har arvet moderens store skønhed.

Egentlig er der tale om en historie i historien. Nuet er som overfor beskrevet, men titelhistorien, »L'Orignal« (Elsdyret), beretter Buddy for Kathleen. Han fortæller om dengang, hvor han sammen med Jeremie drog ud på elsdyrjagt, og hvor denne jagt, inden de fik nedlagt et bytte, nær havde kostet dem livet. Truslen i historien udgøres af efterårstågen, når den driver ind over floden og den bundløse sump, og af et stort elsdyr, på hvis territorium de pludselig befinder sig uden tørt krudt til geværerne. Kort sagt, handlingen skabes først og fremmest af naturen, og resultatet er blevet både fascinerende og skræmmende.

»L'Orignal« er som andre Buddy Longway-albums et storladent naturepos, hvortil man stadig kan vende tilbage og hente nye oplevelser. Egentlig er der tale om en virkelighedsflugt, en flugt tilbage til en paradisisk tilværelse, hvor problemerne var enkle og overskuelige, og hvor løsningen af dem ikke var behæftet med en jungle af love og forordninger, men som regel lod sig klare gennem et indgående kendskab til naturen og dens muligheder.

Virkelighedsflugt, ja, men en så fordomsfri og talentfuld virkelighedsflugt som denne, behøver man vist ikke skamme sig over at deltage i. Trods alt!

Anders Hjorth Jørgensen

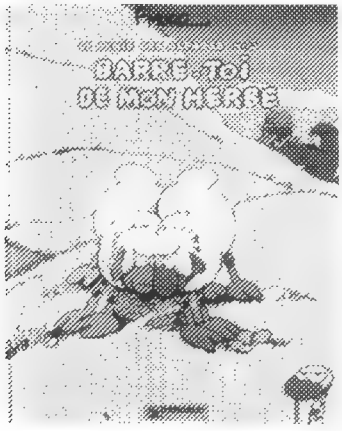

F'Murr: Barre-toi de mon herbe. (Le Genie des Alpages no. 3), Dargaud. Fås i Fantask, kr. 30,50).

Et absurd, fortænkt, ligetil, latterboblende, symbolsk, intelligent dejligt album (til) fra F'Murr.

Jeg ved faktisk så godt som ingenting om F'Murr, udover at han er meget dygtig, og at han i længere tid har tegnet til Pilote, hvilket jo i og for sig også er tilstrækkeligt; man bliver jo bare nysgerrig efter at vide mere, når man sidder med et så dygtigt album som dette foran sig.

Albummet er opbygget i sekvenser på to sider, uden direkte vægt på et afsluttende gag. Hvert afsnit ender i en art konklusion, der dog ikke er det vigtigste. Man kan nyde hvert enkelt panel, og de faste aktørers reaktioner (især når man lidt efter lidt får fat i de enkeltes personligheder), og samtidig foregår der ofte en mængde underlige og skønne handlinger bagved og rundt om hovedplottet.

Personerne er primært en fåreflok + vædder, fårehyrde og fårehund. Helt og aldeles almindelige er disse individer nu langt fra. De har i en sofistikeret 'crazy animal'-stil hver deres ganske bestemte personligheder, som de allesammen hele tiden forsøger at pådutte hinanden og helholdsvis er indbyrdes irriterede og småskændende over. Man kan også more sig med at placere de enkelte aktører på samfundets rang- og prestigestige, uden at det dog spiller nogen større rolle, om man gør det.

Et eksempel på en handling: Det samlede personregister er samlet på græsgangen i bjergene, da det ene efter det andet af fårene med kendelige »flap-flap'er og »flapflapflap«er og »Vouff«er forsvinder op i den blå luft, alt imedens de tilbageblevne reagerer på hver deres karakteristiske måde. (Et særligt religiøst får forsvinder op i luften med et klingende »ALLELUIA!!« - de andre skændes indbyrdes og farer forvirrede rundt) Til sidst forsvinder også hyrdehunden op i luften midt i en konvensation med hyrden med ordene »Ahem, jeg er tvunget til at trække mig tilbage lidt«.

Afsluttende får vi løsningen på mysteriet. To ørne, siddende på hver sin klippetop, nu med rederne fulde af får, konkurrerer indbyrdes om, hvem der kan fange flest får i et givet tidsrum. På sidste billede opstår en ophidset diskussion fra klippetop til klippetop, fordi den ene ørn forlanger at få talt hunden med, hvilket den anden nægter at acceptere; den har til gengæld fået fat i fåret, der altid gnaver kødben...det går langt fra stille af, og det er meget barokt og meget morsomt. Der er både kirken, den (god) troende, nationalisterne, 'folket', lederne osv. blandet godt i dette utrolige univers.

Det er meget dygtigt og elegant tegnet og vellykket farvelagt. Alt i alt særdeles anbefalelsesværdigt med plads til mange associationer og tanker og mangen god latter. Dejligt album!

Rune

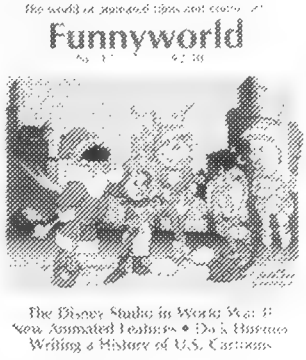

Funnyworld 17

Det er nu mere end to år siden at Funnyworld 16 udkom, og mange tegnefilm-fans havde vel opgivet håbet om at bladet nogenlunde skulle fortsætte. Og når man beklagede tabet af Funnyworld var det fordi det var et af de bedste og mest informative fanzines på markedet og det eneste, der konsekvent ofrede tegnefilm seriøs interesse. Men nu er der skabt baggrund for at bladet kan fortsætte - tilmed med 4 numre om året, hvis man ellers tør stole på det...

Stilen fra de foregående numre er bibeholdt, og selv med en ny udgiver er det stadig Mike Barrier, der har fuld kontrol med indholdet. Magasinet er på 52 sider og indholdet koncentrerer sig denne gang helt og holdent om tegnefilm.

Først beretter Mike Barrier i en kort artikel om besværet med at skrive Tegnefilmens Historie - når man ønsker bogen så veldokumenteret som Mike Barrier kunne ønske sig. Han har arbejdet i flere år på dette projekt og har interviewet 150 mennesker med tilknytning til tegnefilmbranchen. Hans største problem er nu at få klaret udskriften af de vigtigste passager fra disse interviews. Man kan føle med den seriøstarbejdende forsker, når han beretter om, at en kendt tegnefilmmand, Roy Williams, blev bragt på hospitalet kort inden et aftalt interview til den samme person, som Don Peri nåede at få et interview med, og som aftrykkes længere omme i Funnyworld 17. Man kan næsten mærke Mike Barriers stolthed over, at det lykkedes en animation-fan at få et interview i stand inden det blev for sent.

Det er fuldt klart, hvorfor Mike er så interesseret i disse interviews som han bringer i Funnyworld, for næsten alle, der var med i tegnefilmenes guldalder i 30-40-tallet, er nu nået op i årene og mange af dem er allerede afgået ved døden. Jobbet er nok så meget mere betydningsfuldt, som det drejer sig om arbejdsvilkår og en situation, som aldrig en charmerende »uskyld« som senere blev tabt - og endnu har tegnefilmsamfund der omgiver os. Tegnefilm-mediet er stadig henvist til at udgøre underholdning blot for børn - og med den tyngende økonomi i dag, tør producenterne ikke tage ideer op, som er »diskutable« - man vælger folk. Derved bliver mediet henvist til at gentage ligegyldigheder - som temaer om hunde, katte, børn eller dukker, der kidnappes og reddes påny - eller også blive estetiske bravour-numre, der heller ikke holder sig i erindringen.

Denne frustration kommer til udtryk i Mikes anmeldelse af Ralph Bakshis Wizards;

»Wizards is a rag-bag full of other peoples ideas. Vorse, they are other peoples bad ideas. Throughout the film

one dubious inspiration pops up; it's a festival of kitsch .../... visually the film has the integrity and originality of a second-hand furniture store.«

Mike erindrer sig den glæde og optimisme, han oplevede, da Bakshi lavede Fritz the Cat -

som blev ofret en lang reportage over 2 numre af Funnyworld tidligere - en glæde, der havde sit udspring i, at Fritz tog spørgsmål op, som sagde datidens publikum noget. Det var nemlig vejen til at mediet kunne modnes. Men Bakshi levede ikke op til denne udfordring fremover, og tanken om at Bakshi skal lave en double-feature over »Lord of the rings« giver barrier kuldegysninger. Han slutter sig i den henseende til Glen H. Goodknights anmeldelse i CB&CO 9)

Meget bedre ser det ikke ud med »Raggedy Ann and Andy«, hvor den estimerede engelske tegnefilmmand, Richard Williams, blev bragt ind midt under produktionen for at redde stumperne. Det er især den manglende grundighed med karakterudviklingen og evnerne for at sætte figurerne ind i meningsfulde sammenhænge, der kritiseres.

Den mest omfangsrige artikel i Funnyworld 17 er en artikel om Disney-studioerne under krigen. Det er en koncentreret udgave af en universitetsafhandling skrevet af Richard Shale, og det er en uhyre grundig gennemgang af Disney-studioernes aktiviteter under krigen. Efter tabet af de oversøiske markeder fik Disney-studioerne et underskud på budgettet og de truende afskedigelser sammen med de patriarkalske ledelsesformer og den tilfældige lønpolitik fremkaldte en strejke i 1941. Disney klarede dog problemerne og undgik en halvering af staben ved afskedigelser gennem at gå aktivt ind i produktion af beredskabsfilm for staten. Dette er en periode, som ikke tidligere har været genstand for behandling, og artiklen er derfor betydningsfuld fra et forskningssynspunkt, men det er måske kun de mest fanatiske tegnefilm-interesserede, der vil fidne artiklen spændende, for ret beset er det temmelig kedelige produktioner, studioet blev henvist til at lave i den periode.

Foruden interviewet med Roy Williams, der fremtræder som et hjertensgodt, naivt menneske, der næsten betragtede Disney som den levende gud på jorden - et interview der af den årsag godt kan blive ret pinligt på sine steder - er der et interview med Dick Huemer foretaget af Joe Adamson. Det er en fortsættelse af et tidligere interview i Funnyworld af Huemer og han omtaler produktionen af tegnefilm i 30'erne hos Disney samt bidrag fra langfilmene »Fantasia« og »Dumbo« og »Fun and fancy Free«.

Det almene indtryk af Funnyworld er, er dets interesse koncentrerer sig om tegnefilm fra tegnefilmenes guldalder og derfor hovedsagelig bliver et nostalgisk magasin. Indholdet er unægteligt interessant, men meget af det har nok mest interesse for en inderkreds af filminteresserede og nostalgikere og det afspejler tydeligt den beklagelige udvikling der har præget tegnefilm-mediet fra en periode med eksperimenter, smittende glæde og overstadig humor til 50'ernes strømlinjede industriproduktion og 60'ernes og 70'ernes almindelige degeneration (med enkelte undtagelser). Forklaringen er åbenlys. Fint gennemanimerede tegnefilm kræver en stab af yderst kvalificerede, rutinerede animatorer under ledelse af en kompetent instruktør, der har medarbejdernes respekt, ELLER et indholdsrigt tema, der kan samle medarbejdernes individuelle anstrengelser til et bæredygtigt hele i publikums bevidsthed. Men et sådant tema forudsætter, at man bygger på forhold eller relationer, der siger vore dages publikum noget, og det vil igen sige, at man ikke kan undlade at lade udformningen påvirke at de faktorer, der behersker vores samfund i dag. Noget sådant viger pengemændene bag tegnefilmproduktionen imidlertid tilbage for, fordi man omhyggeligt vil undgå noget, der kunne risikere at støde an hos publikum...og den frygt er heller ikke ubegrundet, for det kræver stor stilistisk sikkerhed at balancere, så en sådan fremstilling bliver humanistisk og ikke propagandistisk. Og dette kræver dygtige, erfarne medarbejdede og et velfungerende teamwork - noget som man først skal til at opbygge i dag, hver gang en film skal sættes under produktion. Alt i alt har ugunstige produktionsvilkår i dag sat så snævre rammer op for den gennemanimerede tegnefilm, at man kun tør satse på sikre, gennemprøvede ideer - og det publikum får, bliver da stort set en gentagelse af motivkredse og fortælletekniske principper, som publikum har set så mange gange før. Der er ikke noget, der peger fremad. Og det er denne frustration, der gør læsning af Funnyworld til en blandet fornøjelse...

Freddy Milton

U.S.A nyt

The Comic Reader nr. 156-157 maj-juni 1978.

Marvel

Marvel Preview nr. 15 kommer til at indeholde en lang historie af serien WEIRD WORLD af Doug Mounch og den vil muligvis blive tegnet af Mike Ploog eller Mike Golden.

Nr. 16 skal indeholde en westernserie af Doug Moench og Paul Gulacy samt muligvis en ekstra westernhistorie af, den tidligere Rick O'shay tegner, Stan Lynde.

Der udsendes snart et nyt farvehæfte fra Marvel, som kommer til at hedde Satana af Steve Gerber og Tony de Zuniga. Serien vil foruden en historie med hovedpersonen, SATANA, indeholde en ekstra historie med en figur, der hedder LILLITH og som bliver tegnet af Gene Colan og skrevet af Steve Gerber (det kendte team fra Howard the Duck).

3 nye serier udkommer i nærmeste fremtid fra Marvel, og det er henholdsvis PRINCE NAMOR THE SUBMARINER, MICRONAUTS og SHOGUN WARRIORS.

Den første serie skulle være kendt af alle, eftersom den er gået »ind og ud« et par gange før, mens de to andre er helt nye. De er begge to baseret på nogle legetøjsfigurere lavet af et firma, der hedder Mego Toys. Legetøjsfigurerne skal efter sigende gå agurk i et specielt legetøjsunivers. Det må give god reklame for Mego Toys. Don't say this isn't the Marvel age of making profit on everything!!!

Fremtidige numre af WHAT IF? kommer til at have følgende temaer: What If Rick Jones var blevet Hulk? What If Dr. Doom var blevet en superhelt? og What If Gwen Stacy stadig levede?

Mike Zeck bliver ny fast tegner på MASTER OF KUNG FU.

Marv Wolfman overtog HOWARD THE DUCK-avisserien fra d. 24. april. Han blev bedt om, at ændre den samfundskritiske satire til almindelig god gammeldags humor af tegneseriesyndikatet. Serien skulle jo nødigt komme til at hedde HOWARD THE COMMIE!

MACHINE MAN og DEVIL DINOSAUR går midlertidigt ind med nr. 9 på grund af, at Jack Kirby har så travlt med at tegne tegnefilm med FANTASTIC FOUR til det amerikanske fjernsyn, at han holder en pause med de to serier, som begynder at udkomme igen, når Kirby får tid til dem.

Carmine Infantino tegner HOWARD THE DUCK nr. 28 og 29.

Paul Gulacy lavede forsiden til RAWHIDE KID nr. 147.

DC

Steve Ditkos serie ODD MAN, som skulle have været bragt i Shade nr. 9, kommer i stedet i BLACK LIGHTNINGnr. 14.

SWAMP THINGnr. 3 og 4 kommer i genoptryk i samme format, som 1 og 2 blev genoptrykt. Hæftet får ny for- og bagside af Bernie Wrightson. Det er kommet, når dette bliver trykt.

Jim Starlin tegner og skriver Batmanhistorierne til BATMAN FAMILY nr. 21 og 22.

Dick Giordano lavede forsiden til DYNAMIC CLASSICS og Joe Kubert har lavet forsiden til BATTLE CLASSICS.

THE BEST OF DC VOL. II kommer, foruden genoptryk af flere Batman-og Supermanhistorier, også til at indeholde genoptryk af en af JONAH HEX episoderne af Tony de Zuniga samt historien No evil shall escape my sight! fra Denny O'neil og Neal Adams klassiske GREEN LANTERNE-GREEN ARROWserie. Historien stammer fra nr. 76.

En overskydende SANDMANhistorie af Kirby og Fleischer, som ikke er blevet udsendt, er på en eller anden mystisk måde blevet presset ind i KAMANDI nr. 61. Det vil sige, at man sikkert kan regne med ændringer i den originale historie.

SWAMP THING bliver måske snart genoplivet med Joe Orlando som tegner.

Den gamle EC-tegner, Johnny Craig, tegner en historie til HOUSE OF MYSTERY nr. 263.

Mike Kaluta har lavet følgende forsider: SECRETS OF HAUNTED HOUSE nr. 14, HOUSE OF SECRETS nr. 154, HOUSE OF MYSTERY nr. 261 og alle numre af DOORWAY TO NIGHTMARE, som endnu er udkommet.

David Micheline har lavet to historier, til WEIRD WAR nr. 70 og 71, som bliver tegnet af henholdsvis Alfredo Alcala og Walt Simonson.

Howie Chaykin tegner Cinnamonepisoden til WEIRD WESTERN nr. 49.

Shade the Changing Man går ind med nr. 8, så nr. 9 når ikke at blive udsendt, selvom Steve Ditko har lavet forsiden samt det meste af historien, som formentlig vil blive bragt på et andet tidspunkt i et eller andet blad.

Jim Starlin skriver, tegner, inker, laver forside e.t.c. til SUPERBOY AND THE LEGION OF SUPERHEROES-SPECTACULAR, som udkommer engang i november.

DYNAMIC CLASSICS nr. 2 kommer bl.a. til at indeholde MANHUNTER-sekvensen fra DETECTIVE nr. 438 og BERNIE Wrightsons ensides-historie The Hound of Night fra UNEXPECTED nr. 121.

WARREN

CREEPY udkommer snart med nr. 100, som indeholder historier tegnet af bl.a. Russ Heath og John Severin samt en farvesektion af Alex Nino.

3 D.C. »ALBUM«

1. **Superboy and the legion of superheroes 24 Kr.**
2. **Superman VS Wonder Woman 24 Kr.**
3. **Superman VS Muhammad Ali 29 Kr.**

Fås i Fantask.

I de sidste par år har der været gjort store anstrengelser på de amerikanske forlag, for at finde nye formater til afløsning af det til 35 cent, 32 sider store hæfte, der er grundstammen i forlagenes udgivelser. Forsøgene har bl.a. givet sig udslag i 50 cent, 60 og 1 dollar-hæfter, så forhandlerne kunne få en større avance. Det er nemlig den amerikanske tegneserieindustris grundlæggende problemer, at p.gr.a. den relativt lave avance er forhandlerne uvillige til at sælge tegneseriehæfter når der er andre blade med en større avance.

For at afhjælpe dette faktum, er Marvel og DC begyndt at producere hæfter i dobbelt format hvad angår størrelse og omkring 75 sider uden reklammer. Prisen ligger mellem 2-2 1/2 dollar, så det fremtræder rent salgsmæssigt i en mere tillokkende form. I starten blev det store format kun brugt til optryk. Marvel lavede antologier over deres hovedfigurer og DC genudgav nøjagtige optryk af de første optrædender af deres hovedfigurer. Det nye format har åbenbart været så meget en succes, at de har kunnet begynde at procucere nyt materiale, specielt til det nye format. Hos Marvel har Kirby lavet 2001 og Captain Americas battle, der begge var utilfredsstillende. DC og Marvel lavede sammen Wizard from OZ (der for DC's vedkommende kun var et salgsteknisk samarbejde) og superman vs. spiderman. Det må være salgstallene fra det sidstnævnte hæfte, der har foranlediget dem til deres 3 sidste udgivelser i formatet, for superman (superboy) er med i dem alle.

SUPER BOY AND THE LEGION OF SUPER-HERO-ES er uden tvivl det dårligste. En fuldstændig blød historie, bakket op af dårlige udetaillerede tegninger, der bærer tydeligt præg af at være blæst op fra normalformatet. Tegneren MIKE GRELL kan til tider være god som bl.a. kan ses i hæftet WARLORD, men her falder han helt igennem og leverer et sjusket venstrehåndsarbejde. Hovedfejlen ved hæftet er at det ikke er tegnet inden for det store formats tegneserietekniske rammer.

SUPERMAN vs. WONDERWOMAN foregår under 2. verdenskrig, hvor Einstein, superman, wonderwoman og et par paranoide nazisuperskurke bliver blandet sammen med Manhattanprojektet. Den noget mindre bløde historie er af tegneren GARCIA LOPEZ bedre end den foregående GRELL, men der bliver stadigvæk begået den fundamentale fejltagelse, at selv om siderne er store, skal panelerne nødvendigvis ikke være store. Kan købes af storkonsumenter af amerikanske tegneserier.

SUPERMAN vs. MUHAMMED ALI skulle være en tematisk fortsættelse af superman vs. spideman med JOE KURBET som tegner og DENNY O'NELL som forfatter og skulle udkomme i julen 77. Men så fik man at vide at NEAL ADAMS havde fået overdraget tegnerjobbet. ADAMS er berygtet for at være en af Amerikas langsomste tegnere og det kom da også med 1 års forsinkelse. Men når man ser det som ADAMS har skabt i det ekstra år, er man total måløs. ADAMS har over den noget banale ide frembragt et dynamisk og vitalt tegneseriemesterværk. Historien hvor Ali og superman skal slås (under en rød sol, selvfølgelig) om retten til at møde HUN'YA, en fremmed races helt, om jordens skæbne, kan måske lyde banalt men under NEAL ADAMS superrealistiske streg, virker det hele ganske naturligt. ADAMS bruger det nye store format som om han aldrig har gjort andet. I helsider, dobbelt helsider, giver NEAL ADAMS os en levende og naiv men alligevel overbevisende rapport om dengang superman og Ali reddede jorden og DC. Det er det bedste NEAL ADAMS har produceret i hele sin karriere og det er det eneste man behøver at vide.

Ring til Bente Hansen på tlf. (02) 98 52 27 og tal om et abonnement på Kulørte Sider. Det koster kun 58,- kr. for 6 numre.

Underground

UNDERGROUND COMIC V. TSJ

Jeg har tidligere her i KS nævnt serien »*The First Kingdom*« af *Jack Katz.* Med glæde kan jeg nu meddele at alle, indtil nu, udkomne hæfter nu kan købes herhjemme i *Fantask.* Dvs. de syv første hæfter. Her er noget for alle serieelskere. Science fiction, Sværd & Trolddom og meget mere skønsomt blandet sammen til noget helt specielt. Katz tegninger er meget kompetente og virkningsfulde, selv om det hele virker lidt gnidret i de første tre hæfter. Men dem kan man bare ikke undvære. Hæfterne koster herhjemme 10,- kr. pr. stk. Udgives i USA af *Bud Plant.* Vi regner med at bringe en længere artikel om Katz & The First Kingdom til foråret.

Middle Class Fantasies hedder et lidt ældre hæfte af *Jerry Lane* som jeg fornyligt stødte på i *Fantask* Det stammer fra 1973 og er udgivet af Keith Green. Hæftets gennemgående figur er »The Frog man«. Jeg vil ikke umiddelbart prale af at jeg helt ser og forstår meningen (eller symbolikken) i denne serie, men en ting er sikkert og vist: Jerry Lane er en meget dygtigt arbejdende tegner og seriesidekompositør, og da serien er overordentlig dialogfattig boltrer han sig rigtigt. I tilgift får man så endda små serier med »The Marx Bros.« (Ja, ja Groucho, Harpo og Chico) George Reeves (gammel superman-skuespiller) og et tegnekursus (af de mere kvikke). Og det bare for en tier. Hva' behar'?

Weird Trips, som udgives af *Kitchen Sink,* koster også en tiers penge, men man får mere end det. Brækfornemmelser og søvnløsenætter er helt gratis. Snak om sindsyge og perverse produkter . . . Dette overgår alt. Hæftet, som endda er nr. 2 i sin serie, omhandler bl.a. Manden Ed Gein, som skulle have inspireret til filmene Psycho og den helt modbydelige motorsavsmassakren. Så kan man tænke sig til resten selv. Fås i Fantask.

Mange af de mest spændende undergrundshæfter i øjeblikket kommer nu bare slet ikke fra USA, men derimod fra Canada. *Andromeda no. 1* kommer fra *Dean Motter* i Toronto. Bladets indhold baserer sig hovedsageligt på den meget ferme tegner *John Allison,* som tidligere bl.a. har leveret nogle prægtige stykker arbejder for Marvel. Helt på højde med sit tidligere arbejde kommer historien »The man who wal ked home« i dette hæfte dog aldrig . . . Men serien fænger nu heller ikke rigtigt. Nævnes fra dette hæfte skal også De an Motters egen »The Escape and pursuit of Jeanne D'Arc« - tydeligvis inspireret af fransk seriekunst og helt specielt Mobeuis hvis man da så kan li' sådan noget). Fås i *Fantask* formedelst 12,50): *Fog City Comics no. 1* hopper på den stadigt omsigbringende Funny Animals-vogn. Og hæftet her er da også bare helt funny, og endda fra Vancouver. Her er ænder, katte, mus, kaniner m.m. i en stor pærevælling redigeret af *Terry Hamilton.* Højdepunktet er Rand-Holmes (jo, jo det er ham med Harold Hedd)-serien »Nip and Tuk - those cute little Fuzzy Mices in . . . Anal Antics«. Som titlen antyder er det skrap kost det her!! En anden bemærkelsesværdig herre er Brent Bo ates, meget dygtig illustrator, nemlig. 10,- spir i *Fantask.* Sværd og Trolddom er også nået til Canada, ihvertfald til Ontario. Nåh, nu ta'r man det ikke så alvorligt igen, faktisk gør man en masse for at gøre det komisk. Helt korrekt - *Dave Sim* gør alt for at more os. Han har nemlig leveret al materiale til de tre første numre af »*Cerebus - The aarduark*« (så sku' tonen være slået an). Sim leverer også løbende materiale til Quack. Specielt hæfte nr. 3 »Son of red Sophia« kan anbefales. Hæfterne koster 10,- kr. pr. stk. i *Fantask.*

Tilbage til USA igen. *Tesserae* kommer såmænd for et college i Santa Cruz og om ikke også at hæftet der ligger foran mig er *nr. 7.* Det er dog første gang jeg stifter bekendtskab med hæftet, og i samme ånd mumler jeg et forsagt »heldigvis«, for bladet indeholder dog et par små perler bl.a. en side Neal Adams, og et par småsider af Ken Maclin (også en Quack-bekendt). Men så er der absolut heller ikke mere. Hele 10,- kr. i *Fantask.*

Dope Comic no. 1 fra *Kit chen Sink* hører så absolut også hjemme i den meget uoplagte ende af udgivelser. Jeg fatter ikke megen mening i de mange seriebidrag fra mange uinteressante bidragsydere til dette hæfte. Spild ikke 10,- kr. i *Fantask* på dette.

Og så er jeg faktisk nået dertil hvor jeg plejer at starte - nemlig ved *Mike Friedrich* og hans *Star Reach Production.* Han har sørme hele fem nye hæfter på markedet. *Star Reach II* indeholder 2. afsnit af *Dean Motter/ Ken Steacy's* »The sacred and the Profane«, »Stark's Quest« af *Lee Marrs,* »Samvrai« af *Gene Day,* »Tempus Fugit - part 1« af *Gray Lyda.* Høj kvalitet som sædvanlig. I *nr. 12* er der så endda tilsat 8 sider i farver af *Mike Nasser og Steve Leioloha.* Helt heldigt falder det nu ikke ud. Heldig er heller ikke »The Doors of his face, the Lamps of his mouth« af *Roger Zalazny,* med tilhørende illustrationer af *Gray Morrow.* Helt ærligt, Morrow er konventionel, grå og gumpetung at danse med, altså røvkedelig. SR II fås for 12,50 kr. Nr. 12 koster dog 15,- kr.

Helt ny titel fra Friedrich er *Imagine,* hvor de to første numre fås herhjemme. Det er meningen at der skal eksperimenteres med serier i alle mulige retninger i denne nye titel, og skal de to numre give fingerpeg, må man sige at den »lugter« helt godt. Det mest spændende i *nr. 1* er serierne »Flightmare«, skrevet af *Neal Adams* (såmænd) og illustreret af *Frank Cirocco,* og »Disputed Sacriffice« en farveserie af *Marshall Rogers,* en helt fænomenal seriekunstner, som KS skriver mere om i et senere nummer. Nr. 1's cover er lavet af *Frank Brunner.* I nr. 2 er det også de 8 farvesider der er de allermest spændende. Det er 1. del af en todelt serie af *P. Craig Russell.* Titlen er »The avatar and the Chimera«. Meget, meget lækkert håndværk. Hæfterne koster 15,- kr. pr. stk.

Åh jo, og så er der lige *Quack 6,* som til glæde for alle dem der »smuttede« Quack 1 indeholder et genoptryk af *Frank Brunners* »Duck Aneer«. Ellers er det som sædvanligt *Steve Leialoha* der scorer bedst med sin Eidrako (kanin)-figur. Episoden i dette nr. hedder »into the Motherlode!«, Pris 12,50 kr. Alle disse SR prod.-hæfter fås i *Fantask,* Quack også fra *Runepress.*

Steve Leialoha's The Rabbit Wonder fra QUACK

RUNEPRESS NYT

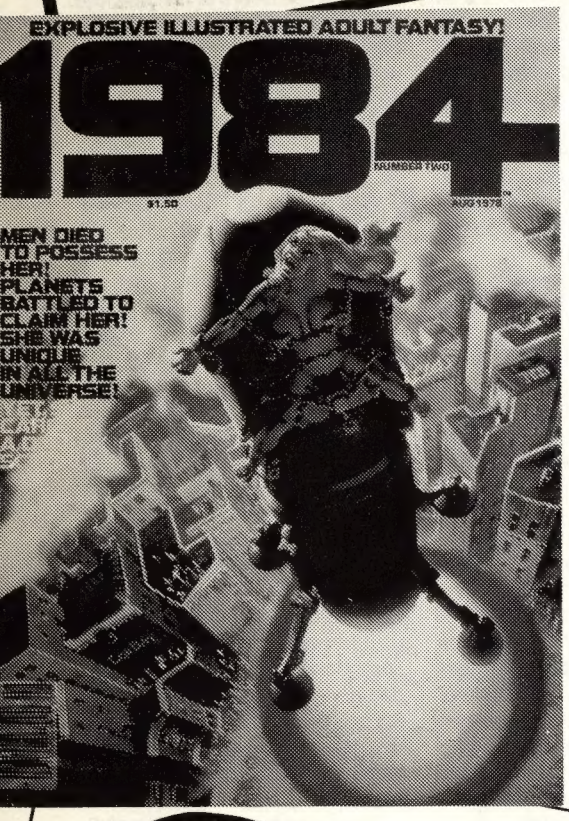
EXPLOSIVE ILLUSTRATED ADULT FANTASY!
1984
MEN DIED TO POSSESS HER! PLANETS BATTLED TO CLAIM HER! SHE WAS UNIQUE IN ALL THE UNIVERSE!

1984
NR. 2
KR. 18,50

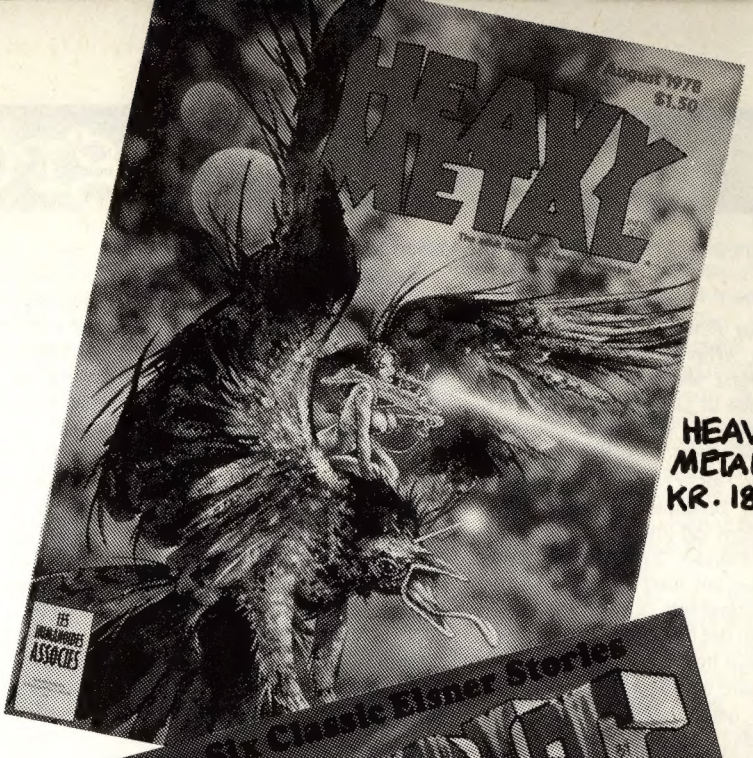

HEAVY METAL 17
KR. 18,50

SPIRIT
NR. 18
KR. 18,50

SALLY
FORTH
NR. 3
KR. 39,50

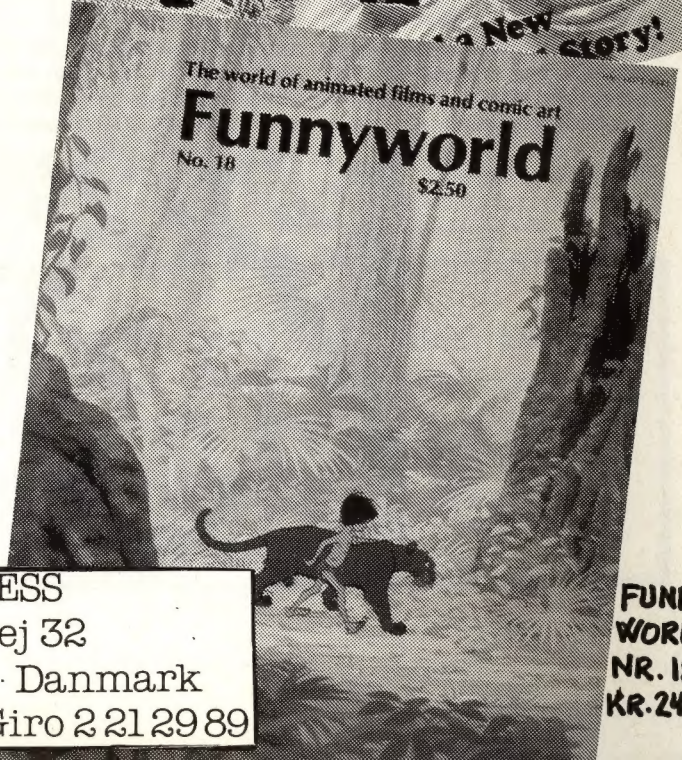

FUNNY-
WORLD
NR. 18
KR. 24,50

RUNEPRESS
Krogshojvej 32
2880 Bagsværd · Danmark
Tlf. 02/98 56 02 · Giro 2 21 29 89